

ДОКЛАД

ПО ОТЧЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ДЪРЖАВНИЯ БЮДЖЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА 2006 ГОДИНА



I. АНАЛИЗ НА ОСНОВНИТЕ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ И ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ВЪНШНАТА И ВЪТРЕШНАТА ИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА ПРЕЗ 2006 г..... 3

1. Макроикономическо развитие в България през 2006 г.....	3
1.1. Икономически растеж, пазар на труда	3
1.2. Развитие на заплатите	5
1.3. Инфлация	6
2. Външен сектор /текуща сметка, финансова сметка/.....	7
3. Финансов сектор.....	9

II. ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА..... 11

1. Основни акценти на фискалната политика по отношение на бюджетното изпълнение през 2006 г.....	11
1.1. Приоритети в данъчната политика за 2006 г.	12
1.2. Изпълнение на политиката на доходите в публичния сектор.....	14
1.3. Изпълнение на разходните приоритети	15
1.4. Инвестиционна политика	16
2. Основни акценти на реформата в бюджетната сфера	17
2.1. Административни реформи в приходната администрация.....	17
2.2. Финансова децентрализация и взаимодействие с общините	19
2.3. Реформа в системата на държавния вътрешен финансов контрол.....	20
2.4. Напредък на бюджетната реформа по отношение въвеждането на програмното бюджетиране през 2006 г.....	22
2.5. Бюджетна методология и статистика	23
3. Основни параметри на консолидираната фискална програма за 2006 г.	25
3.1 Изпълнение на приходите по консолидираната фискална програма.....	32
3.1.1. Корпоративни данъци	34
3.1.2. Данък върху доходите на физическите лица.....	35
3.1.3. Други данъци	36
3.1.4. Приходи от социалноосигурителни вноски.....	37
3.1.5. Данък върху добавената стойност	37
3.1.6. Акцизи	38
3.1.7. Мита.....	39
3.1.8. Неданъчни приходи	41
3.1.9. Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми.....	43
3.2 Изпълнение на разходите по икономически елементи по консолидираната фискална програма за 2006 г.....	44
3.2.1. Текущи нелихвени разходи	44
3.2.2. Капиталови разходи	53
3.2.3. Лихвени разходи.....	54
3.3 Изпълнение на разходите по функции по консолидираната фискална програма за 2006 г.	57
3.3.1. Общи държавни служби	57
3.3.2. Отбрана и сигурност	61
3.3.3. Образование	65
3.3.4. Здравеопазване	68
3.3.5. Социално осигуряване, подпомагане и грижи	71

3.3.6.	Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда	74
3.3.7.	Почивно дело, култура, религиозни дейности	77
3.3.8.	Икономически дейности и услуги	82
3.3.9.	Разходи неklasифицирани в другите функции	90
3.4	Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма за 2006 г.	91
3.4.1.	Външно финансиране	91
3.4.2.	Вътрешно финансиране	93
3.4.3.	Възмездно финансиране (нето)	94
3.4.4.	Приватизация	95
III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА 2006 г. ПО СЪСТАВНИ БЮДЖЕТИ		96
1.	Републикански бюджет	96
2.	Съдебна власт	98
3.	Социално-осигурителни фондове	99
3.1	Държавно обществено осигуряване	99
3.2	Учителски пенсионен фонд	100
3.3	Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”	101
3.4	Национална здравно-осигурителна каса	101
4.	Бюджети на общините	102
5.	Българско национално радио	103
6.	Българска национална телевизия	104
7.	Държавни висши училища	104
8.	Държавни висши военни училища	105
9.	Българска академия на науките	106
10.	Национален фонд към Министерство на финансите	106
11.	Държавен фонд “Земеделие”	108
12.	Фонда за покриване на разходите за приватизация	110
13.	Държавно предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда	110
IV. СЪСТОЯНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ И ДЪРЖАВНОГАРАНТИРАНИЯ ДЪЛГ ПРЕЗ 2006 г.		112
1.	Държавен дълг	112
2.	Гарантиран от държавата дълг	114
3.	Консолидиран държавен дълг	115
 ЗАКЛЮЧЕНИЕ		116

I. АНАЛИЗ НА ОСНОВНИТЕ МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ ПОКАЗАТЕЛИ И ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИЕТО НА ВЪНШНАТА И ВЪТРЕШНАТА ИКОНОМИЧЕСКА СРЕДА ПРЕЗ 2006 г.

През 2006 г. световната икономика поддържаше високо темпо на растеж, а промяната на цените на енергийните ресурси на международните пазари оказваше силно влияние върху световните цени. Първото тримесечие на годината се характеризираше с висок темп на икономически растеж, след което за кратко настъпи леко забавяне и отново ускорение през втората половина на годината. В основата на високата динамика на глобалната икономика бе секторът на услугите.

Американската икономика реализира ръст от 3.3% на годишна база, като можеше да се открие рязко нарастване на реалното БВП през първото тримесечие, след което икономиката забави своето развитие поради появилите се неблагоприятни тенденции на пазара на недвижимо имущество. Въпреки това, спада на икономическата активност в този сектор бе компенсирал с високо потребление, което е положителен фактор за нивото на доходите и пазара на труда. Развитието на европейската икономика също се характеризираше с висока динамика. Икономическият растеж в еврозоната достигна 2.7%, а в ЕС-25 - съответно 2.9%. Значителен принос за растежите имаха вътрешното търсене и износа.

В хода на годината, Европейската Централна Банка (ЕЦБ) предприе няколко мерки за повишаване на основните лихвени проценти. Тези решения целяха поддържането на стабилна ценова политика, която от своя страна е необходима за осигуряването на стабилен ръст на европейската икономика и създаване на нови работни места в еврозоната. В краткосрочен и средносрочен план вероятно ще се наблюдава нарастване на инфлацията, тъй като се очаква ръста на доходите да бъде по-висок от очаквания. Може да се предполага, че ЕЦБ ще продължи да предприема съответни мерки за поддържането на ценова стабилност в региона.

Пазарът на суров петрол през 2006 г. се характеризираше с висока ценова динамика. През първите три тримесечия годината се наблюдаваше постепенен ръст на стойността на петрола, като през месец август бяха достигнати рекордните стойности от 78.2 долара за барел. Слабият напредък в решаването на проблемите в Близкия Изток, социалното напрежение в Нигерия и спирането на едно от основните нефтени полета на фирмата BP в Северна Америка бяха главните фактори допринесли за ръста на цените на енергийния носител. От началото на септември започна бавно понижение на цените, като стабилизиращ фактор за това бе подобряването на ситуацията в Ливан. Тенденция цените да намаляват се запази до края на годината, като за това допринесоха и умерените температури в Южна Америка и Европа. Това се отрази в намаление на натиск върху търсенето и потреблението на гориво и оттам върху цените на суровия петрол на международните пазари.

1. Макроикономическо развитие в България през 2006 г.

1.1. Икономически растеж, пазар на труда

Реалният растеж на брутният вътрешен продукт (БВП) през 2006 г. достигна 6.1%, като отбелязва минимално забавяне от 0.1 процентни пункта спрямо отчетения ръст за 2005 г. Измерен в текущи цени БВП на България за 2006 г. възлиза на 49.1 млрд. лв., или 6 376.2 лв. на човек от населението. Двигател на растежа през годината бяха вътрешното търсене и инвестициите. Темпът на нарастване на вътрешното търсене

отбеляза увеличение - от 9.9% през 2005 г. на 10.2% през 2006 г., а най-висок принос в реалния растеж на БВП имат инвестициите - 6.2 процентни пункта.

Структура на БВП; реален растеж и принос на отделните компоненти по елементи на крайното използване

	2005 г.	2005 г.	2006 г.	2006 г.	2005г.	2006г.
	Реален Растеж (%)	Принос в растежа* (% пункта)	Реален растеж (%)	Принос в растежа* (% пункта)	Процент от БВП* (текущи цени)	
Крайно потребление	5.3	4.7	6.5	5.7	88.2	86.6
Инвестиции в основен капитал	23.3	4.8	17.6	4.2	24.2	26.2
Износ на стоки и услуги	8.5	4.9	9.0	5.4	60.2	64.0
Внос на стоки и услуги	13.1	-9.0	15.1	-11.6	76.4	83.0
БВП	6.2	6.2	6.1	6.1	100	100

* Не е отразен приносът на измененията в запасите и статистическата грешка.

Въпреки малко по-ниския темп на растеж спрямо предходната година, инвестициите в основен капитал са най-динамичния компонент на растежа от страна на крайното използване. Най-атрактивният за инвеститорите икономически сектор¹ през 2006 г. е търговията, където инвестициите са нараснали двойно за една година, достигайки 17.1% от общият размер на инвестициите за икономиката (нарастване с 5 процентни пункта спрямо 2005 г.). Очакванията са инвестициите в търговията да се развиват динамично, за което свидетелства заявеният интерес за изграждане на нови обекти в отрасъла особено в сегмента на луксозните търговски площи. Висок растеж на инвестициите се наблюдава и в сектор селско стопанство, като влияние в тази посока оказва и по-доброто усвояване на средствата по програма САПАРД. Като цяло инвестиционната активност е много динамична, за което свидетелстват двуцифрените темпове на растеж, отчетени във всички икономически сектори. Високата инвестиционна активност е свързана основно с нарастването на печалбите на предприемачите през годината, което се отразява в нарастване на brutния опериращ излишък. Делът на brutния опериращ излишък в добавената стойност се е увеличил с над един процентен пункт през 2006 г., което съответства на намалението на дела на компенсацията на наетите. Инвестиционните кредити (кредитите над 1 година) също имат съществен принос за увеличението на инвестициите, като при тях темпа на растеж през 2006 г. достигна 12% при едва 1% година по-рано. Отчитайки обаче, че делът на инвестиционните кредити при финансирането на инвестиционния процес е около 27% през 2005 г., печалбите на фирмите се очертават като основен фактор за инвестиционната експанзия. Според националните сметки, растежът на инвестициите в основен капитал бележи известно забавяне в номинално изражение - от 29.8% през 2005 г. на 24.5% през 2006 г., за разлика от отчетеният висок номиналният растеж на придобитите материални активи – от 25% през 2005 г. на 48.5% през 2006 г. Това до известна степен се дължи на по-голяма динамика на нематериалните дълготрайни активи през 2005 г.

Крайните потребителски разходи на домакинствата ускоряват реалният си темп на растеж до 7.6% през 2006 г. от 6.1% през 2005 г. Основен фактор е увеличението на общото благосъстояние на населението, изразено както чрез увеличение на заетостта така и чрез нарастване на реалните доходи от труд. За деветмесечието на миналата

¹ Анализът за инвестиционната активност по отрасли се базира на данни за придобитите дълготрайни материални активи.

година приносът на доходите от труд в номиналния растеж на пазарното потребление² (14.5%) се равнява на около 10 процентни пункта. След въвеждане на кредитните рестрикции приносът на заемните средства от определящ фактор за растежа на потреблението се превърна в отрицателен от началото на 2006г. Преструктурирането на потребителските разходи в посока повече нехранителни стоки, което е свидетелство за по-висок стандарт, продължи и през миналата година.

Брутната добавена стойност през миналата година се е увеличила с 6% в реално изражение. Основен принос за това има най-големият икономически сектор – услугите, където добавената стойност нараства с 6.1% на годишна база, което означава, че в сектора се генерира около 62% от растежа на добавената стойност в икономиката. Най-динамичните отрасли от този сектор са финансите и търговията. Развитието и на двата отрасли е резултат от подобряване на благосъстоянието на икономическите агенти. Високият ръст при отрасъл търговия (10.5%) е следствие от по-високите реални доходи, които стимулират растежа на крайните потребителски разходи. Отрасъл финанси е нараснал с 17% в реално изражение през 2006 г., което представлява забавяне на фона на отчетените ръстове над 20% на годишна база за предходните четири години. Като цяло развитието на отрасъла отразява задълбочаването на финансовото посредничество в страната. Високата динамика на финансите обаче е резултат и от по-високите доходи, които стимулират потреблението на финансови услуги.

Най-динамичният икономически сектор за 2006 г. е индустрията, чийто реален растеж достигна 8.3% на годишна база. Най-висок растеж се отчита при строителството, където през последните три години се наблюдава тенденция за стабилен ръст от около 10% на годишна база. Голямото търсене на недвижима собственост, за което свидетелстват високите цени на имотите, е основна причина за динамичното развитие на строителството. Промислеността също допринася положително за растежа на добавената стойност - 7.9% реален ръст за 2006 г. Основен двигател на растежа продължават да бъдат продажбите за износ, които увеличиха дела си в общите продажби с 3 процентни пункта и съставляват 42.2% от тях за 2006 г. Определящи за това развитие отново бяха високите цени на цветните метали на световните пазари. Принос за растежа на индустрията има и строителството, посредством търсенето на продукция на свързаните с него отрасли. Отрицателен темп на растеж през 2006 г. се отчита при производството на електроенергия поради по-слабото вътрешно потребление и съответно спад в доставките за местния пазар.

Делът на селското стопанство в общата добавена стойност продължи да намалява и през 2006 г. достигна 8.6%. Темпът на намаление през изминалата година спадна до 1.9% при стойност от 9.5% през 2005 г. Отрицателен растеж се наблюдава, както при растениевъдството (най-вече поради по-слабата реколта на зърнените култури и зеленчукопроизводството), така и при животновъдството. Положителното изменение на добавената стойност на селскостопанските услуги и неселскостопанските неотделими дейности, които нарастват реално с 4 и 7.3% съответно ограничават в известна степен спада за целия сектор. Независимо от отрицателния ръст при селското стопанство през 2006 г., високата инвестиционна активност в сектора е реална предпоставка за положително развитие на сектора в средносрочен план.

1.2 Развитие на заплатите

Пазар на труда : стабилният растеж на българската икономика през последните години създаде добри предпоставки за продължаване на тенденциите на нарастване на

² От вътрешното потребление са изключени условната рента и натуралното потребление.

заетостта и намаляване на безработицата. По данни на НСИ от Наблюдението на предприятията, средногодишният брой на заетите лица отчете повишение от 2.9% на годишна база и достигна 3 349.2 хил. души през изминалата година, което се дължеше предимно на нарасналата икономическа активност в частния сектор (броят на заетите в частните фирми и предприятия отбеляза растеж от 4.2% на годишна база). Растежът на заетостта обуслови и значителното нарастване на коефициента на икономическа активност. Относителният дял на работната сила от населението на 15 и повече навършени години се увеличи с 1.6 процентни пункта през 2006 г. спрямо средногодишната му стойност през 2005 г. и възлезе на 51.3%.

Повишеното търсене на труд през 2006 г. спомогна и за намалението на безработните лица. Според данните от НРС нивото на безработица следваше постоянна тенденция на намаление през цялата 2006 г., достигайки средна за годината стойност от 9%. Наблюдаваното изменение на показателя се потвърждава и от административната статистика на Агенция по заетостта. Равнището на безработица към края на декември 2006 г. възлезе на 9.1% спрямо 10.7% през аналогичния период на 2005 г.

Доходи : динамичното развитие на българската икономика през 2006 г. оказва положително влияние и върху растежа на доходите от труд на населението. Според предварителните данни на НСИ средната работна заплата през разглеждания период възлезе на 355 лв. Тя отчете растеж от 9.5 и 2%, съответно в номинално и реално изражение, като по-голям принос към повишаването на показателя имаше развитието на частния сектор - в него средната работна заплата възлезе на 317 лв. и регистрира 9.9 номинален и 2.3% реален растеж. В общественния сектор на икономиката работната заплата се повиши с 9.4 и 1.9%, съответно в номинално и реално изражение спрямо 2005 г. и възлезе на 439 лв. Анализът по икономически дейности показва, че най-голям принос към повишаването на доходи от труд на населението се наблюдава в добивната промишленост, хотели и ресторанти и транспорт. В тях показателят е отбелязал реален растеж съответно от 7.7, 5.7 и 4% спрямо 2005 г.

През 2006 г. реалното изменение на средната работна заплата следваше развитието на производителността на труда в българската икономика. Последната отчете растеж от 3% в реално изражение на годишна база и сравнението между двата показателя показва, че няма предпоставки за влошаване конкурентните позиции на българските производители.

1.3 Инфлация

Годишната инфлация в края на 2006 г. е 6.5%, а **средногодишната** - 7.3%. До голяма степен тя бе формирана от повишенията в административните цени. От началото на годината контролираните цени се повишиха с 13.8%, а приносът им в общата инфлация е 2.9 процентни пункта. **Базисната инфлация**, която представлява изменението на неконтролираните цени и заема около 80% от теглата в потребителската кошница, е 4.5% и е по-ниска от тази през 2005 г. Ръстът в административните цени се дължи преди всичко на въведените в началото на годината нови акцизни ставки при тютюневите изделия. Правителството взе решение да въведе еднократно през 2006 г., първоначално планираното двукратно увеличение на акцизните ставки за тютюневите изделия през 2006 г. и 2008 г., като продължение от процеса на хармонизация на националното законодателство с това на ЕС. С тази мярка се цели намаляването на инфлационния натиск през 2008 г., когато България ще трябва да отговори на критериите за членство в еврозоната. В началото на годината бяха въведени и нови акцизи при спиртните напитки и течните горива. Увеличението на акцизите доведе до повишаване на общата инфлация с 2.7 процентни пункта.

Потребителските цени на хранителните стоки се увеличиха общо с 5.4%, а производствените цени на продуктите от хранително-вкусовата промишленост – с 8.8%. Производствените цени на хляба и хлебните изделия се увеличиха с 13.5%. Поради слабата реколта в световен мащаб през 2006 г. международните цени на пшеницата се увеличиха значително, което се отрази и на цените на вътрешния пазар. През лятото пшеницата се търгуваше на борсите в страната на цени около 150 лв. на тон (без ДДС), а през ноември – на цени около 280-300 лв. За периода октомври – декември потребителските цени при брашното и хляба се увеличиха съответно с 21.6 и 16.9%. Общият принос на годишното увеличение на цените на брашното и хляба в общата инфлация е 1 процентен пункт.

През първата половина на 2006 г. цената на суровия нефт на международните пазари продължи да нараства и достигна 74 щатски долара за барел, след което тенденцията бе пречупена и започна постепенно понижение, като през декември цената на барел суров нефт бе 62 долара³. В индекса на потребителските цени натрупаното изменение в цените на течните горива е отрицателно (-2.4%). Спадът в цените на производител на нефтопродукти е 7.4% в края на годината.

Годишното нарастване в цените на пазарните *нехранителни стоки* е 3.5%, а на пазарните услуги е 4.4%. Темпът на повишение на цените при услугите е в рамките на очакванията. Техните цени се определят от търсенето и от ефекта Баласа-Самюелсън и затова нарастват с по-висок процент от нехранителните стоки. През 2006 г. обаче натрупаното увеличение в цените на пазарните нехранителни стоки е по-високо от годишните увеличения, отнасящи се за периода 1998 – 2005 г.⁴, което вероятно се дължи на нарасналото платежоспособно търсене на тази група стоки.

Месечно изменение на ИПЦ

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII'06
0.8	3.0	0.3	0.4	0.0	-1.6	-0.5	-0.2	0.3	1.3	1.4	1.2

2. Външен сектор /текуща сметка, финансова сметка/

Негативната тенденция на нарастване на дефицита по **текущата сметка** продължи да се задълбочава през 2006 г., като в края на годината размерът му достигна 3 878.8 млн. евро, при 2 427 млн. евро за 2005 г. Основният фактор за влошаването на текущата сметка е нарастващия отрицателен търговски баланс. Освен при търговското салдо влошаване спрямо предходната година се отчита и при останалите компоненти на текущата сметка. Независимо, че изминалата година приключи с рекорден дефицит по текущата сметка - 15.8% от БВП, той все пак бе покрит изцяло от финансовата сметка (основно вследствие на рекордните преки чуждестранни инвестиции). Общият баланс за годината е положителен и три пъти по-висок от реализирания за предходната година, с което валутните резерви нараснаха с 1 505.8 млн. евро.

Динамиката на **външната търговия** през 2006 г. бе сравнително висока, като ръста на износа изпревари този на вноса. Ключови фактори за това бяха ръстът на цените на цветните метали, притока на преки чуждестранни инвестиции и увеличилото се вътрешно и външно търсене. Търговският дефицит достигна 5 284.9 млн. евро, като

³ По данни на Световната банка.

⁴ Това сравнение се отнася за групи от стоки, като облекла, обувки, мебели, хладилници, готварски печки, перални, фотографска техника и др.

спрямо 2005 г. се отчита нарастване с 942.1 млн. евро. Увеличението на цените се очаква да се забави и дори да настъпи известен спад в средносрочен план, което ще доведе до забавяне на номиналното увеличение на стойността на стокообмена. В реално изражение търговията ще продължи да нараства.

Износът на стоки за 2006 г. е в размер на 11 982.6 млн. евро като спрямо 2005 г. той нараства с 2 516.3 млн. евро (26.6%). От структурна гледна точка групата „стоки суровини и материали” е с най-висок принос (56%) в общото увеличение на износа на стоки. Рязкото нарастване на цените на промишлената мед на международните пазари и силното външно търсене се отразиха в нарастване на износа на цветни метали. През втората половина на годината тенденцията на увеличение на цените на международните пазари се промени, като цените се стабилизираха и дори започнаха да намаляват. В резултат на това към края на годината цените бяха с 17% по-ниски от реализираното най-високо ниво през месец май. Износът на енергийни ресурси е втората по значимост група стоки допринесла за общото нарастване на износа. Петролните продукти отчетоха увеличение от 52.2% спрямо предходната година, като физическите обеми имаха по-висок принос за отчетения номинален ръст, отколкото средното покачване на цената на петролните продукти на международните пазари. Износът на потребителски стоки, който представлява една четвърт от общия, отбеляза нарастване от 8%. Ключовият сектор текстилна промишленост отчете увеличение от 4.6%. Износът на инвестиционни стоки нарасна с 17.1% през 2006 г., като за това основно допринесоха групите стоки машини, уреди, апарати и резервни части, оборудване. Основен търговски партньор в износа за България бе ЕС, към който бе съсредоточен 55% от потока на стоки. Ключови пазари за страната ни останаха Турция, Италия и Германия.

Динамика на износа

Показатели	2005	2006
Ръст на износа на потребителски стоки	4.0%	8.1%
Дял на износа на потребителски стоки	28.8%	24.6%
Ръст на износа на инвестиционни стоки	35.7%	17.1%
Дял на износа на инвестиционни стоки	15.4%	14.3%
Ръст на износа за Европейския съюз	14.8%	23.4%
Дял на износа за Европейския съюз	56.5%	55.0%

Източник: БНБ, АИАП

Вносът на стоки през 2006 г. също нарасна значително (25.3%) спрямо 2005 г., като в номинално изражение достигна 18 375 млн. евро. Най-висок принос за това има групата „стоки суровини и материали” – през 2006 г. се отчита значително увеличение на вноса на руди, чугун, желязо, стомана, цветни метали, пластмаси и каучук. Близо 50% от вноса на суровини и материали бе експортно ориентиран. На фона на увеличилото се външно търсене и респективно реализирането на по-висок износ, се наблюдаваше и по-голям внос. Освен това покачването на цените на цветните метали на международните пазари се отрази и в увеличение на стойността на внасяните суровини. Вносът на суров петрол и природен газ през 2006 г. е с 34.1% по-висок от този за 2005 г. Нарастването е свързано с увеличилите се износ на петролни продукти. Вносът на инвестиционни стоки отбеляза значителен ръст - 19.5%. Рекордният приток на преки чуждестранни инвестиции се отрази в увеличение на внос на машини, транспортни средства и оборудване. От друга страна, ръстът на доходите на населението се отрази в запазване на темповете на нарастване на вноса на потребителски стоки. Основен търговски

партньор при вноса на стоки за България бе ЕС, като 47% от общия внос за страната е формиран от страни-членки на ЕС.

Динамика на вноса

Показатели	2005	2006
Ръст на вноса на потребителски стоки	19.2%	21.1%
Дял на вноса на потребителски стоки	15.4%	14.9%
Ръст на вноса на инвестиционни стоки	30.7%	19.5%
Дял на вноса на инвестиционни стоки	27.5%	26.2%
Ръст на вноса от Европейския съюз	15.9%	18.0%
Дял на вноса от Европейския съюз	49.7%	46.8%

Източник: БНБ, АИАП

Нетният баланс на услугите през 2006 г. бе по-нисък от този през 2005 г. като се наблюдава покачване на транспортните разходи, които са пряко свързани с динамиката на стокооборота на страната с други държави. Също така, увеличилите се брой на пътуващите български граждани в чужбина доведе до нарастването на разходите свързани с пътувания на резиденти в чужбина. Покачването на доходите и навлизането на нискобюджетните въздушни превозвачи повлия в голяма степен да бъде отбелязан по-висок ръст на пътуванията. От друга страна, нарастването на приходите от други услуги, различни от туристическите и транспортните, допринесоха в най-голяма степен за ръста на постъпленията в сферата на услугите. Приходите от чужди туристи отбелязаха ръст от 5.5%, като бяха под очакваните за годината. Засилената външна конкуренция и силното застрояване на туристическите обекти доведоха до отлив на туристи към други дестинации.

Положителното салдо за 2006 г. по статията доход е значително по-ниско в сравнение с предходната година. Влошаването се дължи в голяма степен на увеличилите се плащания по преки инвестиции. Рекордният приток на чужди капитали през 2006 г. ще запази тенденцията плащанията по статията доход да продължат да нарастват.

Салдото по **финансовата сметка** за 2006 г. е положително и покрива изцяло дефицита по текущата сметка, въпреки предсрочното погасяване на дълг към МВФ и Световната банка. Макроикономическата стабилност, привлекателността на българската икономика и добрия инвестиционен климат стимулираха притока на чуждестранни капитали, като по този начин се осигуряваше финансирането на увеличаващите се инвестиции. **Преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ)** възлязоха на 4 млрд. евро, като положително влияние в тази посока оказаха и очакванията, свързани с предстоящото присъединяване на България към ЕС. Очакванията са тенденцията на ръст на инвестициите да се запази и през следващите години, за което ще допринесе и намаляването на ставката на корпоративния данък от 15% на 10% от началото на 2007 г.

3. Финансов сектор

Паричното предлагане през 2006 г. нарасна с 26.9% на годишна база спрямо 23.9% за 2005 г. Така отношението на **паричния агрегат М3** и БВП достигна 65.6% за 2006 г. Растежът на широките пари през годината се дължи предимно от нарастването на нетните чуждестранни активи на банковата система с 41.0% (5.413 млрд. лв.) спрямо декември 2005 г. и в по-малка степен от годишното нарастване на вземанията от неправителствения сектор с 24.6% (4.593 млрд. лв.).

Активите на системата от търговски банки нараснаха през 2006 г. с 28.4%, като ръста им бе по-нисък от този за предходната година. Въпреки това, нетната печалба на

банковите институции нараства с 38.2% спрямо предходната година, достигайки в абсолютно изражение 807.6 млн. лв. По отношение на качеството на кредитните портфейли, към края на 2006 г. се наблюдава съществено подобрене. Делът на редовните кредити се увеличи, докато дяловете на кредитите под наблюдение, нередовните кредити и необслужваните кредити се понижиха.

Динамика на някои парични агрегати

Показатели	2005	2006
Реален ръст на широките пари (M3)	16.3	19.2
Реален ръст не левовият им компонент	16.5	19.5
Относителен дял на левовия компонент в M3	65.4	63.6
Реален ръст на паричния агрегат M1	13.5	21.3
Реален ръст на квази-парите	20.1	17.0
Реално изменение на левовия им компонент	21.4	11.6

Източник: БНБ, АИАП

Валутните резерви на БНБ нараснаха с 21.1% на годишна база (или с 3.043 млрд. лв.) и достигнаха почти 17.46 млрд. лв. Основен принос за нарастването имаха банковите резерви, които останаха на относително високо ниво въпреки постепенното отменяне на мерките на БНБ за ограничаване на кредитирането. Нарастването на депозита на правителството поради доброто изпълнение на бюджета също допринесе за нарастването на валутните резерви. Покритието на резервните пари с валутни резерви в края на годината бе 166.6% (при средно покритие за годината от 168.9%), което е понижение с 6 процентни пункта спрямо края на 2005 г. Покритието на широките пари достигна 54.5%, като в същото време валутните резерви са достатъчни да покрият 5.2 месеца внос на стоки и нефакторни услуги на годишна база. През януари 2007 г. БНБ внесе 3.561 млн. евро в капитала на Европейската централна банка. Тази вноска представлява 7% от общия дял на БНБ в ЕЦБ. Съгласно устава на Европейската система от централни банки и на ЕЦБ всяка централна банка на страна-членка внася 7% от своя дял при присъединяването си към ЕС, а остатъкът се внася при присъединяване към Еврозоната. Делът на БНБ в капитала на ЕЦБ е 50.8 млн. евро, което е 0.88% от общия капитал на ЕЦБ.

След въведените от БНБ в началото на 2006 г. строги ограничения върху нарастването на кредитната активност на търговските банки, от средата на годината започна плавно намаляване в ръста на кредитите, което доведе до понижение на годишния темп на нарастване на кредитите до 30.6% на кредитите за домакинства и 19.7% на кредитите за нефинансовите частни предприятия. През август 2006 г. бе отменена прогресивната скала на допълнителните задължителни минимални резерви, които банките трябваше да поддържат при растеж на кредитните си портфейли с темпове, по-високи от определения в Наредба № 21. Тези мерки бяха предприети заради нарастващите рискове, свързани с влошения дефицит по текущата сметка, но в контекста на присъединяването на България към ЕС имат временен характер. От началото на 2007 г. отпаднаха напълно административните ограничения върху кредитната активност и бе приет Закона за кредитните институции (ЗКИ), който отмени Закона за банките. ЗКИ урежда условията и реда за лицензирането на дейността, надзора и прекратяването на кредитните институции с цел да се осигури сигурна, стабилна и надеждна банкова система и взаимното признаване на издадените лицензи за извършване на банкова дейност на банки, лицензирани в държава членка на ЕС. Това означава, че в съответствие със свободата на движение на капитали в ЕС в България може да започнат да оперират банки, лицензирани в държава-членка на ЕС, както и обратното.

II. ФИСКАЛНА ПОЛИТИКА

1. Основни акценти на фискалната политика по отношение на бюджетното изпълнение през 2006 г.

В заключителната фаза на пътя на България към пълноправно членство в Европейския съюз, фискалната програма за 2006 г. следваше заложените цели и приоритети в процеса на социално-икономическото сближаване и интеграция на икономиката на страната към Единния европейски пазар. Традиционният поглед към фискалната политика акцентира върху създаването на стабилност за публичните финанси. В случая на България обаче, ограниченията от паричният съвет върху монетарната политика представляват допълнително предизвикателство пред фискалната политика и я превръща в един от основните инструменти за провеждане на икономическата политика. Ето защо фискалната програма за 2006 г. следва да се разглежда в светлината на общите насоки на икономическите приоритети на страната през последната година от подготовката за членство в Европейския съюз.

Основните цели на фискалната политика през 2006 г. бяха поддържане на макроикономическа стабилност и създаване на условия за устойчиво икономическо развитие, чрез стимулиране на заетостта и намаляване на безработицата, повишаване на разполагаемия доход на населението и бизнеса, насърчаване на инвестициите.

При осъществяването на приоритетните политики в публичната сфера, залегнали в Бюджет 2006 чрез оптимално използване на ограничения бюджетен ресурс, фискалната политика бе изправена пред следните предизвикателства:

- Поддържане на стабилна фискална позиция в подкрепа на макроикономическото равновесие и запазване на стабилна и предвидима макроикономическа среда.
- Осъществяване на приоритетните политики при оптимизиране на структурата и направлението на разходите и постигане на по-оптимално насочване на средствата.
- Повишаване ефективността при използване на ресурсите и подобряване финансовото управление и контрол.

Отчетените резултати за 2006 г. показват, че фискалната политика в голяма степен е отговорила на тези предизвикателства. Фискалната позиция бе стабилна през цялата година, като бюджетният баланс в края на годината е положителен и възлиза на 3.6% от БВП. Формирането на този бюджетен излишък е резултат на стегнатата политика по отношение на бюджетните разходи и спестяването на основната част от преизпълнението на приходите. Изпълнението на приходите по консолидираната фискална програма (КФП) за 2006 г. представлява 109.7% спрямо годишните разчети. Финансирането на разходните приоритети за годината се осъществи след внимателно прецизиране, вътрешно реструктуриране и активиране на заложените в ЗДБРБ за 2006 г. общи ограничители, с оглед постигането на фискалните цели. Номиналните нива на разходите по КФП за 2006 г. са близки до консолидираните разчети към ЗДБРБ за 2006 г. Размерът на фискалния резерв през 2006 г. нарасна в номинално изражение с близо 1.3 млрд. лв., независимо, че през годината бяха извършени няколко операции по предплащане на държавен дълг. Номиналният размер на държавния и държавногарантирания дълг намалю от 40.1% от БВП за 2004 г. на 24.7% от БВП за 2006 г. Последователната политика при управлението на държавния дълг доведе от една страна до неговото номинално намаление, и от друга, до намаление на разходите

по неговото обслужване – лихвените плащания са намалели с 0.5 процентни пункта за последните три години.

Водената стегната фискална политика през 2006 г. е продължение на възприетата от 2005 г. насам стратегия за затягане на фискалната позиция и формиране на бюджетен излишък в противовес на нарастващия външнотърговски дисбаланс и дефицит по текущата сметка на платежния баланс. Независимо, че тези мерки имат ограничено пряко въздействие върху дефицита по текущата сметка, те имат стабилизиращ ефект върху икономиката. Стегнатата политика по отношение на разходите ограничава стимулиращия ефект върху крайното потребление и косвено влияе върху външната позиция на страната. От друга страна последователната фискална политика през последните години е важен сигнал към чуждестранните анализатори и инвеститори, което намира отражение в ежегодното подобряване на кредитния рейтинг на България и увеличение на чуждестранните инвестиции в страната, с всички положителни ефекти от това.

Изминалата година се характеризира със стабилната и предвидима макроикономическа среда, която заедно с позитивните ефекти от предстоящото членство на страната в Европейския съюз бе сред най-важните фактори за положителната тенденция от последните години на устойчив ръст на икономиката – за последните три години реалният ръст на БВП се задържа над 6% на годишна база. Това е изключително позитивен знак към инвеститорите, което се потвърждава и от отчетените рекордни преки чуждестранни инвестиции за 2006 г. - над 4 млрд. евро. Важна и необходима предпоставка за растящите инвестиции е предприетата данъчна реформа, с която се цели насърчаване на икономическата активност и повишаване на конкурентноспособността на икономиката. Решителна крачка в тази посока е намалението на осигурителната тежест с 6 процентни пункта през 2006 г., което се отрази изключително позитивно на трудовия пазар и доведе до намаляване на безработицата и извеждане на „светло“ на част от „сивата икономика“.

Фискалната политика в контекста на членство на Република България в ЕС и усилията, насочени за успешна конвергенция на икономиката на страната в икономическите условия на Европейската общност, бяха изцяло в унисон с общите насоки на икономическата политика на страните-членки за периода 2005-2008 г., дефинирани в Декларация към Пакта за стабилност и растеж на Европейския съвет, които отразяват целите, заложи в Лисабонската стратегия. Двата стълба на икономическата и фискалната политика на съюза и на страните-членки акцентират върху потенциала за растеж и осигуряването на стабилни бюджетни позиции. В тази връзка е важно да се отбележи, че към настоящия момент България отговаря устойчиво на четири от петте Маастрихтски критерия, като в средносрочен план ще бъдат предприети усилия за намаляване на инфлационния натиск и покриване на референтните стойности по отношение на инфлационния критерий при прехода на страната към членство в Евроразона.

1.1 Приоритети в данъчната политика за 2006 г.

С Бюджет 2006 бяха предприети редица промени в данъчното законодателство, които бяха насочени към поддържане на икономическия растеж и насърчаване на стопанската инициатива, повишаване на заетостта и конкурентноспособността на икономиката, увеличение на дохода на населението, продължаване на процеса на хармонизиране на националното законодателство с нормите в ЕС и т.н.

През годината продължи плавното изместване на данъчната тежест от преките към косвените данъци. В областта на корпоративните данъци се запази 15 процентовата ставка при облагането с корпоративен данък, както и въведените облекчения за фирмите, инвестиращи в райони с висока безработица. Запазването на ставката, която бе една от най-ниските за региона, и усилията за опростяване на административните процедури за данъкоплатците от страна на Националната агенция по приходите, целят стимулиране на инвестициите в икономиката (реинвестирана печалба и преки чуждестранни инвестиции). Това от своя страна е необходимо условие за поддържане на устойчив икономически ръст и повишаване на конкурентноспособността на икономиката, разкриване на нови работни места и технологично обновление. Инвестициите в икономиката, измерени чрез показателя бруто капиталобразуване, са нараснали от 19.7% от БВП през 2002 г. до 31.9% от БВП за 2006 г., а реалният ръст на БВП се задържа над 6% през последните няколко години. От друга страна, последователната данъчна политика доведе до изтласкване на светло на голяма част от т.н. „сива икономика”, което заедно с ръста на инвестициите се отрази в нарастване на генерираните печалби от фирмите. По предварителни данни, печалбата на фирмите през 2006 г. нараства с около 17% на годишна база в сравнение със среден годишен растеж от 9.4% за предходните шест години.

Промените в областта на облагането на доходите на физическите лица през 2006 г. са свързани с опростяване и намаляване на данъчните ставки по ЗДДФЛ. Данъчната скала стана триетажна с максимална ставка за най-високата подоходна група от 24%, като освен това бе увеличен и необлагаемия минимум от 130 лв. на 180 лв. В резултат на това данъчната тежест спадна за всички доходни групи, като намалението е най-голямо (над 2 процентни пункта) за доходите между 200 лв. и 400 лв. Ефективната данъчна ставка върху средната работна заплата съответно намалю с около 1 процентен пункт до 8%. Тези промени и проявилите се ефекти от въведените данъчни облекчения за отглеждане на деца се отразяват в намаление на данъчната тежест при облагането на трудовите доходи и заедно с решителната крачка за намаляване на осигурителните вноски с 6 процентни пункта са в основата на нарастването на заетостта (вкл. и поради изтласкване на светло на част от т.н. „сива икономика”), разкриването на нови работни места, увеличаването на средната работна заплата. Намаляването на данъчната тежест заедно с растежа на заплатите спомогна за увеличаването на разполагаемия доход на домакинствата.

Промените в областта на вноските за общественото социално и здравно осигуряване за 2006 г. бяха изключително добре приети от бизнеса и са важна крачка в посока на намаляване на общата данъчна тежест. Нормативната рамка за 2006 г. за социалното и здравното осигуряване бе следната:

- Намалена с 6 процентни пункта бе вноската за фонд „Пенсии”.
- Промяна в съотношението на вноската от работодател/осигурено лице от 70:30 на 65:35.
- Запазване на размера на здравноосигурителната вноска.
- Запазване на нормативите за осигурителни вноски за фондовете „Общо заболяване и майчинство”, „Трудова злополука и професионална болест”, „Безработица” и „Фонд за гарантиране на вземанията на работниците и служителите”.
- Увеличение на вноската за допълнително задължително пенсионно осигуряване за лицата, родени след 31.12.1959 г. от 3% на 4%.
- Запазване на минималния осигурителен доход от 220 лева и увеличение на максималния осигурителен доход от 1300 на 1400 лева.

Прекият ефект за осигурените лица от намалението на социалноосигурителните вноски е ограничен - намаление на социалноосигурителната тежест с 0.02 процентни пункта до 12.43%, което се дължи на промененото съотношение работодател-осигурено лице. От друга страна обаче, косвеният ефект от по-ниската вноска чрез намалението на трудовите разходи на работодателите е съществен. Това най-ясно се откроява при отчетения номинален ръст на заплатите в частния сектор за годината – 9.9% при едва 2.1% за 2005 г. Този ръст изпреварва предварителните прогнози на НОИ за 6.3% ръст на заплатите, заложен в бюджетната рамка за 2006 г., и е една от причините за по-високите постъпления от осигурителни вноски за годината. Отчетеният растеж на заетостта в данните на НСИ е чувствителен (4.4% според данните от наблюдението на работната сила). Тези данни подкрепят тезата, че намалението на социалноосигурителните вноски е позволило на работодателите по-висок растеж на разходите за заплати, поради намалелите разходи за труд, и е стимулирало активността при разкриването на нови работни места (вкл. и ограничаване на „сивата икономика“).

През 2006 г. продължи процесът на хармонизиране на националното законодателство с нормите и изискванията на законодателството на ЕС. В тази посока бяха направени промени в акцизните ставки върху цигарите, горивата и спиртните напитки. В следствие на това при цигарите приносът на увеличените акцизни ставки върху общата инфлация в края на годината достигна 2.7 процентни пункта. Приносът върху общата инфлация на поскъпването на спиртните напитки е минимален - 0.1 процентен пункт. Годишното поскъпване при спиртните напитки е 15.8%, но повишението в цените на спиртните напитки от март до декември не може да се свърже еднозначно с влиянието на по-високите акцизни ставки.

В хода на реформата за въвеждане на фискалната децентрализация се полагат все по-големи усилия за осигуряване на финансова независимост и осигуряване на необходимите условия на общините за изпълнение на разходните им отговорности по отношение на местните дейности. През 2006 г. местните власти имат правомощия да определят самостоятелно размера на местните такси и другите неданъчни приходи (приходи от предоставените публични услуги на населението, наемите от отдадените общински имоти, приходите от продажба на общинско имущество и други). Предложени бяха промени в Конституцията на Република България, с които да се предоставят правомощия на общините при определяне размера на местните данъци и за въвеждането на нови местни такси, съобразно взетите решения на общинските съвети по отношение на предоставяните от общините услуги.

1.2 Изпълнение на политиката на доходите в публичния сектор

В рамките на цялостната стратегия за развитие на страната, политиката по доходите заема особено важно място и това обяснява реализираната през 2006 г. политика по доходите, насочена към повишаване на жизнения стандарт и качеството на живот на българския гражданин. Основавайки се на резултатите от провежданата политика на поддържане на устойчив икономически растеж и в изпълнение на конвергентните цели, правителството провеждаше през годината относително силна социална политика, в т.ч. политика по доходите. Повишаване на жизнения стандарт и качеството на живот на гражданите е една от основните цели за успешното интегриране на страната в условията на ЕС. От началото на 2006 г. размерът на минималната работна заплата беше увеличен и достигна 160 лв., като само за две години той нарасна с 33.3%. Заедно с това, в условията на икономически растеж от 6.1% и отчетена средногодишна инфлация от 7.3%, средната заплата в бюджетната сфера нарасна с 6% от 1 юли 2006 г.

В резултат на това увеличение номиналният ѝ ръст спрямо 2005 г. достигна 9.4%, като покупателната ѝ способност нарасна приблизително с 2 процентни пункта. Изменението на работната заплата и другите защитени плащания в бюджетната сфера зависят изцяло от възможностите на бюджета за съответната година, докато динамиката на работната заплата в търговските дружества от държавния сектор на материалната сфера зависи изцяло от параметрите на дейността им и тенденциите в тяхното финансово състояние. През годината продължи да се прилага ограничителния механизъм по отношение на доходите в държавни предприятия, които реализират загуби и формират просрочия към бюджета и своите контрагенти.

1.3 Изпълнение на разходните приоритети

Разходните политики на Бюджет 2006 се основават на оптимално използване на разполагаемия ресурс чрез подобряване на системата за стратегическо планиране и контрол на публичните разходи, идентифицирането и обвързването им с конкретни програми и резултати с оглед подобряването на управлението, ефикасността и контрола. Основните приоритетни сфери на разходните политики по програмата за 2006 г. бяха социалното осигуряване, подпомагане и грижи, които съставляват най-голям относителен дял в общите разходи (34.0%), здравеопазването (11.1% от общите разходи), образованието (10.6% от общите разходи) и отбраната, сигурността и вътрешния ред (13.1% от общите разходи по КФП). В хода на бюджетното изпълнение бе следвана стриктна бюджетна дисциплина, с оглед изпълнението на фискалните цели за годината.

Сферите на образованието и здравеопазването имат огромно социално-икономическо значение и в голяма степен са зависими от негативната демографска тенденция и застаряването на населението. Политиката на Бюджет 2006 в сферата на образованието бе насочена към подобряване на материално-техническата база и оптимизиране на структурите, съобразно икономическите и демографските фактори, повишаване на качеството на образованието и улесняване на равния достъп до държавните средни и висши училища, обучение и повишаване на квалификацията на служителите в държавната администрация и на заети и безработни лица по програми на МТСП. В сферата на здравеопазването през годината бе направена решителна крачка в реформирането на сектора, чрез преминаване на единно финансиране на болничната помощ от НЗОК. Независимо от провежданите реформи в тези сектори има редица наслоени диспропорции и проблемни области, които създават напрежение при финансирането и предоставянето на качествени публични услуги. Ето защо от изключителна важност в средносрочен и дългосрочен план ще бъде ускоряването на структурните реформи в сферата на здравеопазване и образование, чрез реструктуриране и оптимизиране на системите и финансовите механизми за тяхното функциониране, както и постепенно увеличаване дела на частния сектор в тях.

Важен акцент през 2006 г. бяха дейностите в сферата на отбраната и сигурността, които са насочени към създаване на среда на сигурност, отговаряща на националните интереси. През годината приоритетите в областта на отбраната и сигурността са следните:

- изпълнение на заложените цели, свързани с модернизиране на въоръжените сили в съответствие с Плана за организационно изграждане и модернизиране на въоръжените сили до 2015 г.;
- изпълнението на националните и съюзническите задължения за гарантиране на националната и евро-атлантическата сигурност и отбрана, за укрепване на международния мир, сигурност и просперитет;
- ускоряване на процеса на трансформация на въоръжените сили за изграждането на адекватни на съвременните предизвикателства отбранителни способности;
- изпълнение на националните приоритети в областта на сигурността, вътрешния ред, вкл. противодействие на организираната престъпност, корупцията, наркотрафика и др.
- С оглед изоставането в някои области на съдебната реформа бяха положени усилия за ускоряване на реформите и изпълнение на планираните цели

Особено важен национален приоритет бе изпълнението на заложените цели в заключителният етап на процеса по присъединяване на България към ЕС, включително тези за усвояване на средствата по пред-присъединителните фондове. Проектите и програмите, финансирани със средства от пред-присъединителните фондове са насочени към укрепване на българските институции и административния капацитет; хармонизиране на българското законодателство и повишаване на ефективността при прилагането му; подобряване конкурентноспособността на българската икономика и ефективността на земеделското производство; изпълнение на програмите, свързани с екологичните проекти и проектите в транспортната инфраструктура с цел достигане критериите за присъединяване към ЕС.

1.4 Инвестиционна политика

Планирането на капиталовите разходи през 2006 г. бе извършено при спазване на разходните тавани съгласно тригодишната бюджетна прогноза. При разработването на инвестиционните програми на ПРБК за 2006 г., водещи бяха принципите за ефективност и ефикасност на публичните разходи, чиито практически израз бе приоритизиране на капиталовите разходи при спазване изискванията на „Методическите указания за попълване на проектна документация, оценка и управление на инвестиционни проекти”. Прегледът на отчета на капиталовите разходи за 2006 г. по икономически елементи илюстрира инвестиционните приоритети в бюджетната сфера през 2006г. Както на консолидирано ниво, така и по отделни съставни бюджети, най-висок дял (60.5%) заемат разходите за придобиване на дълготрайни материални активи, следвани от разходите за основен ремонт (24.3%). Разгледани по отделни бюджетни системи, отчетените капиталовите разходи за придобиване на ДМА и основен ремонт по републиканския бюджет съставляват 89.6% в общия обем на капиталовите разходи, докато при общинските бюджети те достигат 96.5%. По общинските бюджети капиталовите разходи с инвестиционен характер – за ремонт, изграждане и реконструкция на пътно-техническа и социална инфраструктура заемат по-голям относителен дял от тези при министерства и ведомства. При бюджетите на министерствата и ведомствата съществен дял заемат административно подпомагащите разходи- за административно оборудване, транспортни средства и обзавеждане, както и за ремонт на сградния фонд на системите на ПРБК.

Анализът на инвестиционните разходи по функционален признак показва, че най-голям относителен дял заемат разходите по функция VIII „Икономически дейности и

услуги” - 35.2%, като основната част от разходите в тази функция са отчетени в група В „Транспорт и съобщения”. Това са инвестиции в ремонта и изграждането на пътно-транспортната инфраструктура както и капиталови трансфери за НК „Железопътна инфраструктура” (НК „ЖИ”), „Летище София” ЕАД, „Пристанище Бургас” – ЕАД. Голяма част от разходите в тази функция са пряко свързани с усвояването на средства от пред-присъединителните фондове на ЕС.

Отчетените в функция VI „Жилищното строителство, благоустройство и комунално стопанство” (ЖСБКС) капиталови разходи представляват 22.7% от общите разходи във функцията. Представено на по-ниско ниво на агрегация, преобладават разходите по група Б „Опазване на околната среда” - 52.5% от разходите за функцията, като и тук разходите отново са свързани с европейското съфинансиране при изграждането на проекти в областта на опазване на околната среда.

Инвестиционните разходи във функция „Отбрана и сигурност” са 15.4% от общите капиталови разходи, като най- съществен е дялът на инвестициите във група А - Отбрана – 63.1%. Отчетените разходи за функцията основно са свързани с ангажиментите на България по предприсъединителния процес на евроинтеграцията, с изискванията към страната като член на НАТО и с закупуването на съвременни технически средства за видеонаблюдение за нуждите на МВР.

Отчетените капиталови разходи по функция III - „Образование” съставляват 6.7% от общите инвестиционни разходи за 2006 г. Те са свързани най-вече с оборудването и подобряването на материално-техническата база в ДВУ и училищата, както и с финансирането на административно-подпомагащи разходи в МОН. Част от финансираните разходи са свързани с изпълнението на програми, целящи повишаване качеството на образователния процес.

Съпоставката на отчетните данни за 2005 г. и 2006 г. показва общо нарастване на капиталовите разходи с 18.3%. Във функционален разрез, най-висок ръст бележат разходите по функция VI „ЖСБКС” - 56.3%, следвани от функция II ”Отбрана и сигурност” - 49.5%, функция VIII „Икономически дейности и услуги – група „Транспорт и съобщения” – 42.5%. Капиталовите разходи за образование и здравеопазване обаче намаляват спрямо отчетените за 2005 г. съответно с 8.5% и 10.9%.

2. Основни акценти на реформата в бюджетната сфера

2.1 Административни реформи в приходната администрация

Националната агенция за приходите (НАП) обедини от 1 януари 2006 г. събирането и обслужването на републиканските данъци (данък върху доходите, патентни данъци, ДДС, корпоративни данъци) и задължителните осигурителни вноски (здравни осигуровки, вноските за пенсия, вноските за допълнително задължително пенсионно осигуряване и др.). От началото на 2006 г. е в сила и Данъчно-осигурителен процесуален кодекс, който регламентира старта и правомощията на НАП да осъществява администрирането на приходите от републикански данъци и задължителни осигурителни вноски. Администрирането на акцизите премина в правомощията на Агенция Митници от средата на годината, а местните данъци и такси (сред които данък сгради, такса смет, данъците върху превозните средства, данъците при придобиване на имущества, данъците върху наследствата) вече се обслужват от общинската администрация, а не от данъчната, както беше до края на 2005 г. С тази мащабна реформа в приходните администрации се цели оптимизиране на структурите,

чрез прилагането на централизиран подход при управлението на приходите и повишаване на ефективността на администрацията, с което ще се подобри обслужването на данъкоплатците и ще се повиши събираемостта на данъчните приходи.

През 2006 г. приключи изграждането и беше успешно тествана българската информационна система за обмен на информация по ДДС с държавите от ЕС – VIES. Разработени са необходимите работни процедури, бланки за кореспонденция и формуляри за обмен на информация. Беше проведено обучение за ползването и поддръжката на системата и от 01.12.2006 г. тя е пусната в редовна експлоатация. Проведена бе информационна кампания, като в интернет страницата на НАП са публикувани въпроси във връзка с ДДС при вътреобщностни сделки.

Работата в посока на подобряване на обслужването на клиентите на НАП продължи с разкриването на Интерактивен център за представяне на информация по законодателството и услуги за клиентите на НАП (Call-centre). Това улеснение дава възможност за бързо получаване на информация, професионално обслужване и консултации на специализирана тематика. Във връзка с промените в нормативната база, свързани с предстоящото членство на България в ЕС, НАП подпомагаше активно бизнеса чрез предоставяне на необходимата информация и разяснения (вкл. обучение) за новостите и законовите норми в данъчната сфера след присъединяването към ЕС. Изработени, утвърдени и популяризирани са стандарти за обслужване и Харта на клиента, задължителни за прилагане от всички служители на приходната администрация. Освен това за подобряването на обслужването на клиентите на НАП редица услуги се предоставят и в електронен вид: подаване на декларации и справки, приемане на плащане на задължения по интернет, изтегляне на формуляри, справки за размера на задълженията, електронен данъчен калкулатор, публичен бюлетин по ЗДДС, отговори на постъпили запитвания, както и електронна база данни на регистрираните по ЗДДС фирми.

В хода на годината бяха изготвени и утвърдени законовите и подзаконовите нормативни актове и административни документи за прилагане на системата Интрастат за събиране на данни от ДДС-регистрирани лица за осъществената от тях търговия със стоки в рамките на ЕС. Системата “Интрастат” беше разработена и стартира експериментално от 1 септември 2006 г., а също така бяха актуализирани работните процедури, инструкции и образци на документи, които НАП ще прилага през 2007 г. предвид промените в законодателството и приемането на Република България в ЕС. Също така, с цел обезпечаване функционирането на НАП и ефективно взаимодействие с държавните институции и други организации, бяха подписани редица споразумения, инструкции, наредби и договори. Сред най-важните са тези с Националния осигурителен институт (за ползване на ИС на НОИ, за прехвърляне на досиета, документи и задължения за осигуровки от РУСО към ТД и др.), НЗОК, Фонд „Гарантирани вземания на служителите при несъстоятелност на работодателя”, частните пенсионни дружества, АДВ, Агенцията по вписванията, НСИ, ИА „Главна инспекция по труда”, общински администрации и др.

Приоритет през 2006 г. и въведената за първи път възможност за ползване на данъчно облекчение за деца и навременното възстановяване на надвнесен данък върху доходите. В НАП бяха получени над 1 милион годишни данъчни декларации по чл. 41 от Закона за облагане на доходите на физическите лица, като това представлява 45% ръст спрямо миналата година. В над 360 хиляди от тях клиентите на НАП са поискали да ползват правото си на данъчно облекчение за своите деца.

С цел подобряването на качеството на обслужване на задължените лица формиращи основна част от постъпленията в бюджета в 28-те териториални дирекции бяха създадени звена за обслужване на средните данъкоплатци и осигурители. Общо за страната броят на фирмите е 2245. От началото на април 2006 г. в ТД София-град е открит офис “Средни данъкоплатци и осигурители.

Проектът за въвеждане на Международния номер на банкова сметка (IBAN) бе успешно реализиран, а също така бе изготвен Единен сметкоплан на НАП при отчитане на приходите на “начислена основа”, “дължимо за плащане” и “касова основа”.

Беше създадена главна дирекция „Инспекторат по контрол и сигурност”, която осъществява административен контрол и анализ върху дейността на служителите и структурните звена на администрацията, проверки по сигнали и жалби срещу незаконни и неправилни действия или бездействия на служители на Агенцията, като и осигуряване сигурността на служителите и имуществото на организацията. Утвърдени бяха Етични норми за поведение на служителите на приходната администрация, а във връзка с пресичането на корупционни прояви са създадени инструкции за взаимодействие между НАП, МВР и Държавна комисия по хазарта и бе разкрит телефон за подаване на сигнали за корупция сред служителите на НАП. Съгласно Закона за вътрешния одит в публичния сектор в НАП бе изградено и действа звено за вътрешен одит на пряко подчинение на изпълнителния директор.

Предприета е политика за изнасяне на част от управлението и контрола на изпълнение на оперативната дейност от централно на регионално ниво, което дава възможност на Централно управление да се насочи в по-голяма степен към стратегическите въпроси за развитието на организацията като цяло. Със старта на НАП бяха създадени дирекции “Обжалване и управление на изпълнението” (ОУИ), наследници на Регионалните данъчни дирекции.

По отношение на избягването на двойното данъчно облагане през 2006 г. успешно бяха проведени преговорите със САЩ за сключване на Спогодба за избягване на двойното данъчно облагане, които бяха замразени от близо 16 години. Подписани бяха спогодби с Република Литва (задължително изискване за всички държави-членки на ЕС), Хашемитско Кралство Йордания, Ислямска Република Иран, Алжирската демократична и народна република.

2.2 Финансова децентрализация и взаимодействие с общините

Предоставянето на данъчни правомощия на общините е една от важните стъпки по пътя на предоставянето на финансова децентрализация. С приетия Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси се регламентира предоставянето на кметът на общината на правомощия на решаващ орган по чл. 152, ал.2 от Данъчно-осигурителният процесуален кодекс, а на ръководителя на звеното на местните приходи в съответната община- на териториален директор на Националната агенция за приходите. В производствата по установяването, обезпечаването и събирането на местните данъци, служители на общинската администрация имат правата и задълженията на органи по приходите, което се очаква да допринесе за повишаване на събираемостта на данъчните и неданъчните приходи по общинските бюджети.

Продължението на законодателните промени за предоставяне на данъчни правомощия на общините са залегнали в правителствената програма чрез предложение за изменение и допълнение на Конституцията, във връзка предоставянето на общините

самостоятелно да определят размера на местните данъци и такси. Тази задача е предвидена и в Тригодишната програма за ефективно взаимодействие между МФ и Националното сдружение на общините в Република България (НСОРБ) и в Програмата за изпълнение на Стратегията за децентрализация. Стратегията за децентрализация представлява интегрален документ, който обединява секторните политики и тяхната координация на отделните равнища на териториалното управление. Тя има за цел да очертае основните насоки за промени в отношенията между публичните институции, които да повишат тяхната ефективност и да допринесат за повишаване на качеството на предоставяните публични услуги. Стратегическият подход към децентрализацията акцентира върху:

- обвързване на модернизацията на държавната администрация и изграждането на децентрализирана администрация с процеса на децентрализация;
- обединяване на процесите на децентрализация на правомощията и функции с финансова децентрализация, които досега се развиваха отделно;
- по тясно връзка между процеса на децентрализация и политиката за регионално развитие, вкл. с действия за укрепване на административния и програмния капацитет на общинско и областно равнище за усвояване на средствата от фондовете на ЕС.

2.3 Реформа в системата на държавния вътрешен финансов контрол

В съответствие с поетите ангажименти по Глава 28 „Финансов контрол” и в изпълнение на Стратегията за развитие на държавния вътрешен финансов контрол в Република България, през последните години бе изградена нова нормативна рамка в областта на държавния вътрешен финансов контрол. На базата на тези стратегически документи и в тясно сътрудничество със СИГМА и Главна дирекция „Бюджет” на ЕК бе разработена и приета нова нормативна рамка в областта на държавния вътрешен финансов контрол:

- Законът за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС, обн., ДВ, бр. 21/2006г.) регламентира изискванията за добро финансово управление към ръководителите в публичния сектор въз основа на международно признати стандарти за вътрешен контрол, като интегрираната рамка за вътрешен контрол “КОСО” и Указанията на ИНТОСАЙ.
- Законът за вътрешният одит в публичния сектор (ЗВОПС, обн., ДВ, бр. 27/2006г.) въвежда международно признатото определение за вътрешен одит, регламентира прилагането на Стандарти за вътрешен одит и децентрализиран модел на вътрешния одит в публичния сектор и извършването на специфични одитни дейности по фондове и програми на Европейския съюз.
- Законът за държавната финансова инспекция (ЗДФИ, обн., ДВ, бр. 33/2006г.) регламентира дейността на държавната финансова инспекция, която ще се осъществява по постъпили сигнали за нарушения, както и за проверки на процедури за възлагане и изпълнение на обществени поръчки и на разходването на целеви субсидии, след предварителна преценка за ефективност и обществен интерес.

Успоредно с промените в нормативната рамка бе извършена мащабна структурна реформа, като Агенцията за държавен вътрешен финансов контрол бе трансформирана в Агенция за държавна финансова инспекция. От средата на 2006 г. към първостепенните разпоредители с бюджетни кредити (в т.ч. всички министерства и общини), се прехвърлиха 566 делегирани вътрешни одитори, с което бяха поставени

основите на децентрализираните звена за вътрешен одит в публичния сектор. Бе укрепен капацитета на дирекция “Вътрешен контрол” в Министерството на финансите, която подпомага министъра на финансите и изпълнява функциите на Централно хармонизиращо звено за финансово управление и контрол и Централно хармонизиращо звено за вътрешен одит – методологическа помощ за организациите от публичния сектор.

В съответствие с изискванията на ЗФУКПС се разработи и прие вторичното законодателство в областта на финансовото управление и контрол: Наредба за формата, съдържанието, реда и сроковете за представяне на информация по чл.8, ал.1 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ДВ бр. 75/2006 г.), Методически насоки по елементите на финансовото управление и контрол, Указания за осъществяване на предварителен контрол, Указания за осъществяване на управленската отговорност в организациите от публичния сектор и др. Методологията е създадена с цел да подпомогне изграждането на адекватни системи за финансово управление и контрол, както и да засили управленската отговорност на ръководителите на организациите от публичния сектор.

В областта на вътрешния одит и на основание ЗВОПС Министерският съвет с ПМС № 165/2006 г. утвърди Стандарти за вътрешен одит в публичния сектор. Стандартите са разработени в съответствие с международните стандарти за вътрешен одит. Те очертават основните принципи, въз основа на които следва да се осъществява вътрешния одит в публичния сектор и осигуряват професионалната рамка за извършване на широк кръг от дейности, които да носят полза за организациите. Разработени са и указания, свързани с стратегическото и годишно планиране и докладване на дейността по вътрешен одит.

ЗВОПС изисква всички вътрешни одитори в публичния сектор да преминат успешно изпит за получаване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор”. Министърът на финансите утвърди Наредба Н - 6 от 29.06.2006 г. за реда и начина за организиране и провеждане на изпити за придобиване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор” (ДВ бр. 75/2006 г.). През ноември 2006 се проведе първият изпит за придобиване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор”, на който се явиха 498 кандидати (92 са издържали успешно изпита).

Във връзка с прозрачността и прилагането на принципа за добро финансово управление се въведе годишното докладване за състоянието на финансовото управление и контрол и вътрешния одит в публичния сектор. Всяка година до 31 май министърът на финансите трябва да изготвя консолидиран годишен доклад за вътрешния контрол в публичния сектор, който след приемането му от МС се представя на Народното събрание и Сметната палата. През 2006 г. се изготви първият годишен доклад за състоянието на вътрешния контрол в публичния сектор. Разработени са Насоки за изготвяне на годишен доклад за дейността по вътрешен одит за 2006 г., Въпросник за състоянието на системите за финансово управление и контрол за 2006 г. и указания за неговото попълване, които ще подпомогнат изготвянето на консолидиран годишен доклад за вътрешния контрол в публичния сектор за 2007 г. Провеждат се регулярни срещи със звената за вътрешен одит в министерствата. Особено внимание се отделя на обучението на звената за вътрешен одит в организациите, разпореждащи се със средства по програми и фондове от ЕС.

През 2006 г. бе подписано споразумение за сътрудничество между председателя на Сметната палата и Министерството на финансите в областта на финансовото управление и контрол, вътрешния одит и одита на средствата от ЕС. В изпълнение на

споразумението бяха проведени съвместни срещи и обучения на вътрешни одитори и одитори от Сметната палата.

2.4 Напредък на бюджетната реформа по отношение въвеждането на програмното бюджетизиране през 2006 г.

Една от главните цели на протичащата реформа в бюджетната сфера е постигане на ефективно действаща средносрочна рамка на разходите и утвърждаване на програмното и резултатно-ориентирано бюджетизиране, като основен подход във всички фази на бюджетния процес. Програмното и ориентирано към резултатите бюджетизиране е процес на преориентиране от ресурсния подход към такъв, който е насочен към крайните резултати от дейността на администрацията, и съответно ползите и ефектите за гражданите и обществото като цяло. Въвеждането на програмното и ориентирано към резултатите бюджетизиране в България, стартира през 2003 г. с разработването на първия програмен бюджет на Министерството на околната среда и водите (МОСВ). Процесът продължи чрез прилагане на пилотния принцип и за 2006 г. девет министерства и една държавна агенция разработиха бюджетите си и в програмен формат.

Като част от проекта на ЗДБРБ за 2006 г. на МС и НС беше представен програмният формат на бюджет на Министерството на околната среда и водите, като разходите по бюджета на МОСВ бяха утвърдени от НС по политики, а МС утвърди бюджета на МОСВ по програми⁵. Заедно с пакета документи към проекта на закона министърът на финансите внесе в МС и НС като приложения към доклада програмните формати на бюджети за 2006 г. на Министерството на труда и социалната политика (МТСП), Министерството на транспорта (МТ), Министерството на образованието и науката (МОН), Министерството на икономиката и енергетиката (МИЕ), Министерството на земеделието и горите (МЗГ), Министерството на здравеопазването (МЗ), Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ), Министерството на културата (МК) и Държавната агенция за младежта и спорта (ДАМС) за информация.

Пилотните министерства и ДАМС (съгласно указанията на министъра на финансите) разписаха и показатели за изпълнение по програмите си със заложените целеви стойности по тях. МОСВ също представи в МФ приведен в съответствие програмния си бюджет с разписани цели, програми, продукти/услуги, ведомствени и администрирани разходни параграфи, показатели за изпълнение с целеви стойности и консолидирани разходи по програмите, включвайки всички източници на финансиране на разходите по политиките в негова компетентност и отговорност.

Тези министерства и ДАМС (съгласно чл. 94 на ПМС 14/2006 г.) представяха в Министерството на финансите тримесечни финансови отчети за степента на изпълнение на програмите, съставлящи програмните формати на бюджетите им. Отчитането по програми имаше експериментален характер и се представяше едновременно с отчитането на бюджета по икономическа и функционална класификация. Министерството на околната среда и водите представяше и тримесечни отчети по утвърдените му политики и програми.

⁵ С чл. 1, ал. 5 на ПМС № 14/2006 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2006 г. беше утвърден бюджета на Министерството на околната среда и водите по програми съгласно приложение № 4 в рамките на утвърдените разходи по политики по чл. 5, ал. 3 от ЗДБРБ за 2006 г.

Представените от пилотните министерства и ДАМС в Министерството на финансите годишни отчети за изпълнението на програмните и ориентираните към резултатите бюджети по програми и по показатели за изпълнение с достигнатите през 2006 г. целеви стойности, заложи в експерименталните им програмни бюджети за 2006 г. са приложени към настоящия доклад. Представеният от Министерството на околната среда и водите годишен отчет за изпълнението на програмния бюджет за 2006 г. е по утвърдените политики и програми, като при извършване на корекция по бюджета му през годината се извършваше и корекция на утвърдените му програми.

С бюджетната процедура за 2008 г. се предвижда със законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2008 г. с бюджетните документи да се внесе и програмния формат на бюджетите на всички министерства, на ДАМС и на ДАИТС .

В процеса на въвеждане на новия подход на бюджетирание се установи, че за министерствата възникват трудности при определяне на показатели за изпълнение и залагането на целеви стойности по тях, както и идентифициране на разходите по ведомствени и администрирани разходни параграфи. В следващите години ще бъде обърнато особено внимание и ще бъде оказана помощ на ПРБК в тези процеси, тъй като тези показатели са основни в бюджетиранието, ориентирано към резултатите.

Вече втора година МФ работи съвместно с холандски експерти и консултанти по туининг проект между българското и холандското Министерство на финансите. Основни компоненти в проекта са изготвянето на нов Закон за устройството на държавния бюджет и усъвършенстване на методологията за програмно и ориентирано към резултатите бюджетирание. През 2006 г. работата по проекта доведе до анализи на бюджетното законодателство и съществуващата методология по програмно бюджетирание, необходимостта от промени, запознаване с добрите международни практики, изготвяне на структура на нов ЗУДБ, изготвяне структура на Единна методология за програмно бюджетирание.

2.5 Бюджетна методология и статистика

През 2006 г. бяха хармонизирани платежните процедури при извършване на бюджетните плащания в съответствие с изискванията, наложени от въвеждането на IBAN. Във връзка с промените в основните принципи и правила за функциониране на СЕБРА и въвеждането на IBAN бяха разработени съвместни указания на МФ и БНБ и бяха проведени семинари с участието на търговските банки и Банксервиз АД с цел недопускане на проблеми при банковото обслужване на сметките и плащанията на бюджетните предприятия. Въвеждането на IBAN е част от дългосрочната стратегия за финансова интеграция в рамките на ЕС след създаването на Единен валутен съюз и въвеждането на еврото и създава основата за изграждането на Единна евро платежна зона.

Консолидацията на сметките и плащанията в лева на бюджетни предприятия в единната сметка, насочена към подобряване ефективността на касовото управление на паричния ресурс в публичния сектор, продължи и през изминалата година. В системата бяха включени бюджетните сметки на Държавната агенция за информационни технологии и съобщения и на НОИ-ДОО. От началото на 2006 г. отпускането на определени целеви трансфери от централния бюджет за общините се извършва чрез СЕБРА.

През 2006 г. стартира туининг проект “Изграждане на интегрирано държавно съкровище в Министерството на финансите”. Проектът се изпълнява съвместно от

Министерството на финансите на Република България и италианското Министерство на икономиката и финансите. Фокусът на проекта е върху по нататъшното развитие и внедряване на модерно интегрирано държавно съкровище, хармонизирано с най-добрите практики на страните-членки на ЕС. Целта е да се даде възможност държавното съкровище ефективно да управлява активите и пасивите на държавния бюджет след присъединяването на страната ни към ЕС. Предвидените дейности по проекта обхващат задълбочен преглед на най-добрите практики на страните-членки на ЕС и изготвяне на оптимизиран модел на интегрирано държавно съкровище и оперативен план за неговото прилагане.

Във връзка с хармонизиране на отчетността за изготвяне статистиката на държавните финанси с изискванията на ЕС и МВФ и през 2006 г. продължи подготовката за преминаване отчитането на бюджета на начислена основа. Предоставянето на данните за консолидирания правителствен дефицит и дълг е един от приоритетите на ЕК, както за страните-членки на ЕС, така и за присъединяващите се нови членки. Регламент 3605/93 на ЕС относно прилагането на Протокола за процедурите за свръхдефицита и последващите изменения, задължава страните-членки на ЕС да отчитат текущия и планиран правителствен дефицит и нивото на консолидирания правителствен дълг в съответствие с методологията на ESA 95 два пъти годишно. С цел установяване съществуването на свръхдефицит в страните-кандидатки за членство в ЕС, изискването на ЕК се прилага и за тях от 2001 г., като Република България бе задължена да изготвя нотификационните таблици един път годишно и да ги предоставя до 1 април на съответната година.

Във връзка с поетите ангажименти пред ЕК за редовно предоставяне на нотификационните таблици за дефицита и дълга бе проведен пред-присъединителен диалог с мисия на Евростат. Мисията отбеляза напредъка на Република България в областта на държавната финансова статистика (ДФС), като подчерта, че методологията за изготвяне на Фискалната нотификация на Република България за 2002-2006 г. до голяма степен отговаря на изискванията на ESA 95 и Ръководството за дефицита и дълга. Обърнато бе внимание на факта, че с Фискалната нотификация за 2005 г. и 2006 г. качеството на данните е значително подобро, предвид включването на оценките за данъците и лихвите по обслужване на дълга на начислена основа (от Фискалната нотификация за 2005 г.) и вземанията и задълженията от годишните оборотни ведомости на бюджетните единици (във Фискалната нотификация за 2006 г.). За първи път бе изготвена и представена септемврийска нотификация по процедурата за свръх дефицита и дълга, както се изисква от страни-членки. През 2006 г. започна и редовно предоставяне на статистически данни на начислена основа за публичните финанси на БНБ и НСИ (на тримесечна база).

3. Основни параметри на консолидираната фискална програма⁶ за 2006 г.

Анализирайки постигнатите добри макроикономически параметри за 2006 г., е важно да се отбележи, че в основата на доброто икономическо представяне на България за годината стоят провежданата последователна икономическа политика в условията на стабилна макроикономическа среда и общото икономическо оживление, повлияно от очакванията, свързани с присъединяването на страната към Европейския съюз от 01.01.2007 г. Провежданата фискална политика през годината бе в подкрепа на макроикономическа стабилност и бе насочена към създаване на условия за устойчиво икономическо развитие, чрез стимулиране на заетостта и намаляване на безработицата, повишаване на разполагаемия доход на населението и бизнеса, насърчаване на инвестициите. Успешното приключване на Бюджет 2006 в голяма степен е в резултат на значителното преизпълнение на приходите и стегнатата политика по отношение на разходите на централното правителство, което позволи изпълнението на заложените фискални цели за годината. Спестяването на основната част от преизпълнението на приходите и формирането на бюджетен излишък за годината облекчава в голяма степен допълнителния натиск, който публичните разходи оказват върху текущата сметка на платежния баланс. В същото време, след внимателно прецизиране и приоритизиране на разходите бяха посрещнати редица допълнителни приоритетни нужди в сфери с важно социално-икономическо значение.

Фискалната позиция на страната представена чрез консолидираната фискална програма и изпълнението ѝ за 2006 г., отнесено към предходната година и програмата е, както следва:

(в млн. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ ⁷	Отчет 2005 г.	Програма ⁸ 2006 г.	Отчет 2006 г.	Изпълнение спрямо 2005 г.	Изпълнение спрямо програма
Общо приходи и помощи	18 012.2	18 258.0	20 034.0	111.2%	109.7%
- Данъчни	14 483.9	15 049.1	16 325.9	112.7%	108.5%
Преки ⁹	2 716.7	2 516.5	3 240.2	119.3%	128.8%
Косвени	7 357.6	8 449.4	8 776.7	119.3%	103.9%
Приходи на соц. осигуряване	4 409.6	4 083.2	4 309.1	97.7%	105.5%
- Неданъчни	2 991.3	2 521.0	3 072.6	102.7%	121.9%
- Помощи	537.0	688.0	635.5	118.3%	92.4%
Разходи	16 678.5	18 158.0	18 286.3	109.6%	100.7%
- Нелихвени	15 992.9	17 496.3	17 646.0	110.3%	100.9%
Текущи	13 891.6	15 128.8	15 166.6	109.2%	100.2%
Капиталови	2 101.3	2 367.5	2 479.5	118.0%	104.7%
- Лихви	685.6	661.7	640.3	93.4%	96.8%
Външни лихви	494.1	444.5	449.3	90.9%	101.1%
Вътрешни лихви	191.5	217.2	191.0	99.8%	88.0%
Дефицит/излишък	1 333.7	100.0	1 747.6		

⁶ Обхваща републиканския бюджет и всички автономни бюджети – на общините, осигурителните фондове, ДВУ, БАН, БНР, БНТ, Висшия съдебен съвет, както и извънбюджетни фондове и сметки на централно и местно ниво.

⁷ Поради извършено закръгляне в млн. лв., някои сумарни позиции в таблиците не се изчерпват от съставните им числа.

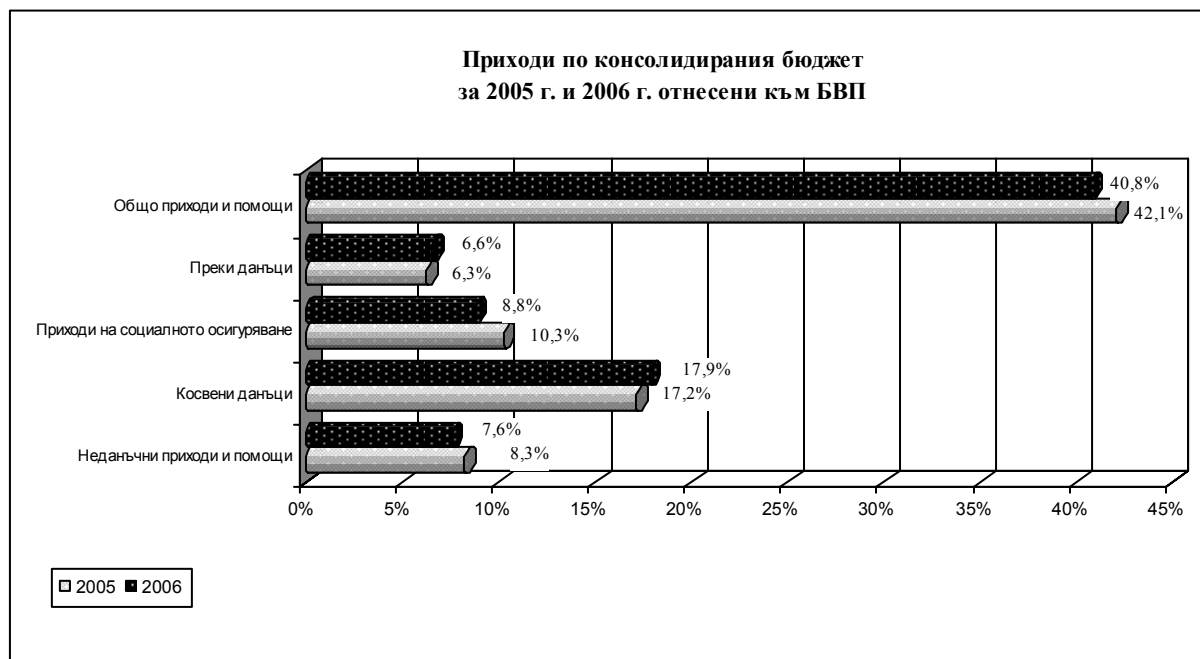
⁸ С оглед съпоставимост с отчетните данни на показателите по КФП по програмата за 2006 г.: i) разчетите в позицията „Резерв за непредвидени и неотложни разходи” са отнесени в съответните разходни позиции според основното предназначение на планираните средства ii) средствата за възмездно финансиране са прекласифицирани в частта на финансирането, където са отчетени по националната методология . iii) прираста на държавния резерв е отнесен в позицията „Капиталови разходи”.

⁹ В групата на преките данъци е включена и позицията „Други данъци” по републикански бюджет с оглед изчерпателност на данните

➤ В резултат на проявилите се динамични ефекти от извършените данъчни реформи, общото икономическо оживление и добрата работа на приходните администрации през 2006 г. е налице значително преизпълнение на **приходите по КФП** спрямо разчетите за годината. За разлика от предходни години най-голямо преизпълнение се отчита в частта на преките данъци. Преизпълнение по консолидираната фискална програма (КФП) също така се отчита и при неданъчните приходи, постъпленията от социално-осигурителни вноски и косвените данъци. Приходите от ДДС и мита са над планираните за годината, докато при постъпленията от акцизи се отчита неизпълнение на разчета с 84.2 млн. лв. За изпълнението на тези данъци влияние оказват най-вече запазилите се високи нива на вноса в страната и на цените на енергоносителите и основни суровини. Разгледано по бюджетни системи най-високо преизпълнение на разчетите за годината се отчита по бюджетите на общините.

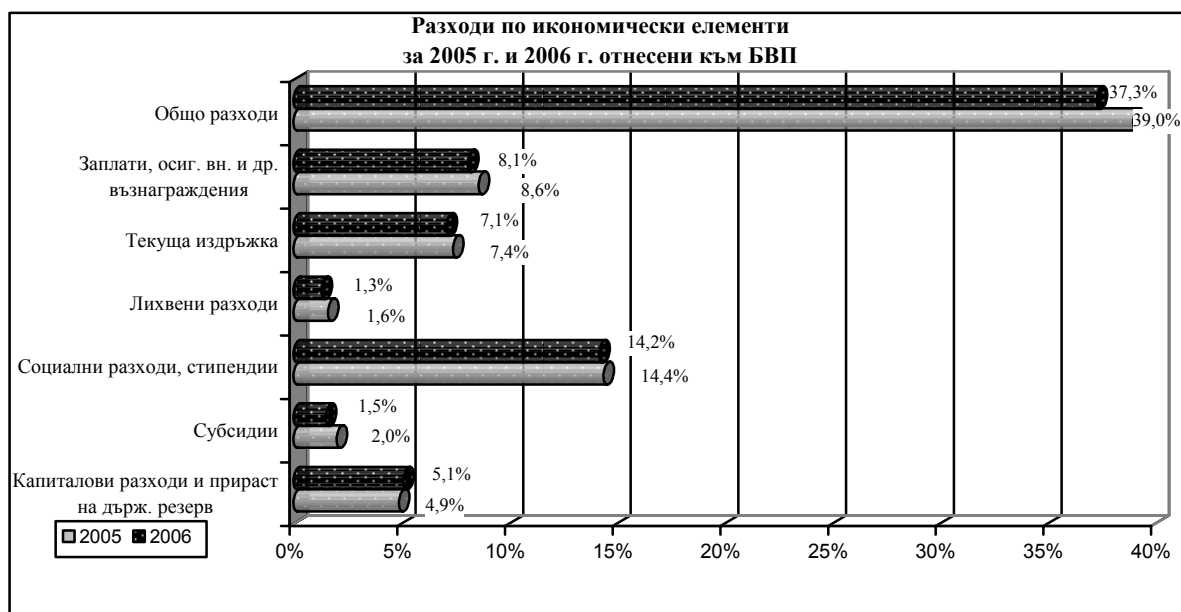
При съпоставката на относителните дялове в БВП на отделните приходни позиции за 2005 г. и 2006 г., ясно се откроява намалението на данъчната тежест в частта на осигурителните вноски, което се дължи на направените промени в социално-осигурителното облагане. По-ниският ръст в изпълнението на неданъчните приходи се дължи на отчетени значими еднократни приходи през 2005 г. Висок ръст спрямо годишните разчети се отчита в преките и косвените данъци. Относителният дял на постъпленията по КФП в БВП намалява с близо 1.3 процентни пункта за 2006 г. спрямо 2005 г.

Събраните приходи по консолидирания бюджет за 2006 г. представляват 40.8% от БВП срещу 42.1% от БВП за 2005 г.



➤ **Разходите по консолидирания бюджет за 2006 г., представени като относителен дял в БВП намаляват значително спрямо 2005 г., - 37.3% от БВП за 2006 г. срещу 39.0% от БВП за 2005 г.**

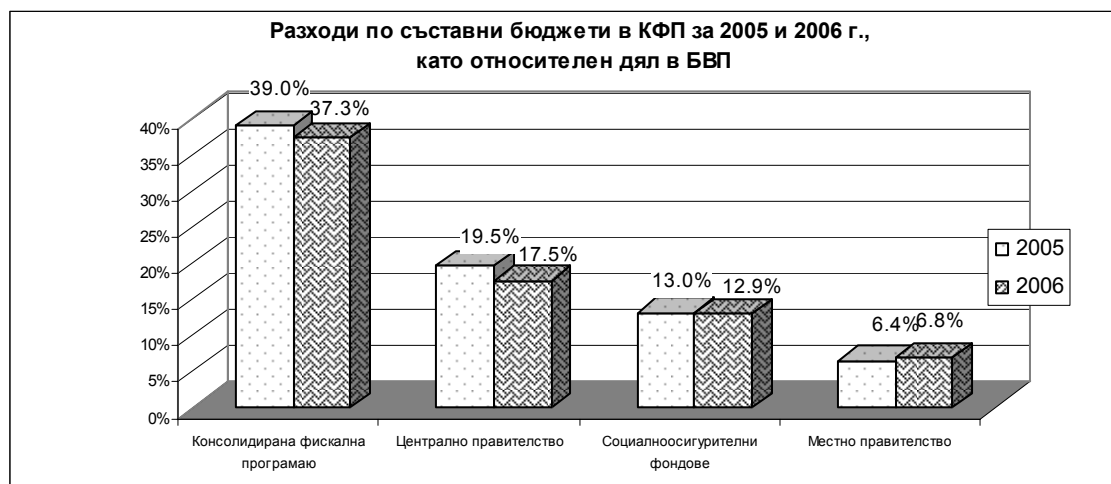
Основните **разходни групи по икономически елементи** за 2005 г. и 2006 г., представени като процент от БВП са, както следва:



Отчитайки рисковете от нарастващия дефицит по текущата сметка, разходите се осъществяваха при спазване на общите ограничители, заложен в ЗДБРБ за 2006 г., като номиналните нива на разходите по КФП за годината са близки до разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. – разходите по КФП представляват 100.7% спрямо разчетените за годината. Правителството предприе мерки за затягане на фискалната позиция и формиране на бюджетен излишък, който частично да компенсира отрицателното салдо по текущата сметка. Необходимостта от финансиране на редица приоритетни политики с важно социално и икономическо значение наложи и внимателно прецизиране и оптимизиране на разходите в условията на ограничен ресурс. При спазване на трите ограничителя при изпълнение на КФП за 2006 г.: спестяване на 7% от нелихвените разходи и субсидиите/трансферите за други бюджети при влошаване на салдото по текущата сметка на платежния баланс; правото на извършване на допълнителни разходи при преизпълнение на приходите по КФП в размер до 1.5% от разчета на приходите по КФП и спестяване на 50% от преизпълнението на приходите спрямо разчетите по програмата с МВФ, бяха одобрени допълнителни средства за финансиране на приоритетни и неотложни разходи, без с това да бъде нарушена заложената фискална цел. Средствата бяха насочени главно за разплащане на договори за строителство и ремонт на пътища и отчуждителни процедури за магистрала „Люлин” и Околовръстния път в София, за финансиране на модернизацията на отбраната и въоръжените сили на страната, разширение на системата за видеонаблюдение на град София, за разплащане на задължения по договори с горива и смазочни материали на Държавната агенция „Държавен резерв и военновременни запаси”, за доставка на медикаменти, медицински изделия и разплащане на просрочени задължения в системата на здравеопазването, издръжка на образованието, изпълнение на ангажиментите, свързани с европейската интеграция по глави „Земеделие” и „Рибарство”, както и за други приоритетни и неотложни разходи.

С оглед изпълнение на основните бюджетни цели за годината, през 2006 г. бе проведена по-рестриктивна политика по отношение на разходите на републиканския бюджет. Това се наложи и поради по-високи разходи в автономните бюджети, по отношение на които бюджетните ограничения са по-трудно приложими, предвид

фискалната децентрализация на общините и финансовата автономност на останалите самостоятелни бюджети. С това разходите по КФП за годината останаха близки до разчетените към ЗДБРБ за 2006 г. и позволиха спестяването на основна част от изпълнението на приходите, което позволи да бъде формиран и бюджетен излишък.



Бюджетните разходи, разгледани по функционален признак отразяват основните направления в политиката по КФП в рамките на бюджетния ресурс за 2006 г. В номинално изражение отчетените данни по отделните функции са близки до планираните, но отчетената по-висока фактическа стойност на БВП за 2006 г. спрямо използваната прогноза при съставяне на бюджета, обуславя намалението на относителния дял в БВП по отчет за 2006 г. спрямо планираните с разчетите към ЗДБРБ за 2006 г.

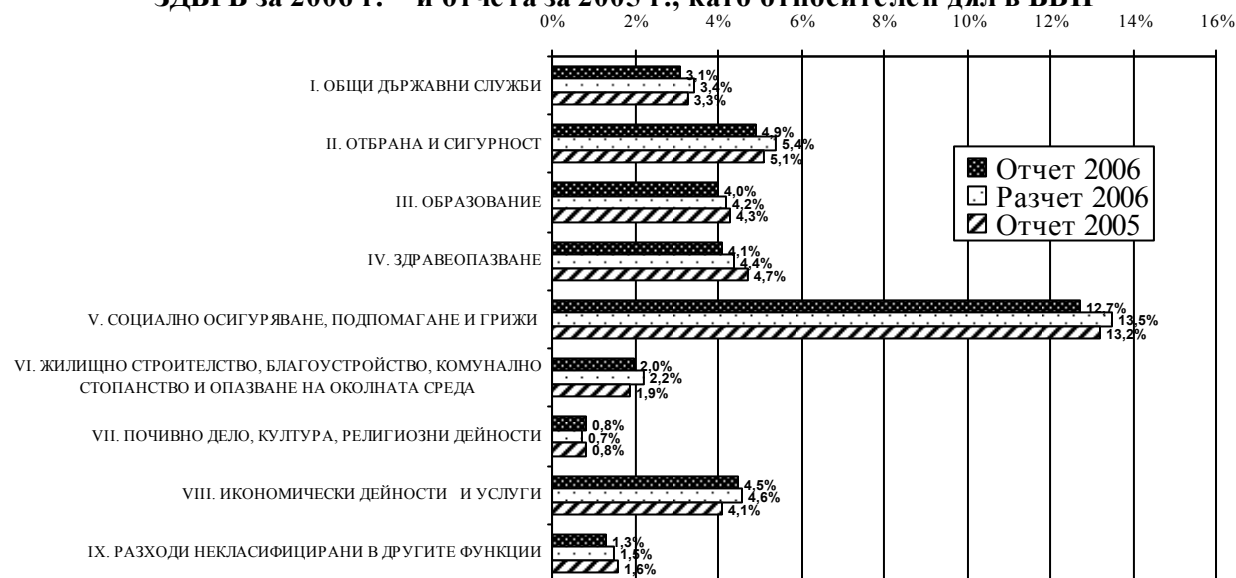
РАЗХОДИ ПО ФУНКЦИИ	млн. лв.			% от БВП		
	Отчет ¹⁰	Програма ¹¹	Отчет	Отчет	Програма ¹⁰	Отчет
	2005	2006	2006	2005	2006	2006
Б В П				42 797	45 615	49 091
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ	1 407.1	1 547.9	1 512.5	3.3%	3.4%	3.1%
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ	2 190.0	2 465.2	2 390.9	5.1%	5.4%	4.9%
III. ОБРАЗОВАНИЕ	1 833.5	1 922.8	1 941.1	4.3%	4.2%	4.0%
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	2 008.6	1 997.4	2 022.5	4.7%	4.4%	4.1%
V. СОЦИАЛНО ОСИГ., ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ	5 635.9	6 165.2	6 210.2	13.2%	13.5%	12.7%
VI. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОПАНСТВО И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	828.5	990.8	988.1	1.9%	2.2%	2.0%
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА И РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ	340.6	319.3	375.2	0.8%	0.7%	0.8%
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ	1 748.7	2 087.7	2 205.4	4.1%	4.6%	4.5%
IX. РАЗХОДИ, НЕКЛАСИФИЦИРАНИ В ДР. ФУНКЦИИ	685.6	661.7	640.3	1.6%	1.5%	1.3%
ОБЩО РАЗХОДИ	16 678.5	18 158.0	18 286.3	39.1%	39.8%	37.3%

¹⁰ Разходите по функции за 2005 г. са представени в съответствие с ЕБК за 2006 г. Разходите на Националния фонд са прекласифицирани от VIII-ма функция „Икономически дейности и услуги” в съответните функции според предназначението на разхода.

¹¹ С оглед постигането на съпоставимост на данните, в разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. резерва за структурната реформа е прекласифициран от IX-та функция по съответната функция според основното предназначение на планираните средства. Резерва за преодоляване на последствията от стихийни бедствия и аварии е прекласифициран от IX-та функция в II-ра функция, група Д. Гражданска защита, управление и действия при кризи, стихийни бедствия и аварии, където са и отчетените данни за 2006 г. Оценката за БВП по програма е 45 615 млн. лв. (използвана е прогнозната макрорамка по ЗДБРБ за 2006 г.)

При анализа на разходите по функции и съпоставката им с БВП следва да се има предвид, че за целите на анализа отчетните данни за 2005 г. и 2006 г. са отнесени към БВП (по данни на НСИ – 42 727 млн. лв. за 2005 г. и 49 091 млн. лв. за 2006 г. /предварителни данни/), докато за разчета към ЗДБРБ за 2006 г. е ползвана оценката на БВП, заложена в макрорамката на ЗДБРБ за 2006 г.

Съпоставка на разходите по функции за 2006 г. с разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. * и отчета за 2005 г., като относителен дял в БВП



Видно от графиката, с най-голям относителен дял в разходите по КФП за 2006 г. са средствата за сферата на социалното осигуряване, подпомагане и грижи. В голяма степен това се предопределя от икономически и демографски фактори доминиращи пенсионната система в страната и съответства на социалната насоченост на Бюджет 2006. С извършените през годината разходи за **социално осигуряване, подпомагане и грижи** са изпълнени основните приоритети в социалната сфера, заложиени с ЗДБРБ за 2006 г. и ЗБДОО за 2006 г. – планираните цели в областта на пенсионната система, в сферата на социално подпомагане, на активните мерки по заетостта, както и реализирането на редица мерки за социална защита, вкл. реален ръст на пенсиите. Общите разходи за функцията за годината възлизат на 12.7% от БВП. В сферата на **здравеопазването** разходите са близки до планираните номинални нива за годината и представляват 4.1% от БВП. През 2006 г. започна разработването и обсъждането на Националната здравна карта и Здравната стратегия, с цел оптимизиране на болничния сектор и подобряване качеството на здравните услуги. Сред приоритетите на правителството, безспорно са и **разходите за образование**, които освен функционирането на системата, трябва да осигурят ускорено модернизиране и оптимизиране на структурите и методите на обучение в образователната система, с оглед повишаване на качеството на услугите и достигане на европейските образователни стандарти. Общият размер на разходите за образование, като процент от БВП за годината е 4.0%, като в номинално изражение тези разходи са близки до годишните разчети по ЗДБРБ за 2006 г. От изключително значение, за рационалното, икономичното и ефективното разпределение на ресурсите в приоритетните системи на образованието и здравеопазването е закриването на неефективните структури, с оглед

пренасочване на средства за повишаване качеството на предоставяните услуги. Разходите, извършени за **отбрана и сигурност** през 2006 г. бяха насочени към изпълнението на поетите от Република България ангажименти, произтичащи от членството ни в НАТО, вкл. за участието в органите и дейностите на Организацията на Северноатлантическия договор, за участие на Българската армия в задгранични мисии, както и към дейности, свързани с интегриране в системата на Европейската политика за сигурност и отбрана. Общият размер на разходите за отбрана и сигурност за 2006 г. представлява 4.9% от БВП. В рамките на тези средства бяха осигурени и средства за изпълнението на националните приоритети в областта на сигурността и вътрешния ред, вкл. противодействие на т.н. „нови рискове за сигурността” – организирана престъпност, корупция, тероризъм, наркотрафик и др. Разходите за отбрана, включително тези на държавните висши военни училища представляват 2.3% от БВП, а тези за полиция, вътрешен ред и сигурност - 1.8%. Разходите за **икономическите дейности и услуги** отразяват политиките по отношение на реалния сектор и ангажимента на правителството по извършване на структурните реформи. Основен механизъм на тези взаимоотношения са програмите по финансиране и субсидиране на отделните подотрасли - транспорт и съобщения, селско и горско стопанство, лов и риболов, минно дело, горива и енергия. Нарастването на разходите по тази функция основно се дължи на извършването на текущ и основен ремонт и рехабилитация на републиканската пътна мрежа, пристанищна и железопътна инфраструктура и др. В областта на селското стопанство са реализирани цели, свързани с ускорената подготовка на аграрния сектор за присъединяване към ЕС, подготовка и повишаване конкурентноспособността на земеделските производители. Размерът на отчетените разходи в функция “Икономически дейности и услуги” за годината представлява 4.5% от БВП, като спрямо предходната година е налице ръст от 0.4 процентни пункта. Разходите за дейностите по **жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда** са нараснали с 0.1 процентен пункт спрямо 2005 г. главно, в резултат на финансиране на проекти по опазване на околната среда за изпълнението на екологични обекти, голяма част от които по бюджетите на общините. В тази функция се отчитат и разходите, свързани с поддържането на чистотата и благоустрояването, извършвани от фирми или общински предприятия. Разходите, **некласифицирани в другите функции** обхващат лихвените плащания по обслужване на държавния и общинския дълг и представляват 1.3% от БВП. Те бележат намаление от 0.3 процентни пункта спрямо 2005 г., което се дължи на последователната политика по управление на държавния дълг.

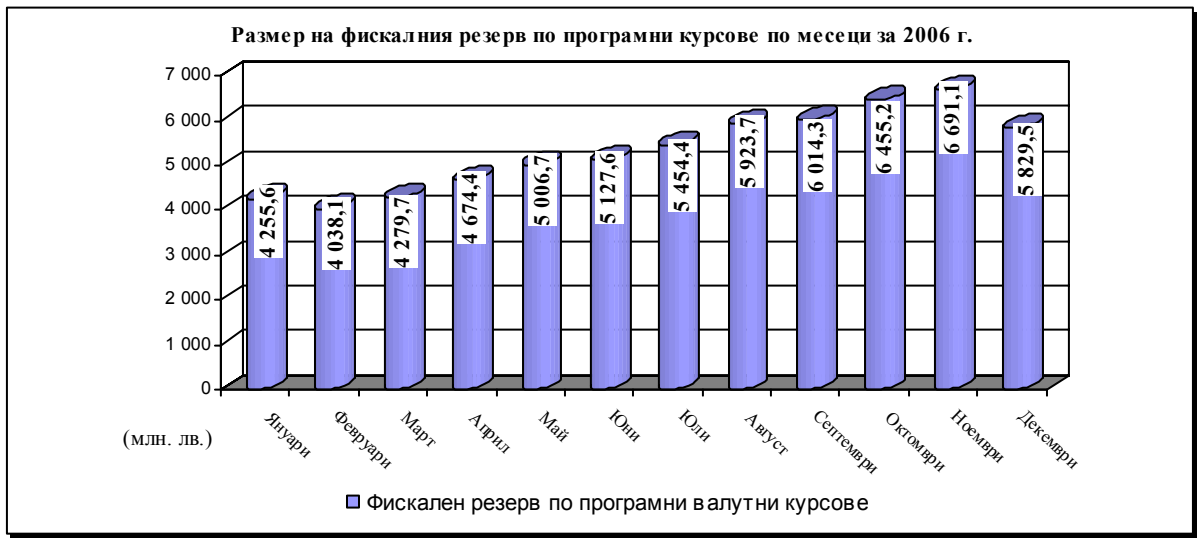
➤ **Излишъкът** по консолидирания бюджет за 2006 г. по национална методология представлява 3.6% от БВП.

➤ **Фискалният резерв**¹² към 31.12.2006 г., изчислен по текущи валутни курсове е 5 829.5 млн. лв., и е нараснал в номинално изражение с около 1.3 млрд. лв.

С § 7 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2006 г. е определено минималното равнище на фискалния резерв за 2006 г. в размер на 2.5 млрд. лв.

Изменението в размера на фискалния резерв по месеци за изминалата година е представена в следната графика:

¹² Фискалният резерв включва наличностите в лева и чуждестранна валута на всички банкови бюджетни сметки и депозити, в т.ч. държавния бюджет, НОИ, НЗОК и извънбюджетните фондове на централно ниво (по Приложение № 10 на ЗДБРБ за 2006 г., без тези на общините) и други високоликвидни външни активи на централното правителство.



3.1 Изпълнение на приходите по консолидираната фискална програма

Разчетите за приходите по КФП за 2006 г. бяха разработени на база прогнозата на АИАП за макрорамката през 2006 г., в която бе предвидено запазване на добрите темпове на растеж на световната икономика и в частност на ЕС, увеличение на лихвените проценти вследствие на инфлационни очаквания, породени от нарастване цените на петрола. Средногодишната инфлация, залегнала в прогнозата за 2006 г. бе в размер на 5.8%, но поради до голяма степен повишение в административните цени тя достигна 7.3% средно ниво за годината. Заложено бе и реално увеличение на БВП в размер на 5.5% въз основа на очакванията за растеж на вноса и износа на стоки в реално изражение съответно 12.8% и 9.9%. В действителност реалният растеж на показателя достигна стойност от 6.1%, като основен фактор за този резултат се очерта вътрешното търсене и инвестициите.

Отчетът на приходите по КФП за периода 2003 – 2006 г. по основни групи, представени и като процент от БВП, са както следва:

Приходи по консолидирания държавен бюджет за периода 2003 – 2006 г.

млн. лв.	2003		2004		2005		2006		Изпълнение спрямо ЗДБРБ
	Отчет	%БВП	Отчет	%БВП	Отчет	%БВП	Отчет	%БВП	
ОБЩО ПРИХОДИ	14 069.7	40.6%	15 855.4	40.8%	18 012.2	42.1%	20 034.0	40.8%	109.7%
Данъчни приходи	11 114.1	32.1%	12 778.5	32.9%	14 483.9	33.8%	16 325.9	33.3%	108.5%
<i>Преки данъци</i>	2 584.6	7.5%	2 629.7	6.8%	2 716.7	6.3%	3 240.2	6.6%	128.8%
Корпоративни данъци	1 085.2	3.1%	972.8	2.5%	1 028.4	2.4%	1 334.1	2.7%	126.9%
- от нефин. предприятия*	952.3	2.8%	853.5	2.2%	901.1	2.1%	1 181.4	2.4%	128.3%
- финансов сектор	132.9	0.4%	119.3	0.3%	127.3	0.3%	152.7	0.3%	117.2%
Данък върху доходите на физическите лица	1 140.3	3.3%	1 247.5	3.2%	1 248.6	2.9%	1 324.6	2.7%	127.4%
Други данъци	359.1	1.0%	409.4	1.1%	439.8	1.0%	581.5	1.2%	136.8%
<i>Приходи на осигурител. фондове</i>	3 653.6	10.6%	4 080.2	10.5%	4 409.6	10.3%	4 309.1	8.8%	105.5%
- НОИ и УПФ	2 925.8	8.4%	3 232.5	8.3%	3 468.4	8.1%	3 276.7	6.7%	107.7%
- НЗОК	727.8	2.1%	847.7	2.2%	941.2	2.2%	1 032.4	2.1%	99.3%
<i>Косвени данъци</i>	4 875.9	14.1%	6 068.6	15.6%	7 357.6	17.2%	8 776.7	17.9%	103.9%
ДДС	3 100.8	9.0%	3 891.3	10.0%	4 798.0	11.2%	5 823.8	11.9%	105.7%
Акцизи	1 543.9	4.5%	1 884.8	4.9%	2 187.8	5.1%	2 498.0	5.1%	96.7%
Мита и митнически такси	231.3	0.7%	292.5	0.8%	371.7	0.9%	454.9	0.9%	127.2%
Неданъчни приходи	2 644.3	7.6%	2 622.2	6.8%	2 991.3	7.0%	3 072.6	6.3%	121.9%
Трансфери от БНБ	132.6	0.4%	170.9	0.4%	149.0	0.3%	150.2	0.3%	100.1%
Други	2 511.7	7.3%	2 451.3	6.3%	2 842.3	6.6%	2 922.4	6.0%	123.3%
Помощи	311.3	0.9%	454.6	1.2%	537.0	1.3%	635.5	1.3%	92.4%

* вкл. постъпленията от данъка върху дивидентите и доходите

Общият размер на **приходите и помощите** по КФП към 31.12.2006 г. е 20 034.0 млн. лв., което представлява 109.7% изпълнение спрямо програмата за годината. Съпоставени данните за изпълнението за 2006 г. с тези за 2005 г. бележат ръст от 11.2%, или в абсолютна сума са събрани 2 021.8 млн. лв. повече.

Постъпленията от **данъци** по консолидирания бюджет за 2006 г. са в размер на 16 325.9 млн. лв., което представлява преизпълнение с 8.5% на разчетите за годината и

ръст от 12.7%, или 1 842.0 млн. лв. повече спрямо 2005 г. Относителният дял на данъчните приходи в общата сума на приходите по консолидираната фискална програма е 81.5%.

Постъпленията от **косвени данъци** са в размер на 8 776.7 млн. лв., или 103.9% изпълнение на разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. Спрямо предходната година е налице ръст от 19.3%. Косвените данъци съставляват 53.8% от отчетените данъчни приходи по КФП за 2006 г. срещу 50.8% за 2005 г. Основният фактор, който влияе върху високото изпълнение на косвените данъци е ръстът на вноса в страната, който нараства с около 25.5% на годишна база. Други фактори, които допринасят за нарастването на постъпленията от косвени данъци са високите цени на суровия петрол (Price index 118.1%) и на цветните метали, увеличените количества внесени горива (с 30% повече за сметка на местното производство) и увеличените ставки на акциза през 2006 г. Влияние в тази посока оказва и повишената събираемост в резултат на усилията на Националната агенция за приходите и Агенция „Митници” в борбата срещу митническите и данъчни измами.

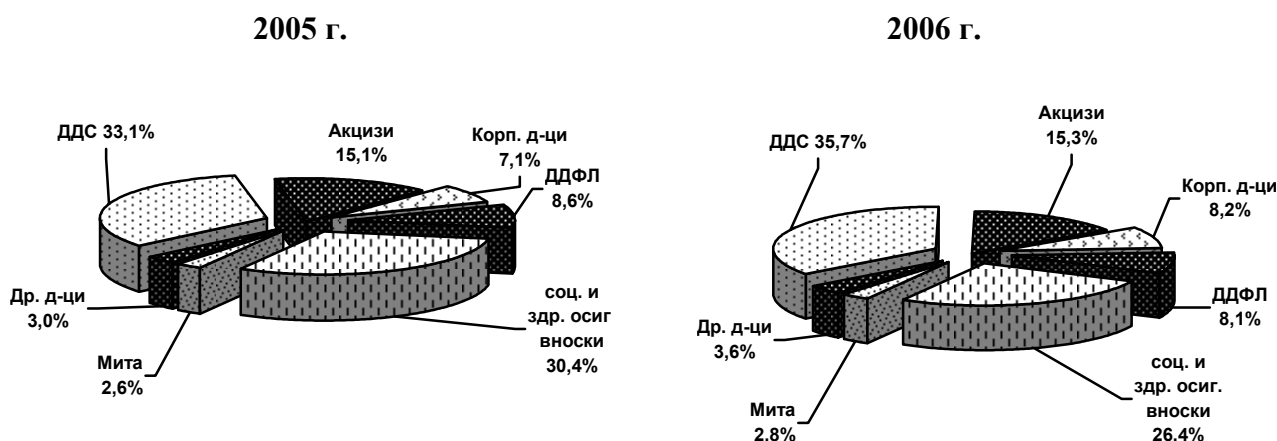
По видове косвени данъци, спрямо 2005 г. са постъпили в повече 1 025.8 млн. лв. (21.4%) от ДДС; 310.2 млн. лв. (14.2%) от акцизи; 83.2 млн. лв. (22.4%) от мита.

Постъпленията в групата на **преките данъци** за 2006 г. са в размер на 3 240.2 млн. лв., което представлява преизпълнение с 28.8% на разчета за годината и ръст от 19.3% спрямо 2005 г. Относителният дял на преките данъци в данъчните постъпления за 2006 г. е 19.8%, докато за 2005 г. той е бил 18.8%. За разлика от предходни години, основната част от преизпълнението спрямо годишните разчети на данъчните приходи се отчита в групата на преките данъци. Постъпленията от данъка върху дохода на физическите лица, корпоративния данък, данъка върху дивидентите и доходите и другите данъци по ЗКПО надвишават значително годишните разчети.

Отчетените **приходи от осигурителни вноски на общественото и здравно осигуряване** през 2006 г. са в размер на 4 309.1 млн. лв., или 105.5% изпълнение спрямо програмата. Спрямо предходната година обаче се отчита намаление от 2.3 процентни пункта, главно поради намалението от 6 % на осигурителната вноска за фонд „Пенсии”.

Неданъчните постъпления по консолидираната фискална програма за 2006 г. са в размер на 3 072.6 млн. лв., или изпълнение 121.9% спрямо разчета за годината. Спрямо отчетените през 2005 г. се отбелязва увеличение от 81.3 млн. лв., или ръст от 2.7%, което главно се дължи на постъпилите по-високи приходи и доходи от собственост и общински такси.

Структура на данъчните приходи по консолидирания бюджет



3.1.1. Корпоративни данъци

Промените в Закона за корпоративното подоходно облагане през 2006 г. бяха насочени към насърчаване на инвестициите, повишаване възможностите на икономиката за увеличаване на производството, респективно увеличаване на заетостта и повишаване на жизненото равнище. Данъчната ставка по корпоративния данък запази нивото си от предходната година от 15%, като продължи да бъде една от най-ниските в региона. Продължи и предоставянето на данъчни облекчения за фирмите, инвестиращи в райони с висока безработица (над средната за стараната, при спазване на определени условия). Същевременно се направиха някои промени по данъците при източника, основните от които са :

- Намаление на данъка върху социалните разходи от 17% на 15%, а на тези, извършвани под формата на организирано хранене и отдих за работниците и служителите – на 12%. Освободени от облагане бяха разходите, извършвани от работодателите във връзка с транспорта на работниците и служителите до месторабота и обратно, в случаите, когато се използва обществен транспорт и абонаментна карта;

- Намаление на данъка върху представителните разходи от 17% на 10% и промяна в обхвата, като на облагане вече подлежат разходите, свързани с управлението, а не с административната дейност и към разходите за поддръжка, ремонт и експлоатация на леки автомобили се включиха и други превозни средства;

- Намали се и данъка върху разходите за вноски по доброволно здравно и пенсионно осигуряване от 17% на 12%.

Приходи от корпоративни данъци за периода 2001 – 2006 г.



Приходите от корпоративни данъци в консолидирания държавен бюджет (вкл. данък върху дивидента и доходите) за 2006 г. са в размер на 1 334.1 млн. лв. (2.7% от БВП). Независимо от ниската данъчна тежест, приходите от корпоративни данъци през 2006 г. са значително по-високи от предходните години, в следствие на подобряването на икономическия климат и намаляването на сивата икономика.

Корпоративен данък

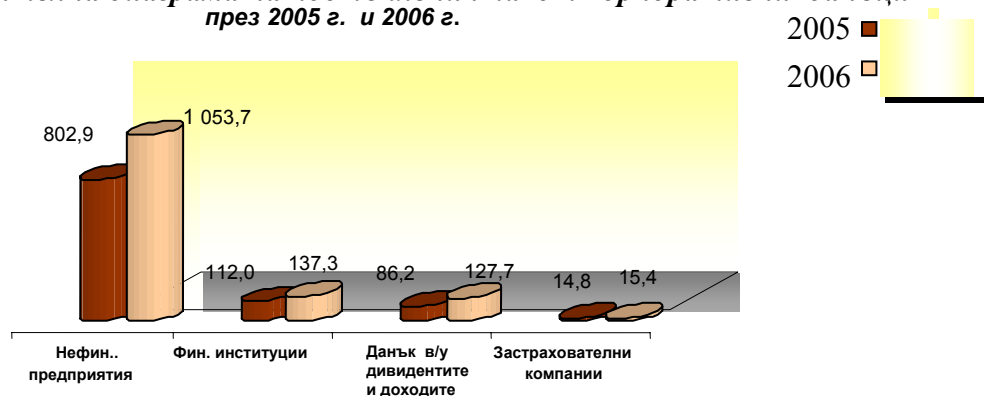
Приходите от корпоративен данък в консолидирания държавен бюджет за 2006 г. са в размер на 1 206.4 млн. лв. и заемат 7.4% в общия размер на данъчните приходи.

Изпълнението им спрямо годишния разчет е 123.3%, като в сравнение с предходната година са постъпили 274.0 млн. лв. повече, или е отчетен ръст от 29.4%. Доброто изпълнение за годината се дължи на значителните постъпления през месец март и април, предимно от внесен данък по годишни данъчни декларации в резултат на ръста на облагаемата печалба, реализирана от нефинансовите предприятия и нарастването на облагаемата печалба през 2005 г. спрямо тази за 2004 г. на банките, в резултат на водената кредитна политика и разширяване на пазарните дялове на банковия сектор. Касовите постъпления от корпоративен данък от нефинансови предприятия (вкл. организации с идеална цел) за 2006 г. са в размер на 1 053.7 млн. лв. или 124.2% към годишният разчет, а тези от финансовите институции - 137.3 млн. лв. или 116% към годишният разчет

Корпоративен данък от застрахователните компании

Постъпленията от корпоративен данък от застрахователни компании за 2006 г. са **15.4 млн. лв.**, което е 131.9% спрямо разчета за годината. Наблюдава се преизпълнение с 3.7 млн. лв. За 2005 г. постъпленията са в размер на 14.8 млн. лв.

Сравнителна диаграма на постъпленията от корпоративни данъци през 2005 г. и 2006 г.



Данъци върху дивидента и доходите на местни и чуждестранни лица

Постъпленията от данък върху дивидента и доходите в консолидирания бюджет през 2006 г. са в размер на 127.7 млн. лв. или 175.6% спрямо разчета за годината. Спрямо предходната година са постъпили 38.0 млн. лв., или 42.3% в повече. От тях с най-голям относителен дял - 59.8%, или 76.3 млн. лв. са постъпленията от данък върху доходите на чуждестранни лица, които представляват данък върху възнаграждения за технически услуги.

3.1.2. Данък върху доходите на физическите лица

През 2006 г. настъпиха промени и в облагането на доходите на физическите лица. Необлагаемият минимум се увеличи от 130 лв. на 180 лв., като едновременно с това данъчната скала стана триетажна с максимална данъчна ставка от 24%. Ефектът от направената промяна бе намаляване на данъчната тежест за всички подоходни групи, като най-голямо (над 2 процентни пункта) бе за доходите между 200 и 400 лв. В резултат на това ефективната данъчна ставка върху средната работна заплата по предварителни данни намаля с около 1 процентен пункт и достигна 8% през 2006 г.

Постъпленията от данъците върху доходите на физическите лица (ДДФЛ) за 2006 г. са в размер на 1 324.6 млн. лв., или 127.4% към годишния разчет и формират 8.1% от общия размер на данъчните приходи. В сравнение с предходната година се отчита ръст от 6.1% или 76 млн. лв. повече. Основната част от приходите на данъка се формират от постъпленията от трудови правоотношения - 1 000.3 млн. лв., или 133.8% от годишния разчет при 964.2 млн. лв. за 2005 година. Отчетените приходи от ДДФЛ по извънтрудови правоотношения (свободни професии, граждански договори и др.) са в размер на 274.3 млн. лв., което е с 26.9 млн. лв. над годишния разчет и 40 млн. лв. повече спрямо постъпилите през 2005 г. Основните фактори, определящи доброто изпълнение са ръстът на декларираните данъчни задължения за 2005 г. и увеличението на авансовите вноски за доходите през 2006 г. спрямо вноските за предходната година, в резултат както от икономическия ръст, така и от предприетите законови мерки, като намаляване на осигурителните вноски с 6 процентни пункта, регистрацията на трудовите договори, мерките в данъчната политика при облагане доходите на физическите лица и корпоративните доходи. Влияние върху изпълнението на приходите оказва и размерът на възстановения данък във връзка с въвеждането на семейното подоходно облагане, който е с 37.9 млн. лв. по-малък в сравнение с разчетните данни. Отчита се и слабо увеличение (1 млн. лв.) на приходите по данъчно-ревизионни актове. Приходите от патентен данък са 50.0 млн. лв.

3.1.3. Други данъци

В позицията на други данъци се отчитат основно алтернативните данъци по ЗКПО и имуществените данъци по Закона за местните данъци и такси. С оглед изчерпателност на данните те са включени в групата на преките данъци. За 2006 г. са постъпили други данъци в общ размер на 581.5 млн. лв., или 136.8% изпълнение на програмата. Значителното преизпълнение на годишния разчет (156.1 млн. лв.) се дължи главно на по-високите приходи от имуществени данъци по общинските бюджети.

Други данъци по Закона за корпоративното подоходно облагане

През 2006 г. бяха направените законодателни промени в посока на намаление на данъчните ставки на някои данъци при източника (по ЗКПО):

- ◆ социалните разходи, изплащани в натура, от 17% на 12%, а в пари – на 15%;
- ◆ представителните разходи – от 17% на 10%;
- ◆ даренията и спонсорството – от 17% на 10%;
- ◆ разходите за поддръжка, ремонт и експлоатация на превозни средства за административни цели – от 17% на 10%.

Същевременно започнаха да се облагат съоръжения за осъществяване на залагания, рулетки и др. (окончателен данък върху залози за хазартни игри по чл.2 от ЗКПО).

Постъпленията от други данъци по ЗКПО по републиканския бюджет са в размер на 211.2 млн. лв., или 112.7% спрямо годишния разчет и ръст от 13.1% спрямо предходната година. Основната част от тях (84.6%) са формирани от данък върху социалните разходи, окончателен данък върху залози за хазартни игри, данък върху приходите на бюджетни организации.

Имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси

Имуществените данъци включват данък върху недвижимите имоти, данък върху превозните средства и данък върху придобиването на имущество по дарения и

възмезден начин и постъпват по бюджетите на общините. През 2006 г. се извършиха промени в нормативната база, свързани с облагането на превозни средства във връзка с хармонизиране на данъчното ни законодателство в тази област с европейското право и увеличаване на данъчните оценки на недвижимите имоти между 20% и 30%, в зависимост от категорията на населеното място, предвид покачването на пазарните цени на недвижимите имоти. От имуществени данъци в местните бюджети са постъпили общо 360.5 млн. лв., което представлява 157% към годишния разчет или 120.8 млн. лв. повече от тези за предходната година. Доброто изпълнение на приходите от имуществени данъци се дължи на постъпленията от данък върху придобиването на имущество по дарения и възмезден начин, които са в размер на 210.8 млн. лв., или със 119.9 млн. лв. повече спрямо програмата. Сравнени с предходната година данните бележат ръст от 74.3% или с 89.9 млн. лв. повече, което е обусловено от по-голямата активност на пазара на недвижими имоти в края на годината.

3.1.4. Приходи от социалноосигурителни вноски

Общата сума на данъчните приходи от обществено и здравно осигуряване за 2006 г. е в размер на 4 309.1 млн. лв., което представлява 105.5% изпълнение на програмата. Спрямо 2005 г. постъпленията са се понижали със 100.5 млн. лв., вследствие намалението от 6% на осигурителната вноска за фонд "Пенсии". Освен намалената осигурителна вноска, намалението на осигурителната тежест се отрази и в общо намаление на разходите за труд в икономиката, чрез промяната в съотношението на вноската работодател/осигурено лице от 70:30 през 2005 г. на 65:35 през 2006 г. От това произтекоха редица положителни ефекти - нарастване на размера на заплатите и средния осигурителен доход, разкриване на нови работни места, изваждане на светло на голяма част от т.н. сиви доходи в икономиката и т.н. Това от своя страна доведе до по-високи постъпления от осигуровки в социалноосигурителните фондове и в голяма степен смекчи очаквания негативен за бюджета на ДОО ефект от намалението на размера на вноските.

Осигурителните вноски по бюджета на НОИ (вкл. Фонда за гарантиране на вземанията на работници и служители при несъстоятелност на работодателя) и Учителския пенсионен фонд са в размер на 3 276.6 млн. лв. и представляват 107.7% спрямо програмата. Здравно-осигурителните вноски по бюджета на Националната здравноосигурителна каса са в размер на 1 032.4 млн. лв., като спрямо 2005 г. са постъпили 91.2 млн. лв. повече, или е постигнат ръст от 9.7%.

Основните фактори, които оказват влияние върху изпълнението на приходите са намалената вноска за фонд "Пенсии", договорените по-високи осигурителни прагове по икономически дейности, ръста на осигурителния доход и по-голям брой осигурени лица, намалението на безработицата. Средномесечното равнище на безработица през 2006 г. е 9.6%, което е с 1.85 пункта по-ниско в сравнение с 2005 г. Влияние оказва също и увеличаването на максималния размер на осигурителния доход от 1300 лв. през 2005 г. на 1400 лв. през 2006 г.

3.1.5. Данък върху добавената стойност

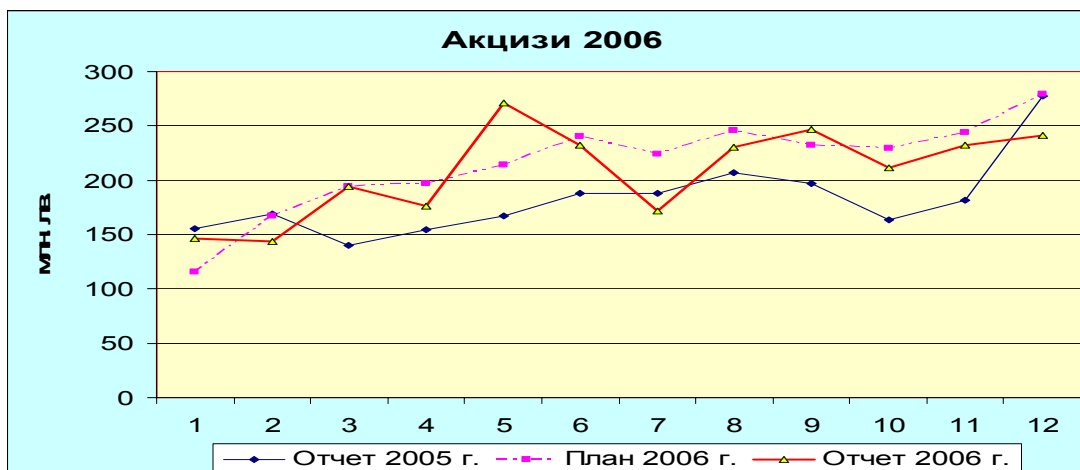
С най-голям относителен дял (35.7%) в данъчните постъпления по консолидирания бюджет е данъкът върху добавената стойност в размер на 5 823.8 млн. лв., или 105.7% изпълнение спрямо годишния разчет за 2006 г. За отчетния период приходите от този данък са с 1 025.8 млн. лв. повече спрямо 2005 г., или е реализиран ръст от 21.4%, в резултат на пряката зависимост между ръста на вноса в страната и

постъпленията от ДДС от внос. През 2006 г. са постъпили 5 975.6 млн. лв. от ДДС от внос, което представлява 113.0% изпълнение към коригирания годишния разчет, а спрямо предходната година е отчетен ръст от 32.0%. По отделни стокови групи спрямо 2005 г. от ДДС от внос са постъпили в повече приходи както следва: от група “Минерални горива” – 445 млн. лв.; от група “Автомобилни превозни средства” – 113 млн. лв.; от група “Машини и апарати” – 107 млн. лв.; от група „Електрически машини и апарати” – 107 млн. лв.; от група “Чугун и желязо” – 72 млн. лв.; от група “Пластмаси и пластмасови изделия” – 47 млн. лв. и др. Високата цена на суровия петрол и на цветните метали, както и увеличените внесени количества горива (с 30% повече за сметка на местното производство), са сред главните фактори за големия ръст на вноса в страната – 25.5% спрямо 2005 г. при планиран 11%. При постъпленията от ДДС от горива от сделки в страната се наблюдава намаление, което е в резултат на свиване на производството за вътрешния пазар за сметка на по-голям износ на нефтопродукти и внос на готови нефтени масла. За разлика от 2005 г., възстановеният данъчен кредит през 2006 г. превишава ефективно внесените постъпления по справки-декларации и салдото по параграфа за приходи от сделки в страната е отрицателно за годината. Причините за по-големия размер на декларирания ДДС за възстановяване през годината са увеличени внос, главно на горива, метали и други суровини за тежката промишленост, които след преработката им се изнасят като готова продукция.

3.1.6. Акцизи

Промените в Закона за акцизите за 2006 г. бяха ориентирани към хармонизация на българското законодателство с това на Европейския съюз. Увеличен бе акцизът на горивата, спиртните напитки и цигарите с филтър, за които адвалорният акциз (процент от продажната цена) и специфичният (лева на къс) от 0.0125 лв. за 1 къс + 31.8% от продажната цена през 2005 г. стана през 2006 г. 0.015 лв. за 1 къс + 48% от продажната цена. Същевременно, лицата, които организират хазартни игри и производителите на хазартни игрални автомати, игрални маси и други съоръжения за хазартни игри в казино, от 2006 г. не се облагат по реда и начините на Закона за акцизите, а по ЗКПО. Постъпленията от акцизи за годината са в размер на 2 498.0 млн. лв., или 96.7% изпълнение спрямо програмата. Неизпълнението от 84.2 млн. лв. спрямо разчета за годината се дължи на по-ниските постъпления на акцизи от сделки в страната (със 100.2 млн. лв.). Причините за това неизпълнение са усиленото производство в края на 2005 г. на цигари и спиртни напитки поради предстоящото тогава увеличение от 01.01.2006 г. на акцизните ставки на този вид стоки, в резултат на което през януари и почти през целия февруари на 2006-та година в търговската мрежа се продаваха цигари със стари бандероли. За по-ниското изпълнение на приходите влияние оказа и промяната на акцизното законодателството, с която организаторите на хазартни игри и производителите на хазартни игрални автомати, игрални маси и други съоръжения за хазартни игри в казино от началото на 2006 г. не се облагат по реда и начините на Закона за акцизите, а по ЗКПО, както и на вноса, дължима през януари 2006 г. за произведени горива за вътрешния пазар в размер на 33.4 млн. лв., направена в края на 2005 г.

Същевременно, от акцизи от внос (вкл. от български бандероли за вносни стоки) са постъпили 511.2 млн. лв., което е с 16 млн. лв. повече от предвиденото, или е отчетен ръст от 3.2%.



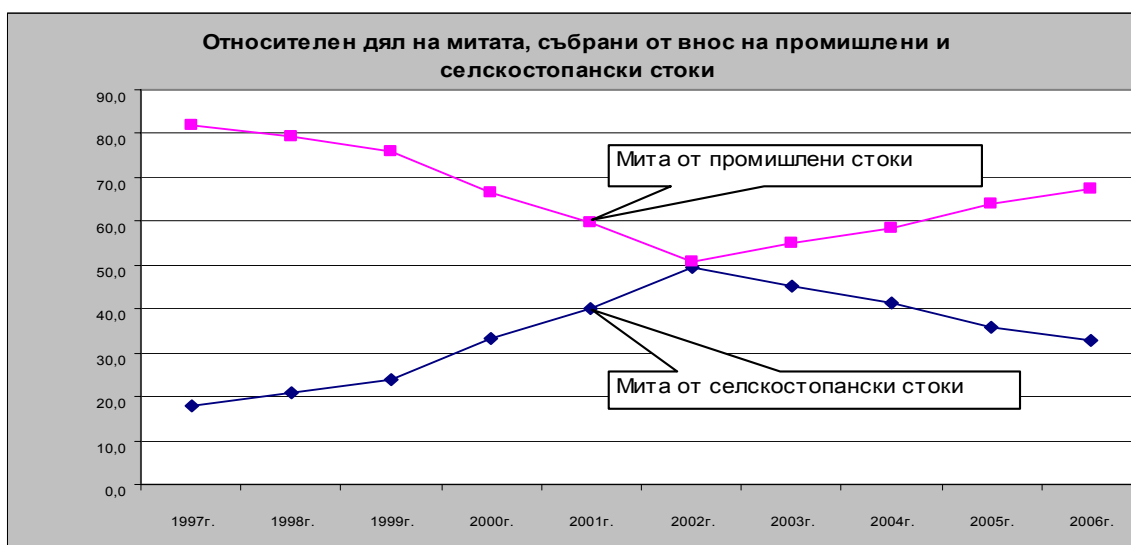
Приходите от акцизи се формират от следните стокови групи: течни горива (55.4%), тютюневи изделия (36.9%) и други акцизни стоки - пиво, спиртни напитки, алкохолосъдържащи суровини, кафе, пътнически автомобили и др. (7.7%). Ръстът на акцизите от внос на горива се дължи на увеличението на вноса на газол и автомобилни бензини, което е свързано, главно, с променената пазарна конюнктура. Нарастване се наблюдава и в приходите от акцизи от тютюневи изделия местно производство, породено от увеличението на ставката на акциза. По отношение на приходите от спиртни напитки, независимо от увеличението на акцизната ставка от 750 лв. на 1 100 лв. за хектолитър чист алкохол е отчетен спад, поради намаление на произведените количества спиртни напитки. Постъпленията от акцизи от български бандероли за вносни стоки са 34.4 млн. лв.

3.1.7. Мита

Събраните мита през 2006 г. са в размер на 454.9 млн. лв. и представляват 127.2% изпълнение спрямо годишния разчет. Нарастването от 22.3% (83 млн. лв.) в сравнение с 2005 г. се дължи както на увеличението на обема на вноса с 25.3% (левовият му обем, който поражда мита, възлиза на 4 млрд. лв.), така и на повишаването на събираемостта и точността на определяне на дължимите митни сборове.

В резултат на задълбочаващата се интеграция със страните членки на ЕС и на ЦЕФТА и либерализацията в търговията със страните от региона и балтийските страни, за периода 1999 г. – 2006 г. се забелязва тенденция на непрекъснато намаляване на относителния дял на приходите от мита към БВП, като от 1.1% през 1999 г. става на 0.9% през 2006 г.

Промяна се забелязва и в съотношението на приходите от мита, получени при вноса на селскостопански и промишлени стоки за периода 1997 – 2006 г., която се дължи на пълното либерализиране на ставките на промишлените стоки в споразуменията за свободна търговия и относително бавно и с не големи стъпки либерализиране на ставките за селскостопанските стоки. Ако през 1997 г. съотношението е 18:82 в полза на митата, събрани при вноса на промишлени стоки, през 2002 г. съотношението е почти 50:50 и около 33:67 през 2006 г. През 2003 г. започна процес на плавно намаление на ставките на митата при внос на селскостопански стоки от страните на ЕС с цел пълното им премахване в рамките на митническия съюз към момента на присъединяването през 2007 г.



Приходите от мита от промишлени стоки през 2006 г. възлизат на 306 млн. лева и в сравнение с 2005 г. са нараснали с 28.4%. Средно-претеглената ставка на митата при внос на промишлени стоки за периода 1999 – 2006 г. постепенно намалява, като от 3.4% през 1999 г. става на 1.1% през 2006 г. Това намаление е следствие на създаването на зоните за свободна търговия между България и страните от ЕС, ЕАСТ, ЦЕФТА, Турция, Македония, Хърватска, балтийските страни (Литва, Латвия, Естония) и др.

Най-големият дял в приходите от мита от промишлени стоки се пада на вноса от страните-членки на Световната търговска организация или страни, с които Република България е сключила споразумения, съдържащи клауза за тарифно третиране “най-облагодетелствана нация”. В стойностно изражение, тези приходи от мита през 2006 г. са в размер на 246.1 млн. лв., при 189.8 млн. лв. през 2005 г., или е реализирано увеличение от 29.3%, което се дължи на митата, събрани от внос на промишлени стоки от Китай. Останалата част на приходите от мита от промишлени стоки се пада на вноса от развиващите се и слабо развити страни.

Приходите от мита от селскостопански стоки през 2006 г. възлизат на 148.5 млн. лв. и в сравнение с 2005 г. са нараснали с 11.4%. Средно-претеглената ставка на митата, получена при вноса на селскостопански стоки за периода 1999 г. – 2006 г. варира в интервала от 8.9 – 12.2%. Най-висок дял във формирането на приходите от мита от селскостопански стоки имат развиващите се и слабо развитите страни, на които България предоставя едностранно преференциално тарифно третиране – с относителен дял 40.3% за 2006 г. (59.9 млн. лв.), при 34.2% през 2005 г. Това увеличение се дължи главно на приходите от мита при внос от Бразилия (44.1 млн. лв.), Еквадор, Куба и др.

Страните от ЕС заемат второ място с 28.7% дял – 42.6 млн. лв., като в сравнение с 2005 г. са намалели с 10.8%. Това е следствие от непрекъснатото намаляване на средно-претеглената ставка на митата при внос от ЕС (от 14.9% през 1999 г. на 5.1% през 2006 г.)

На трето място по приходи от мита от селскостопански стоки са развитите страни и членки на Световната търговска организация или страни, с които Република България е сключила споразумения, съдържащи клауза за третиране “най-облагодетелствана нация” (САЩ, Китай, Канада и др.) – с относителен дял 15.2% или 22.6 млн. лв.

Постъпленията от мита при внос от Турция заемат 11.6% относителен дял в общите приходи от мита от селскостопански стоки за 2006 г., при 12.5% през 2005 г. В

стойностно изражение тези приходи нарастват с 3.5% спрямо 2005 г., или от 16.7 млн. лв. на 17.3 млн. лв. Почти 45% от митата са от внос на зеленчуци – 7.5 млн. лв., следват тестени и сладкарски изделия – 2.1 млн. лв., плодове – 2.1 млн. лв. и др.

Един от факторите за нарастването на постъпленията от мита през последните две години бе високият ръст на вноса на стоки от Китай, от който вече се формират около 38% от митата от промишлени стоки (при 10% дял през 2001 г.). Събраните мита от Китай през 2006 г. са 9.6 пъти повече от тези през 2001 г. (112.7 млн. лв. през 2006 г., при 11.7 млн. лв. през 2001 г.).

На второ място са приходите от мита от вноса на стоки с произход от Бразилия (45.5 млн. лв.) – 10% дял и бележи увеличение на събраните мита за 2006 г. спрямо 2005 г. от 31.1%. Следват Япония – 6.4%, Украйна – 5.9% относителен дял и др.

В стоковата структура, вносятся от групата на автомобилните превозни средства създава най-много мита, възлизащи на 46.6 млн. лв. или 10.3% относителен дял от общия размер на митата. В сравнение с 2005 г. в тази стокова позиция се отчита увеличение от 45.4%. Приходите от мита от внос на електрическите машини и апарати са в размер на 42.6 млн. лв. и заемат 9.4% от общия размер на митата. Следващата стокова група, която дава 8.8% от митата, е групата на месата и карантините- 40 млн. лв.

3.1.8. Неданъчни приходи

Постъпленията от неданъчни приходи по КФП за 2006 г. общо са в размер на 3 072.6 млн. лв. (121.9% изпълнение на програмата) и бележат ръст спрямо 2005 г. от 2.7%, или 81.3 млн. лв. повече. Тази категория от бюджетните приходи включва държавни, общински и съдебни такси, приходи и доходи от общинска и държавна собственост, глоби, санкции и наказателни лихви, приходи от концесии, от дивидент и др.

Неданъчните приходи по републиканския бюджет за 2006 г. са в размер на 1 794.4 млн. лв., или 116.0% спрямо планираните за годината. Това изпълнение се дължи, основно, на високите неданъчни постъпления по бюджетите на министерствата и ведомствата (главно от държавни такси и приходи и доходи от собственост) в размер на 1 273.1 млн. лв., т.е. 70.9% от общия размер на неданъчните приходи по републиканския бюджет.

Постъпленията от държавни такси по републиканския бюджет за 2006 г. са в размер на 677.8 млн. лв., което представлява изпълнение на програмата от 126.5%. За доброто изпълнение на приходите през отчетения период допринасят по-високите постъпления от държавни такси по бюджетите на някои министерства, повлияно от следните причини:

✓ Министерството на земеделието и горите (МЗГ) - изпълнението на собствените приходи на министерството, основно от държавни такси се дължи на увеличение на тарифите на таксите във връзка със синхронизиране на законодателството ни с европейското в областта на селското стопанство. Основно са увеличени приходите получени от такси във връзка с промяната на предназначението на земеделските земи, от наеми, получени от ползването на земеделските земи, от такси за дезинфекции на автомобили с животинска продукция и от такси за фитосанитарен контрол на земеделска продукция.

✓ Министерството на икономиката и енергетиката (МИЕ) - нарастване на приходите от държавни такси, вследствие изменени и новоприети нормативни актове (наредби, тарифи и др.);

✓ Министерство на финансите (МФ) - изпълнение на приходите от държавни такси, постъпващи по бюджета на Агенция “Митници” от безмитните

оператори под формата на отчисления от реализирания оборот, съгласно сключените договори за осъществяване на безмитна валутна търговия, както и на доброто изпълнение на приходите по тарифата за таксите, събирани от агенцията по чл. 12 от Закона за митниците;

✓ Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) - собствените приходи на министерството, основно от държавните такси, събирани по Закона за устройство на територията и по Тарифа №14.

Изпълнението на неданъчните приходи общо по централния бюджет е 105.9% спрямо годишния разчет, които за отчетния период са в размер на 521.4 млн. лв., в т.ч. вноска от превишението на приходите над разходите на БНБ – 150.2 млн. лв. Повисоките неданъчни постъпления по централния бюджет спрямо планираните за годината са основно в позициите на приходите от дивиденди (с 43.5%) и от концесии (с 46.2%). Преизпълнението с над 39 млн. лв. на разчетените приходи от дивидент е главно поради внесените през годината дължими за минали календарни години суми от търговски дружества. Постъпилите приходи по републиканския бюджет от предоставянето и осъществяването на концесионна дейност от министерствата-концеденти за 2006 г. са в размер на 38.5 млн. лв. Изпълнението, спрямо планираните 26.3 млн. лв. е 146.7%. Високият процент на изпълнение на планираните приходи в голяма степен се дължи на внесеното от МТ еднократно концесионно възнаграждение, в размер на 6 млн. лв., вследствие на финализираната концесия на двете граждански летища за обществено ползване Бургас и Варна. Другата основна причина са повисоките приходи от Министерството на икономиката и енергетиката (МИЕ), което се дължи предимно на завишените концесионни възнаграждения, заплащани от концесионерите на металните полезни изкопаеми, вследствие от повишилите се многократно международни цени на металите, търгувани на Лондонската Метална борса (ЛМБ), особено на медта, цинка и среброто.

Отчетено е и преизпълнение на планираните приходи от концесионна дейност в някои министерства. По бюджета на МИЕ реализираните по-високи приходи се дължат, както на високите концесионни възнаграждения от концесионерите на металните полезни изкопаеми така и на сключени нови концесионни договори. В резултат на засиления контрол от Министерство на регионалното развитие и благоустройство по изпълнението на вече действащи концесионни договори, както и на сключени нови такива през годината също се наблюдава преизпълнение на приходите спрямо планираните. Доброто изпълнение на приходите от концесионна дейност на Министерството на околната среда и водите се дължи на отчетено усвояване от съответните концесионери на по-големи количества минерална вода от определените по договора, вследствие на завишеното търсене на бутилирана минерална вода, на постъпилите концесионни възнаграждения по два концесионни договора, за които през 2006 г. е приключил гратисния период, както и постъпления от наложени неустойки на концесионери, неизпълняващи клаузи по сключените договори за концесии, което е довело и до съответно преизпълнение на планираните приходи от концесии.

Освен посочените по-горе приходи от концесии, на консолидирана основа постъпват и приходи от концесии по бюджетите на общините, които са в размер на 3.6 млн. лв., свързани с предоставянето на общински концесии, както и отчисления на 30% от годишното концесионно възнаграждение от предоставени концесии за минерални води, съгласно чл. 47, ал. 3 от Закона за водите. Общият размер на неданъчните приходи по местните бюджети е 849.4 млн. лв., като най-голям относителен дял заемат приходите от общински такси (423.4 млн. лв.) - 49.8%. Значително преизпълнение на разчетените за годината нива се наблюдава при постъпленията от продажби на общинско имущество – 266.7%. В стойностно изражение те възлизат на 287.7 млн. лв. и

заемат 33.9% относителен дял в общия размер на неданъчните приходи, постъпили по бюджетите на общините.

Със ЗДБРБ за 2006 г. по бюджета на съдебната власт бяха одобрени общо неданъчни приходи в размер на 48 млн. лв., от които приходи от „Съдебни такси” – 43.5 млн. лв. Отчетните данни показват изпълнение от 68.1 млн. лв., или 141.9% над планираните разчети, като преизпълнението от съдебни такси е 21.3%.

3.2.1. Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми

През 2006 г. по консолидираната фискална програма са постъпили 635.5 млн. лв. от помощи, което е с 98.5 млн. лв. повече спрямо 2005 г. или е реализиран ръст от 18.3%. Основната част от получените суми (517.3 млн. лв.) представляват средства по пред-присъединителните инструменти на ЕС и помощи по републиканския бюджет (82.1 млн. лв.), вкл. постъпилата финансова помощ по централния бюджет от Фонда за солидарност на Европейския съюз (39.8 млн. лв.) за компенсиране на предоставените средства за преодоляване на последствията от наводненията от лятото на 2005 г.

3.2 Изпълнение на разходите по икономически елементи по консолидираната фискална програма за 2006 г.

Разходите по КФП за 2006 г. за финансиране на предоставяните обществени услуги в социалната област, здравеопазването, образованието, отбраната и сигурността и др. отразяват приоритетите, степента на структурните реформи и стъпките в посока рационализиране и оптимизиране на системите, които са в съответствие с възможностите на бюджета в условията на неблагоприятните тенденции в макроикономическата среда.

Отчета на разходите по икономически елементи за периода 2003 г. - 2006 г. представени и като процент от БВП са, както следва:

Разходи по консолидирания държавен бюджет за периода 2003-2006 г.

млн. лв.	2003 *		2004 *		2005 *		2006	
	ОТЧЕТ	%БВП	ОТЧЕТ	%БВП	ОТЧЕТ	%БВП	ОТЧЕТ	%БВП
ОБЩО РАЗХОДИ	14 068.8	40.6%	15 198.9	39.1%	16 678.5	39.0%	18 286.3	37.3%
Общо нелихвени разходи	13 344.8	38.5%	14 501.4	37.4%	15 992.9	37.4%	17 646.0	35.9%
<i>Текущи нелихвени разходи</i>	11 985.8	34.6%	12 917.6	33.3%	13 891.6	32.5%	15 166.6	30.9%
Заплати и възнаграждения за персонал	2 158.9	6.2%	2 334.5	6.0%	2 459.2	5.7%	2 726.5	5.6%
Осигурителни вноски	856.8	2.5%	944.7	2.4%	942.1	2.2%	867.4	1.8%
Стипендии	45.4	0.1%	46.0	0.1%	46.2	0.1%	46.6	0.1%
Издръжка **	2 852.7	8.2%	3 178.1	8.2%	3 464.7	8.1%	3 869.6	7.9%
Субсидии	940.8	2.7%	869.2	2.2%	876.8	2.0%	727.0	1.5%
Социално осиг. и грижи	5 131.1	14.8%	5 545.1	14.3%	6 102.7	14.3%	6 929.5	14.1%
Пенсии	3 161.1	9.1%	3 516.9	9.1%	3 775.3	8.8%	4 208.6	8.6%
Помощи и обезщетения	1 003.7	2.9%	940.9	2.4%	1 031.8	2.4%	1 153.1	2.3%
Здравноосиг. плащания на НЗОК	755.0	2.2%	853.3	2.2%	1 039.9	2.4%	1 289.43	2.6%
Други социално и здр. осигурителни р-ди	211.3	0.6%	234.0	0.6%	255.7	0.6%	278.5	0.6%
<i>Капиталови р-ди и прираст на държ. резерв</i>	1 359.0	3.9%	1 583.7	4.1%	2 101.3	4.9%	2 479.5	5.1%
Лихвени разходи	723.9	2.1%	697.4	1.8%	685.6	1.6%	640.3	1.3%

* разходите за отбрана и сигурност са прекласифицирани в съответните разходни позиции, според икономическият характер на разхода, съгласно прилаганата методология за 2006 г.

** вкл. разходите за други възнаграждения и плащания за персонала и разходите за членски внос и участия в нетърговски организации и дейности

3.2.1. Текущи нелихвени разходи

Стегнатата политика по отношение на разходите през 2006 г. се проявява най-отчетливо в групата на текущите нелихвени разходи, където независимо, че разходите нарастват в номинално изражение спрямо предходните години, се отчита намаление с 1.6 процентни пункта, като относителен дял в БВП. От таблицата е видна устойчивата тенденция на намаление на относителния дял в БВП на разходите по КФП, като успоредно с това се подобрява и структурата им – текущите нелихвени разходи и лихвените плащания намаляват устойчиво като процент от БВП, докато капиталовите

разходи постепенно нарастват. В отделните съставни бюджети най-голямо намаление на текущите нелихвени разходи, като относителен дял в БВП се отчита по републиканския бюджет – от 12% от БВП през 2005 г. на 10.5% от БВП за 2006 г. В останалите бюджетни системи относителния дял на текущите нелихвени разходи в БВП остава близък до този за 2005 г.

Заплати и възнаграждения за персонала

Изразходваните средства за заплати и възнаграждения на персонала нает по трудови и служебни правоотношения по КФП за 2006 г. са в размер на 2 726.5 млн. лв., или 5.6% от БВП. Спрямо предвидените в разчетите по ЗДБРБ за 2006 г. изпълнението на показателя е 99.6%. Равнището на разходите за заплати и възнаграждения за персонала като процент в БВП е относително стабилно през последните години, като намалението през 2005 г. и 2006 г. е свързано с реструктурирането и оптимизирането на структурите в публичния сектор и съкращението на числеността на заетите в държавната администрация през 2005 г. От друга страна средната работна заплата в бюджетния сектор достигна 439 лв. през 2006 г., което представлява средно нарастване с 9.4% спрямо 2005 г. Този факт отразява последователната политика в областта на доходите в публичната сфера. В структурно отношение с най-голям относителен дял от съставните бюджети са разходите за заплати по републиканския бюджет и по бюджетите на общините, свързано с обхвата и спецификата на делегираните им функции.

В рамките на изразходваните средства през годината бе осигурено увеличение на възнагражденията на заетите в бюджетната сфера от 1 юли 2006 г. средно с 6% и на възнагражденията на заетите в средното образование от 01.01.2006 г. с 4% и от 01.07.2006 г. с 6%.

Осигурителни вноски

Разходите за пенсионни и здравноосигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор за 2006 г. са в размер на 867.4 млн. лв., което представлява 1.8% от БВП или 99.5% спрямо разчета за годината. Размерът на разходите за осигурителни вноски намалява значително като относителен дял в БВП спрямо 2005 г. (с 0.4 процентни пункта), което се дължи на намалението на размера на осигурителните вноски за фонд „Пенсии” от 01.01.2006 г. и промяната в съотношението на вноската работодател/осигурено лице от 70:30 през 2005 г. на 65:35 през 2006 г.

Издръжка

Разходите за издръжка по КФП за 2006 г. са в размер на 3 869.6 млн. лв. Съпоставено с планираните годишни разчети изпълнението е 102.0%. По-високите нива се дължат както на по-високите разходи за издръжка в общинските бюджети, така и на изплатените други възнаграждения по програмите за заетост, които се разчитат първоначално в социалните разходи. Разходите за издръжка отнесени към БВП отбелязват намаление с 0.2 спрямо 2005 г.

В разходите за издръжка се включват текущата издръжка и разходите за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности. Разходите за текуща издръжка обхващат разходите за други възнаграждения и плащания за персонал, храна, медикаменти, научно изследователски разходи и книги, горива и енергия, външни

услуги, текущ ремонт и други разходи. В структурно отношение разходите за издръжка са с висок относителен дял в общите разходи по КФП (21.2%) и се нареждат на второ място след социалните разходи. На по-ниско ниво на агрегация с най-висок относителен дял (30.2%) в разходите за издръжка са разходите за външни услуги (за ползване на външни услуги, разходи за консултантски и транспортни услуги, за поддръжка и ремонт на хардуер и софтуер и др.), следвани от разходите за материали, вода, горива и енергия - 18.6% и разходите за текущ ремонт – 12.8% и др.

В изпълнение на закони и правителствени решения за предоставяне на права на определени категории пътници (ветерани от войните, военноинвалиди, възрастни граждани, учащи се) в централния бюджет са предвидени средства за компенсиране на безплатните и с намалени цени пътувания на различни категории пътници за безплатни и по намалени цени пътувания по железопътния и автомобилен транспорт в страната. През последните години има тенденция на намаление на броя на правоимащите лица /главно поради демографски причини/ и същевременно на увеличение на предоставяните средства от бюджета за тази цел. Това осигурява покриване на стойността на услугата в по-голяма степен, като през 2006 г. се покриват над 90% съобразно съответните тарифи на транспортните дружества.

По централния бюджет са предвидени 67 млн. лв. за компенсации за 2006 г., в т.ч.:

- компенсации за преференциални пътувания по железопътния транспорт - 16 млн. лв., като сумата е усвоена в пълен размер към края на годината;
- компенсации за преференциални пътувания по автомобилния транспорт - 51 млн. лв. В това число компенсациите за преференциални пътувания на ветерани от войните и военноинвалиди, учащи се и възрастни граждани - 37 млн. лв., и компенсациите за безплатен превоз на ученици до 16 г., в съответствие с чл.26, ал.3 от Закона за народната просвета -14 млн. лв. Предоставените средства за компенсиране на преференциални пътувания по автомобилния транспорт за годината са в размер на 50.6 млн. лв., или 99.3% от годишните разчети. Поради несвоевременно изтегляне от общините /до 27.12.2006г./ на заложените по СЕБРА средства за месец декември /основно компенсации за преференциални пътувания на ветерани от войните и военноинвалиди, учащи се и възрастни граждани/, част от предоставените средства не бяха усвоени и представляват икономия от 0.9 млн. лв.

След 1993 г. от държавния бюджет се предоставят ежегодно **средства за покриване на транспортните разходи по снабдяването на населението в планинските и малките селища с население до 500 жители с хляб, хлебни изделия и основни хранителни стоки.** Съгласно актуализиран списък, правоимащите населени места, до които се извършва такива доставки, са около 2 400. По-голяма част от тези селища са съставни махали, в които живеят по няколко човека – предимно хора от третата възраст, които са в групата население с най-ниски доходи. Снабдяването на тези населени места е свързано с по-високи транспортни разходи, обуславящи финансовата неизгода от тази дейност, която се осъществява основно от потребителните кооперации на ЦКС и само малка част от други стопански субекти. На основание чл.68 от ПМС № 14/2006 г. за изпълнение на държавния бюджет на Република България, от републиканския бюджет бяха предоставени 3.5 млн. лв. на Централния кооперативен съюз, които бяха усвоени изцяло (1.5 млн. лв. за хляб и хлебни изделия и 2.0 млн. лв. за хранителни стоки от първа необходимост).

Продължи реструктурирането на **въгледобивния подотрасъл** чрез ликвидация на неефективни въгледобивни мощности и приватизиране на обособени части от тях. Със средствата, предвидени в централния бюджет, по реда на ПМС № 195/2000 г. за

техническа ликвидация, консервация и преодоляване на вредните последици при прекратяване или ограничаване на производствената дейност във въгледобива са финансирани дейности по техническа ликвидация на 9 въгледобивни дружества, въз основа на приети от Междуведомствен експертен съвет по въгледобив към МИЕ проекти. От тях Мина „Бобов дол” ЕАД е изпълнявало частична техническа ликвидация на неефективни обекти и едновременно с това е извършван добив на въглища, а останалите 8 дружества са обявени в ликвидация или несъстоятелност по реда на глава XVII от Търговския закон. За годината бяха предвидени 10 млн. лв. за изпълнение на тези дейности, като усвоените средства за изпълнение на видовете работи по техническа ликвидация във въгледобива през 2006 г. са 9.8 млн. лв.

През 2006 г., средствата за изпълнение на проектите във въгледобивните дружества са предоставени основно за извършване на надземна техническа ликвидация на сгради и съоръжения, обслужвали затворените вече подземни рудници. Тези дейности се изпълняват в Мина „Здравец”, „Перник”, „Маришки басейн”, и др. В Мина „Пирин” и „Ив. Русев” през годината е завършена техническата ликвидация на подземните рудници, като в Мина „Ив. Русев” оставащите подземни работи се свеждат до изграждането на подземни прегради, с оглед обезопасяването на рудник „Бобов Дол” към Мина „Бобов дол” и е започнало изпълнението на надземните ликвидационни дейности. Мина „Балкан” и „Маришки басейн” изпълняват проекти за техническа рекултивация на нарушени терени. В края на годината са приети проекти за техническа и биологична рекултивация на Мина „Колош БД”.

За периода 1999 г.- 2006 г., с цел реструктуриране на въгледобивния отрасъл и за изпълнението на проекти за техническа ликвидация на неефективни въгледобивни мощности и саниране на околната среда на подотрасъла са предоставени общо 120.4 млн. лв.

За 2006 г. бяха утвърдени средства в размер на 12 млн. лв. **за реструктуриране на рудодобива и уранодобива и поетапно ликвидиране на неефективни производствени мощности.** Дейностите по реструктурирането на рудодобива, ликвидиране последиците от добива и преработката на уранова суровина и руди, както и санирането на околната среда, се извършват въз основа на конкретни работни проекти за техническа ликвидация или консервация и техническа и биологична рекултивация на рудници, участъци и хвостохранилища. Работните проекти се приемат от Междуведомствен експертен съвет и Консултативен експертен съвет към Министерството на икономиката и енергетиката. Същите се възлагат за изпълнение съобразно изискванията на Закона за обществените поръчки. Средствата от бюджета се предоставят след извършване на анализ и контрол на фактическия обем изпълнени работи и дейности, съпоставени с предвидените в работните проекти по количество, видове работи, срокове, качество и цени.

За отрасъл „рудодобив” са утвърдени 7.5 млн. лв., на база включените в приложение №1 на ПМС №140/1992 г. обекти, от които към края на годината са усвоени 4.2 млн. лв. Поради недобрата организация и субективни пропуски в работата на дружествата, не са приети част от работните проекти за отделни обекти, което води до неусвояването на планираните средства с около 3.3 млн. лв.

За отрасъл „уранодобив” от предвидените 4.5 млн. лв. са усвоени 2.7 млн. лв. Към горепосочената причина за неусвояване на средствата в този отрасъл се добавя и недобрата организация на работа в „Екоинженеринг - РМ” ЕООД – основно се изпълняваха непрекъсваемите процеси по ликвидиране на добива и преработката на уранова суровина.

Субсидии

Общата сума на средствата предоставени за субсидии за системата на здравеопазването и за предприятията от реалния сектор (вкл. нетърговските организации) на консолидирана база през 2006 г. е 727.0 млн. лв., което представлява 1.5% от БВП. Съпоставено с планираните средства за субсидии в разчетите по ЗДБРБ за 2006 г. изпълнението е 121.7%.

✓ Субсидии за реалния сектор и организациите с нестопанска цел

Държавното финансово подпомагане на нефинансовите предприятия през 2006 г. отразява взаимоотношенията с реалния сектор и ангажиментите и участието на Правителството по извършването на структурните реформи, необходими за адаптирането на националната икономика към европейските структури и пазари. Държавното участие е законово регламентирано и финансово осигурено чрез средства от държавния бюджет, съобразно финансовите възможности на страната. Чрез държавното финансово подпомагане се осъществяват и елементи от социалната правителствена програма, свързани с организирането и предоставянето на задължителни услуги от обществен интерес. Задължителното им възлагане от страна на държавата съответства напълно на концепцията за услугите от обществен интерес, както и на политиката в тази област на страните от Европейската общност и Регламентите на Европейския съюз, в основата на които е поставен интереса на гражданите, техните потребности и покупателната им способност, което макар и непряко, влияе положително върху жизнения стандарт.

Общата сума на средствата изразходвани за субсидии за реалния сектор и организации с нестопанска цел на консолидирано равнище е 533.6 млн. лв., или 118.4% спрямо годишните разчети. Предоставените средства на реалния сектор през годината бяха насочени към изпълнение на програмите и проектите по реструктурирането на транспортния отрасъл, селскостопанските производители, програмите за заетост, за отрасъл съобщения и др.

Със ЗДБРБ 2006 г. са утвърдени средства за субсидии за нефинансови предприятия от централния бюджет в размер на 91 млн. лв., предназначени за предприятията от отраслите транспорт и съобщения. В хода на бюджетното изпълнение бяха одобрени допълнително 40.3 млн. лв. за субсидии за текуща дейност, с което общият им размер за годината възлезе на 131.3 млн. лв., което представлява 0.3% от БВП. През 2006 г. е преустановено напълно държавното финансово подпомагане на енергийния отрасъл в резултат на успешното изпълнение на Стратегията за развитието на енергетиката и Програмата за реструктурирането на търговските дружества.

• Транспорт

Железопътен транспорт - като част от разходната политика в реалния сектор държавното подпомагане на железопътния транспорт през 2006 г. ангажира 87.7% от общо предоставените 130.3 млн. лв. субсидии за текуща дейност за нефинансови предприятия. От тях 99.3 млн. лв. (76.2%) са предоставени за „Български държавни железници” ЕАД и 15.0 млн. лв. (11.5%) за Национална компания „Железопътна инфраструктура”. Високият дял на усвоените от двете ж.п.предприятия субсидии е обусловен от финансовото им състояние, и е обвързан с изпълнението на ангажимента на държавата по сключените с тях дългосрочни договори за финансиране на

определените със Закона за железопътния транспорт задължителни обществени пътнически превозни услуги, извършвани от "БДЖ" ЕАД и изграждането, поддръжката, развитието и експлоатацията на железопътната инфраструктура – задължение на НК"ЖИ".

Съгласно договора с държавата "БДЖ" ЕАД има задължение да изпълнява регионални, междуселищни, крайградски и градски пътнически превози, които са икономически неизгодни. Дружеството извършва услугата при поддържане на цени на пътническите превози под себестойността на извършените превози и акумулира загуби, които впоследствие държавата покрива до размер, определен с ЗДБ. В тази връзка, отчитайки потребността от по-пълно покриване на формираната загуба от текущата пътническа превозна дейност, обект на договора с държавата, през 2006 г. на "БДЖ" ЕАД са отпуснати допълнително субсидии в размер на 25.3 млн. лв. (ПМС №268/2006 г. и ПМС №336/2006 г.). Въпреки предоставените 99.3 млн. лв. субсидии (ръст 21 на сто, спрямо 2005 г.) и 16 млн. лв. компенсации за преференциални пътувания, загубата от пътническата превозна дейност на дружеството за 2006 г. по отчетни данни се очаква да възлезе на 48 млн. лв.

Като страна по договора с държавата Национална компания „Железопътна инфраструктура“ е задължена да осигури открит и сигурен достъп на лицензираните превозвачи до железопътната инфраструктура, чието състояние и параметри предопределят и качеството на предоставяните транспортни услуги. Незадоволителното финансово състояние на НК „Железопътна инфраструктура“ през 2006 г. до голяма степен е в резултат от натрупването на редица негативно влияещи фактори, като лошо състояние и силно амортизирана ж.п.мрежа - релсов път, осигурителна и телекомуникационна техника, енергийни съоръжения, включително над 50% от сградния фонд. Това предизвиква затруднения при осигуряването на нормален транспортен трафик и намалява превозния капацитет, особено по някои основни линии. Поради тези причини с ПМС № 288/2006г. на НК „Железопътна инфраструктура“ беше предоставена държавна помощ, под формата на целева субсидия за текуща дейност, в размер на 15 млн. лв. Със свое решение КЗК е оценила мярката като допустима.

Вътрешноградски и междуселищни пътнически превози по автомобилния транспорт - през 2006г. продължи държавното финансово подпомагане при осъществяването на обществените транспортни услуги за населението по вътрешноградския транспорт и при извършване на междуселищните превози в слаборазвитите, планински и гранични райони в страната. По този начин се задоволяват неотложни потребности на населението от пътнически превози, при средно качествено ниво и цени, съобразени с покупателната му способност, поради което дейността има характер на услуга от общ икономически интерес. Средствата от централния бюджет за субсидиране на пътнически превози са предоставени на 181 общини в страната и са предназначени за покриване на дефицита от извършването на икономически неизгодните услуги, до размера на отчетената загуба.

При предвидени в централния бюджет за 2006 г. 16 млн. лв., представляващи 12.3 на сто от общия размер на субсидиите за нефинансови предприятия, на общините са предоставени 15.9 млн. лв. От тях за Столична община, респективно столичния градски транспорт са предоставени 6 млн. лв. или 37.5%, а за вътрешноградските и междуселищни превози за общините в страната 10 млн. лв. – 62.5%.

• Съобщения

През 2006 г. за „Български пощи“ ЕАД, като основен пощенски оператор, предоставящ, чрез мрежата си универсалната пощенска услуга на територията на

цялата страна са предвидени субсидии за текуща дейност в размер на 1.0 млн. лв. От тях за седемте месеца на годината на оператора са предоставени 581 хил.лв. Поради отчитане на положителен финансов резултат към полугодieto, а в следствие и за следващите междинни отчетни периоди, и невъзможност за доказване на дефицит от извършване на услугата, сумата на направения трансфер от 581 хил.лв. е възстановена в централния бюджет по сметката, от която е предоставена.

- ***Земеделие***

През 2006 г. чрез ДФ „Земеделие” на земеделските производители са предоставени, под формата на преки субсидии, средства в размер на 57.1 млн. лв., което е 95.2% от предвидените за годината, насочени основно към секторите зърнопроизводство, млекопроизводство, животновъдство, оризопроизводство, зеленчукопроизводство и др.

За изплащане на премиите на тютюнопроизводителите от фонд „Тютюн” към МЗГ, през 2006 г. са предоставени 160.9 млн. лв., в съответствие със Закона за тютюна и тютюневите изделия.

- ***Програми за заетост***

Предоставените субсидии на нефинансови предприятия по програмите за заетост за 2006 г. от МТСП са в размер на 58.8 млн. лв. Целта на програмите за заетост е да стимулират разкриването нови работни места от реалния сектор, с което да се постигне по висок процент на постоянна заетост.

- ✓ **Субсидии за системата на здравеопазването**

От началото на 2006 г. бе променен редът за финансиране на основният пакет услуги в болничната помощ, като това вече става от единен източник - НЗОК. С това бе променена структурата на разходите по КФП – намаление на разходите за субсидии за болнична помощ по републиканския бюджет за сметка на нарасналите здравноосигурителни плащания по бюджета на НЗОК. Това е и една от причините за общото намаление на разходите за субсидии по КФП за 2006 г. спрямо 2005 г. Министерството на здравеопазването продължи да субсидира лечебните заведения за болнична помощ с държавно и общинско участие въз основа на договор, но само за дейностите, които са определени като държавна отговорност по критерии и ред, определени от министъра на здравеопазването в съответствие с чл.82 от Закона за здравето. Чрез системата на МЗ се финансират основни системи на общественото здравеопазване – спешната помощ, регионалните инспекции за контрол и опазване на общественото здраве, центровете по трансфузионна хематология и др. Основната част от изразходваните средства за годината за субсидии за болнична помощ (84.3 млн. лв.) са по централна доставка на лекарства, консумативи, диагностикуми, ваксини, материали за хемодиализа, кардиостимулатори, радиоактивни изотопи, тестове за СПИН, хепатит и т.н. Общата сума на разчетените към ЗДБРБ за 2006 г. средства по консолидирания бюджет за субсидии за осъществяване на болнична помощ за годината е 141.5 млн. лв., като в хода на бюджетното изпълнение бяха предоставени допълнителни средства и изпълнението достигна 193.4 млн. лв., или 136.6% спрямо разчета.

През годината бяха положени усилия за прекратяване на порочната практика за натрупване на неразплатени просрочени задължения по бюджетите на преобразуваните лечебни заведения-търговски дружества (болнични заведения, преобразувани по смисъла на Закона за лечебните заведения в търговски дружества). В края на 2005 г. МЗ предприе решителни действия за разрешаване на проблема с просрочията в болничните

заведения, като мерките продължиха и през цялата 2006 г. Темпът на нарастване на просрочията на лечебните заведения бе пречупен и техният размер остана в границите 60-86 млн. лв. през годината. В края на годината правителството осигури и допълнителни средства за покриване на просрочените задължения на болниците и разплащане на заявените по централни доставки скъпоструващи лекарства и медицински консумативи, с което бе запазена общата финансова стабилност на здравната система в страната и бе обезпечено нормалното функциониране на лечебните и здравни заведения. В резултат на тези мерки към края на годината бяха разплатени почти напълно просрочените задължения на бюджетните организации в системата на МЗ и бяха редуцирани в голяма степен дълговете на преобразуваните лечебни заведения за болнична помощ, в т.ч. и за доставени скъпоструващи лекарствени форми по централна доставка.

Социално осигуряване и грижи

Общата сума на социалноосигурителните разходи на консолидирана база за 2006 г. е 6 929.5 млн. лв., което представлява 14.1% от БВП. Тук се включват разходите за: пенсии; социални помощи и обезщетения; здравноосигурителни плащания и други социалноосигурителни и здравноосигурителни разходи. В структурно отношение социалните разходи са с най-висок относителен дял (37.9%) в общите разходи по КФП, което се обуславя от тяхната приоритетност и провежданата социална политика в условията на неблагоприятна демографска среда.

✓ Разходи за пенсии

Разходите за пенсии за 2006 г. са в размер на 4 208.6 млн. лв., което представлява 8.6% от БВП. В тази сума са включени разходите за пенсии от ДОО и УПФ, включително добавките към пенсиите на участниците във войните, както и пенсиите по международни спогодби. В рамките на тези средства освен своевременно изплащане на пенсиите е извършено още:

- осъвременяване на пенсиите с 5% от 1 януари 2006 г.;
- увеличение на минималния размер за минималната пенсия за осигурителен стаж на 85 лева месечно и индексирание на пенсиите до 120 лв. с 5% и на тези между 120 и 150 лв. с 4%, считано от 1 юли 2006 г.
- изплащане на допълнителна сума към пенсиите за месец декември съгласно ПМС №312/2006 г.

Изпълнението на предвидените в ЗБДОО параметри¹³ е 101.8%. По-високите разходи са в резултат на допълнително одобрените средства от правителството за изплащането на допълнителна сума към пенсиите за месец декември 2006 г. съгласно ПМС № 312/2006 г.

✓ Помощи и обезщетения

Извършените разходи за обезщетения и помощи на консолидирана основа през 2006 г. са в размер на 1 153.1 млн. лв., което представлява 2.3% от БВП. Разходите са свързани с изплатените обезщетения и помощи на основание на Кодекса за социално осигуряване, Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания, Закона за семейни помощи за деца, Закона за Министерството на вътрешните работи и Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България.

¹³ Вкл. 60 млн. лв. резерв за структурни реформи по централния бюджет

В структурно отношение това са разходи, които се извършват по републиканския бюджет (МТСП) и по бюджета на ДОО.

Разходите за социални помощи и обезщетения са втората по значимост група разходи в групата на социалните разходи, като от тях 647.2 млн. лв. са усвоени по републиканския бюджет и 464.0 млн. лв. по бюджета на ДОО. Само за социални помощи и обезщетения по КСО са изразходвани 464.0 млн. лв. (99.1% изпълнение на предвидените в ЗБДОО за 2006 г.). В разходите по КСО са включени основно разходите за обезщетения при временна неработоспособност; разходите за бременност, раждане и отглеждане на малко дете и разходите за обезщетения при безработица. Най-голям относителен дял в разходите за обезщетенията при временна неработоспособност заемат обезщетенията поради общо заболяване – 180.7 млн. лв.; паричните обезщетения за отглеждане на малко дете до две годишна възраст са в размер на 114.8 млн. лв., а обезщетенията за бременност и раждане – 36.6 млн. лв. Разходите за обезщетения при безработица намаляват спрямо отчетените за 2005 г. с 2.7 процентни пункта и за 2006 г. са в размер на 89.0 млн. лв.

Усвоените средства за изплащане на помощи и обезщетения по Закона за интеграция на хората с увреждания през 2006 г. са в размер на 162.1 млн. лв., при планирани 126.8 млн. лв. Изплатените помощи по Закона за социално подпомагане са в размер на 174.5 млн. лв., като от тях 83.3 млн. лв. са целевите помощи за отопление по Наредба № 5/2003 г. Изплатените помощи по реда на Закона за семейните помощи за деца са в размер на 253.8 млн. лв.

✓ *Здравноосигурителни плащания*

Общият размер на здравноосигурителните плащания за 2006 г. е 1 323.9 млн. лв. или 2.7% от БВП. Предвидените със Закона за бюджета на НЗОК за 2006 г. здравноосигурителни плащания в размер на 1 219.2 млн. лв. са увеличени със средствата от резерва за непредвидени и неотложни разходи в размер на 104 млн. лв., както и с направените икономии от разходите за издръжка и капиталови разходи. Най-голям е относителният дял на здравноосигурителните плащания за болнична помощ - 55 на сто от общо изплатените на изпълнителите на медицинска помощ през 2006 г. 1 323.9 млн. лв. разходи за здравноосигурителни плащания. В тази сума се включват и 34.5 млн. лв. плащания за болнична помощ на лечебните заведения по чл.5 от Закона за лечебните заведения, отчетени като трансфер. С тези средства е заплатено лечението на над 1 100 000 преминали болни по 299 клинични пътеки. НЗОК е сключила договори за болнична помощ с 313 лечебни заведения.

✓ *Други социални и здравноосигурителни плащания*

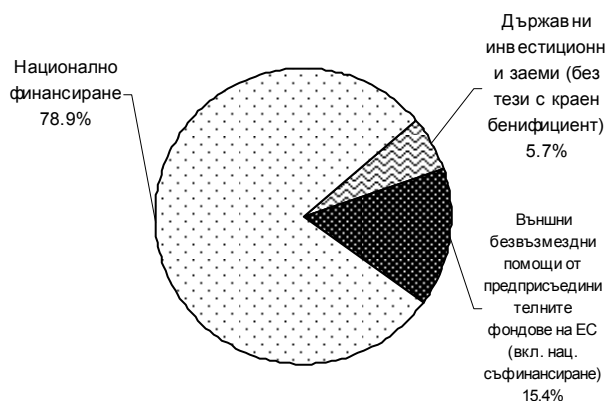
В тази позиция се отчетат разходите за здравноосигурителните вноски за пенсионерите, за безработните лица, за децата до 18-годишна възраст, за студенти и др. В резултат на увеличението на разходите за пенсии през 2006 г. здравноосигурителните вноски за пенсионерите нараснаха с 23.5 млн. лв. спрямо 2005 г.

Общата сума на изплатените други социални и здравноосигурителни плащания за 2006 г. на консолидирана база е 278.5 млн. лв., което представлява 0.6% от БВП. Изпълнението на показателя спрямо консолидираните разчети към ЗДБРБ за 2006 г. е 98.4%.

3.2.2. Капиталови разходи

През 2006 г. продължи тенденцията от последните години на нарастване на относителния дял на капиталовите разходи в общите разходи по КФП, което е свързано със стартиралите мащабни инфраструктурни проекти и ускоряването на работата по предприсъединителните инструменти на ЕС. Тази тенденция на ръст в инвестиционните разходи е важна предпоставка за постигането на ускорен икономически растеж в средносрочен план и подобряване на бизнес средата в икономиката. Капиталовите разходи (вкл. прираста на държавния резерв) достигнаха 5.1% от БВП, което представлява увеличение с почти 1.2 процентни пункта спрямо 2003 г. Относителния дял на капиталовите разходи в общите разходи по КФП е нараснал от 9.7% за 2003 г. на 13.6% за 2006 г. В абсолютна сума капиталови разходи на консолидирана база за 2006 г. възлизат на 2 479.5 млн. лв., като източниците за финансиране, са както национално финансиране, така и външни безвъзмездни помощи от предприсъединителните фондове на Европейския съюз и държавни инвестиционни заеми.

Структура на източниците на финансиране на капиталовите разходи по КФП за 2006 г.



В структурата на източниците за финансиране на капиталовите разходи се увеличава националното финансиране на инвестиционни разходи, като относителният дял на външните безвъзмездни помощи от предприсъединителните фондове на ЕС (вкл. националното съфинансиране) по програми ИСПА, ФАР и САПАРД е 15.4%. Увеличението на националното финансиране е основно за сметка на намалелият дял на финансирането за сметка на държавни инвестиционни заеми. Средствата, които страната ни усвоява от външни инвестиционни кредити, са основно по сключени споразумения за изграждането на големи приоритетни инфраструктурни обекти с национално значение и се усвояват по бюджетите на министерствата и ведомствата.

Разгледани по отделни съставни бюджети, с най-голям относителен дял в инвестиционните разходи са капиталовите разходи по републиканския бюджет - 49.8%, по бюджетите на общините (вкл. ИБСФ на общините) - 29.8%, и по бюджета на Националния фонд (15.4%). Изпълнението на капиталовите разходи спрямо заложените размери в разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. е 100.5%.

Общата сума на извършените капиталови разходи (вкл. прираста на държавния резерв) по републиканския бюджет през 2006 г. е 1 233.7 млн. лв., което представлява изпълнение от 90.6% на предвидените в ЗДБРБ за 2006 г.¹⁴ Основната част от капиталовите разходи по бюджетите на министерствата и ведомствата (1 145.0 млн. лв.) представлява финансиране на инфраструктурни проекти и приоритетни инвестиционни програми и стратегии, а капиталовите разходи и трансфери предоставени от централния бюджет за реалния сектор са насочени главно към изграждане на железопътната инфраструктура (НК „ЖИ“), инфраструктурата на летище София, и др.

През 2006 г. продължи изпълнението на *Програмите за отстраняване на минали екологични щети на приватизираните предприятия, причинени от минали действия или бездействия, до момента на приватизацията*. Финансирането от бюджета на тези програми е на основание § 9 от ПЗР на Закона за опазване на околната среда, според който отговорността за нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия носи държавата, при условия и по ред, определени с акт на Министерския съвет. Оценката на щетите до момента на приватизацията се извършва в съответствие с Методика, утвърдена от министъра на околната среда и водите. В съответствие с тази разпоредба през 2006 г. се изпълняват обекти по 11 Програми за отстраняване на минали екологични щети на приватизирани предприятия, въз основа на сключени изпълнителни споразумения с купувачите им или с други изпълнители, избрани съобразно изискванията на Закона за обществените поръчки. Изпълнението на Програмите през годината се осъществява в съответствие с утвърдените проекти и сроковете, установени с календарните графици за строителство.

Общият размер на изразходваните средства за отстраняване на миналогодишни екологични щети за 2006 г. е 11.2 млн. лв.. За целия досегашен период на изпълнение на програмите (2000-2006 г.) са разходвани 78.7 млн. лв. Общата стойност на програмите и проектите към тях, приети до момента от Висшия експертен екологичен съвет (ВЕЕС) и Междуведомствения експертен екологичен съвет (МЕЕС) към Министерството на околната среда и водите, е около 291 млн. лв., т.е до момента са изпълнени дейности, които представляват около 27% от общо планираните за Програмата. Очаква се през следващите години с ускорени темпове да продължи изпълнението на екологичните програми и то да приключи до 2010 – 2012 г.

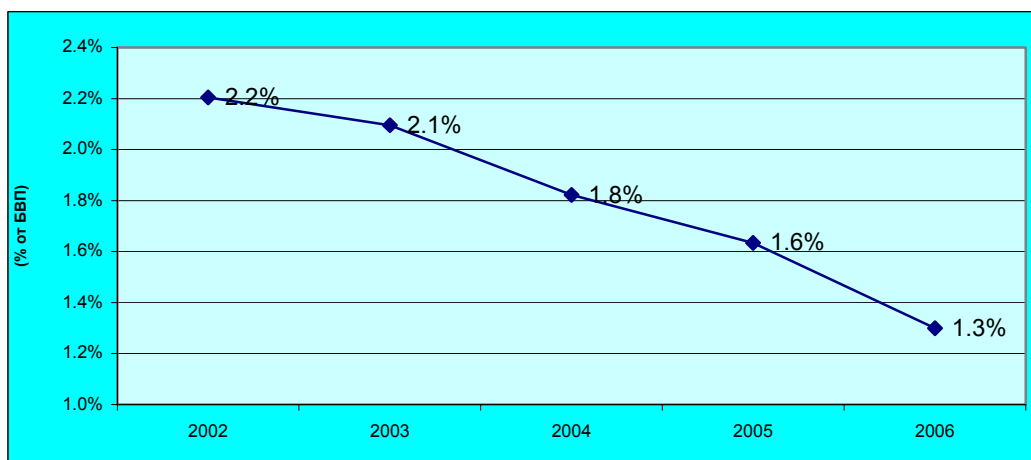
Капиталовите разходи по бюджетите на общините (вкл. по ИБСФ на общините) са в размер на 738.7 млн. лв. В рамките на целевата субсидия за капиталови разходи от централния бюджет на общините е осигурено продължаване строителството на екологични обекти с висока регионална и национална значимост (пречиствателни станции за отпадни води, депа за твърди битови отпадъци и др.).

3.2.3. Лихвени разходи

Лихвените плащания на консолидирана база през 2006 г. са в размер на 640.3 млн. лв., което представлява 96.8% от предвидените в ЗДБРБ за 2006 г. Отчетените резултати потвърждават тенденцията през последните години на намаление на лихвените плащания, като процент от БВП. За последните пет години техният размер е намалял от 2.2% от БВП през 2002 г. до 1.3% от БВП през 2006 г.

¹⁴ За целите на анализа в разчета за 2006 г. по републиканския бюджет: i) разчета в позицията „Резерв за непредвидени и неотложни разходи“ е отнесен в съответните разходни позиции според основното предназначение на планираните средства ii) прираста на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция са отнесени в позицията „Капиталови разходи“.

Динамика на относителния дял на лихвените разходи към БВП



В структурно отношение най-висок относителен дял в лихвените плащания заемат плащанията за лихви по външни заеми (разходи по външния дълг) – 70.2%, срещу 29.8% за лихвените плащания по вътрешни заеми (разходи по вътрешния дълг).

Разходи по външния държавен дълг

Лихвените плащания по външни заеми през 2006 г. са в размер на 449.3 млн. лв. (вкл. лихвите по ДИЗ), което представлява 101.1% спрямо планираните за годината. По отделни съставни бюджети, разходи за лихви по външни заеми са отчетени по централния бюджет 403.2 (това са лихви по външния държавен дълг), по бюджетите на министерствата и ведомствата и ДОО – 43.6 млн. лв. (лихви по ДИЗ) и по общинските бюджети – 2.5 млн. лв.

С най-голяма тежест в лихвените плащания по централния бюджет са разходите за лихви по облигациите, емитирани на международните капиталови пазари, които за 2006 г. са в размер на 323.4 млн. лв. (80.2% от общата стойност на външните лихви по ЦБ). Това се дължи на факта, че частта на дълга в глобални облигации представлява 49.6% от общия размер на външния държавен дълг. Съществен е размерът и на изплатените лихви по заеми от международни организации и институции – 61.0 млн. лв. (в т.ч. Европейски съюз и Световна банка, вкл. JBIC), следвани от лихви по заеми от други държави – 17.0 млн. лв. (в т.ч. Парижки клуб, Г-24, Полска национална банка и Китай), като плащанията са извършени регулярно, в съответствие с предвидените в кредитните споразумения условия. Икономии са реализирани от разходите по “Други лихви”, които включват резерв за покриване на риска от активиране на държавни гаранции и лихви по активирани държавни гаранции. Изпълнението е 24.6%, тъй като предвидения по закон резерв не е използван, а са извършени само лихвени плащания по активирани държавни гаранции.

По-високият размер на лихвените плащания по държавния външен дълг спрямо планираните за годината се дължи на въздействието на стойностите на 6 м LIBOR за щатски долар и евро. Една от причините за превишаването на годишните разчети на почти всички показатели за лихви по външни заеми се дължи на разликата между реалните стойности на 6 м. LIBOR за щатски долар и евро, валидни за определяне

размера на отделните плащания и използваните прогнозни стойности на лихвените проценти при изготвяне на разчетите за Закона за държавния бюджет за годината. Осреднената стойност на бм. LIBOR за евро през отчетния период е 3.24%, а за бм LIBOR за щ.долар – 5.27%. За сравнение, заложените в годишните прогнози стойности са съответно 2.98% за евро и 4.75% за щатски долар. Друг фактор, който оказва влияние върху сумата на лихвените плащания за годината е движението в курса на щатския долар спрямо останалите валути, предвид факта, че плащанията в долари представляват 41.9% от платените външни лихви. Най-големи суми в щатски долари са изразходвани при плащането на лихви по глобалните доларови облигации през месеците януари и юли – по 52.4 млн. щ.д., които са реализирани при курсове от 1.62 и 1.54 лв. за 1 щ.д.

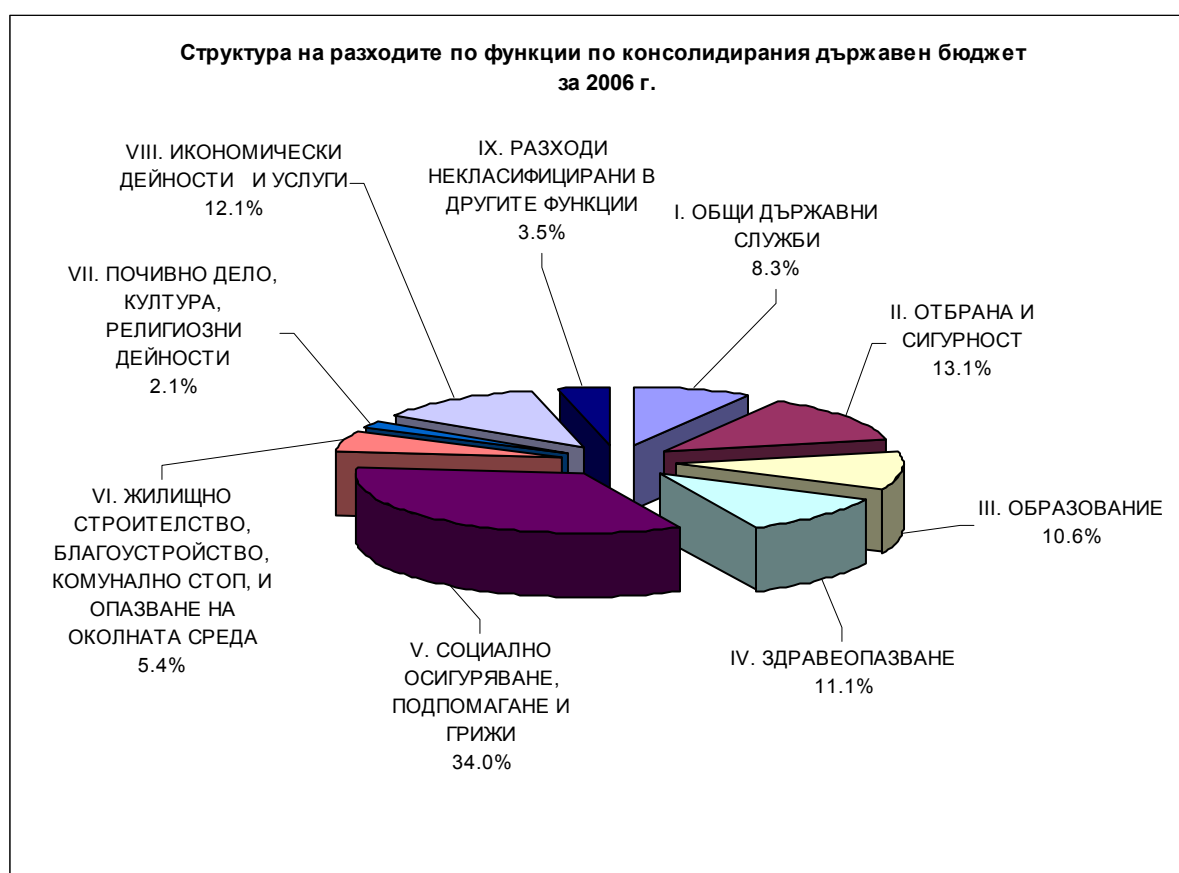
През 2006 г. са изплатени 30.0 млн. лв. лихви по ДИЗ администрирани по бюджетите на министерствата (в т.ч. 0.9 млн. лв. по заема от Световна банка на НОИ) и 13.6 млн. лв. лихви по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество, което представлява съответно 79.2% и 80.6% от заложеното в ЗДБРБ за 2006 г. Размерът на дължимите лихви се определя основно от нивото на усвояване на средства по заемите, от лихвените условия, договорени в отделните кредитни споразумения и от валутната деноминация на съответния заем. В тази връзка, по-ниското изпълнение на външното финансиране води до по-малък размер на изплатените лихви. От друга страна, обвързаността на инвестиционните заеми с плаващ лихвен процент /30.9% от заемите са на плаващ лихвен процент/, налага определена зависимост на лихвените плащания от промените в нивата на тези лихвени инструменти. Влияние върху изпълнението на показателя за лихви оказва и движението в курса на щатския долар и другите валути /йени, кувейтски динари/, в които са част от инвестиционните заеми, тъй като 18.1% от дълга по ДИЗ е в други валути, а 13.7% в щатски долари. Предвид изложеното, към края на 2006 г. се отчита икономия по отношение на изразходваните средства за външни лихви и по двата вида ДИЗ, основаващо се главно на по-слабата обща усвояемост на средства по кредитите. Най-високо процентно изпълнение на показателя като правило се наблюдава при заемите, които са усвоени напълно или се обслужват при фиксиран лихвен процент. Подобни са кредитите, получени от ЕИБ и в по-голямата си част от БРСЕ. Високо отчетено изпълнение в размера на лихвите се наблюдава и по заемите, по които са усвоени средства на нива близки или над предвиденото по закон, без да се преминава определеното в Закона за държавния бюджет общо ниво на външното финансиране, както е случая със заемите, администрирани по бюджетите на МТСП – 109.8% и Фонд „Републиканска пътна инфраструктура” – 92%.

Разходи по вътрешния държавен дълг

Общият размер на платените лихви по вътрешни заеми по КФП през 2006 г. възлиза на 191.1 млн. лв., което представлява 88.0% от предвидените 217.2 млн. лв. По емитирани ДЦК са платени лихви в размер на 147.1 млн. лв. С най-голям дял от тях (88.8%) са лихвите по съкровищни облигации в размер на 130.6 млн. лв., следват лихвите по ДЦК, емитирани за структурната реформа (8.9%) или 13.1 млн. лв., по целеви емисии (1.9%) или 2.8 млн. лв. и 0.3% или 0.5 млн. лв. са отстъпките по съкровищни бонове. Разходите за лихви по заеми от БНБ (МВФ) възлизат на 37.8 млн. лв. При изплащането на лихви по вътрешния дълг е реализирана икономия, която се дължи на извършените операции по предплащане на част от дълга на правителството към БНБ (МВФ) и на доста по-ниския от планирания обем на емитираните през годината ДЦК.

3.3 Изпълнение на разходите по функции по консолидираната фискална програма за 2006 г.

Прегледът на разходите по консолидираната фискална програма за 2006 г. по функционален признак представя политиките в отделните области на публичните услуги. Някои от тях са изцяло отговорност на държавата /централното правителство/ (например функция „Отбрана и сигурност“), докато за други отговорностите са и на местното правителство или социално-осигурителните фондове.



В този раздел на доклада е направен преглед на отчетените разходи за 2006 г. по функции:

3.3.1. Общи държавни служби

Функция „Общи държавни служби“ отразява финансирането на публичната администрация – централна и местна. Общата сума на разходите по тази функция на консолидирана основа е 1 512.5 млн. лв., или 3.1% от БВП.

(млн. лв.)

ОТЧЕТ 2006 г.	КФП	РБ	ВУ	БАН	Общини	ИБСФ	НФ
I. ОБЩИ ДЪРЖАВНИ СЛУЖБИ	1 512,5	938,6	5,0	95,4	373,6	28,8	71,3
A. ИЗПЪЛНИТЕЛНИ И ЗАКОНОДАТЕЛНИ ОРГАНИ	1 241,6	770,5			373,6	28,8	68,8
Текущи нелихвени разходи	988,1	593,3			339,1	5,2	50,4
Капиталови разходи	253,5	177,2			34,4	23,6	18,3
B. ОБЩИ СЛУЖБИ	123,5	120,9					2,5
Текущи нелихвени разходи	45,5	43,2					2,3
Капиталови разходи	78,0	77,7					0,3
в т.ч. прираст на държавния резерв	60,5	60,5					
B. НАУКА	147,5	47,1	5,0	95,4			
Текущи нелихвени разходи	134,4	45,5	2,6	86,3			
Капиталови разходи	13,1	1,6	2,4	9,0			

Група А: „Изпълнителни и законодателни органи”

В тази група попадат разходите, извършени за финансовото обезпечаване на основните функции на Администрацията на президентството, Народното събрание, правителството, както и дейностите на централната и местна администрация, държавните комисии, изпълнителните агенции, областните и общинските администрации, търговските служби в чужбина, посолствата и консулствата в чужбина и други новосъздадени администрации.

Общата сума на разходите на консолидирана основа за тази група е 1 241.6 млн. лв., което представлява изпълнение 95.4% спрямо предвидените в разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. разходи за група „Изпълнителни и законодателни органи”. В структурно отношение преобладават текущите разходи по бюджетите на министерствата, ведомствата и общините, което се обуславя от спецификата на функцията и групата. Размерът на капиталовите разходи в тази група е 253.5 млн. лв., или 121.9% спрямо разчета.

Одобрените средства са за реализиране на следните стратегически цели и приоритетни политики:

- ◆ Защита и реализация на националните интереси на Република България чрез активно и адекватно участие в международните отношения;
- ◆ Ускорена хармонизация на българското законодателство с това на Европейския съюз, изграждане на професионална и неутрална държавна администрация, която е способна да работи ефективно в рамките на ЕС;
- ◆ Функциониране на устойчива система за събиране на публичните вземания в Република България;
- ◆ Осъществяване на стратегията за усъвършенстване на данъчната система, осигуряваща повишаване събираемостта на данъците;
- ◆ Провеждане на държавната митническа политика и координиране на връзките с международни организации по проблемите на митата и митническия контрол;
- ◆ Провеждане на държавната политика при бедствия и аварии.

В хода на изпълнението на бюджета, на основание чл. 34, ал.ал. 1 и 2 и чл. 35 ал.2 и ал. 5 от ЗУДБ на министерствата и ведомствата по група „Изпълнителни и законодателни органи” са осигурени допълнителни средства в размер на 169.2 млн. лв.

През 2006 г. стартира своята работа Националната агенция за приходите. Чрез тази агенция се реализират едни от основните приоритети на Правителството, а именно функционирането на устойчива система за събиране на публичните вземания, посредством създаване на икономически ефективна система, която да подпомага развитието на частния сектор и да отговоря на изискванията за членство в ЕС. Заедно с това продължи работата в митническата администрация за подобряване на митническия контрол, повишаване на ефективността в борбата с митническите и валутни нарушения, контрабандата и незаконния трафик на наркотични вещества и прекурсори, като българската митническа администрация участва активно и в програмата на Европейската общност "Митници 2007". Тези мерки допринесоха в голяма степен за подобрената събираемост на държавните вземания през годината.

През 2006 г. бе изпълнена Комуникационната стратегия за подготовка на членството на Република България в ЕС и създадени благоприятни външнополитически условия за пълноправно членство на Република България в ЕС и НАТО.

Бяха изградени и въведени в експлоатация „Пилотна интеграционна система на електронна област” и „Интеграционна система на електронното правителство”.

В Министерството на правосъдието продължи изграждането на Единната информационна система за противодействие на престъпността.

През годината бяха извършени редица дейности по превенция от възникване на бедствия и аварии, като: проектиране и изграждане на Национална система за спешни повиквания с единен европейски номер 112; създаване на областни комуникационно-информационни центрове; подмяна и модернизирание на техническото оборудване на спасителните екипи на Главна дирекция „Национална служба „Гражданска защита” и други.

Реализирани бяха дейности, свързани със създаването на благоприятни условия за устойчиво балансирано регионално развитие и дейности за създаването на условия за ефективен инвестиционен процес в сферата на благоустрояването. За Природен парк „Персина” са изградени посетителски център и административна сграда на Дирекцията.

С оглед изпълнението на Европейските директиви ” през 2006 г. се наблюдава кадрово обезпечаване в сектор „Околна среда”.

С разчетите към ЗДБРБ за 2006 година за група “ Изпълнителни и законодателни органи ” за **общинските бюджети** са предвидени общо средства в размер на 296.2 млн. лв. Отчетените разходи за годината са в размер на 373.6 млн. лв., което превишава с 77.4 млн. лв. разчетите към ЗДБРБ за 2006 г.

През изминалата година, усилията бяха насочени към повишаване ефективността на общинските администрации и за осигуряване финансирането както на делегираните от държавата дейности, така и на местните дейности.

Разходите за заплати, осигурителни вноски и други възнаграждения на персонала, които са делегирана от държавата дейност, са в размер на 164.9 млн. лв. по разчет, а реално извършените разходи са 169.2 млн. лв., или с 4.3 млн. лв. повече. Увеличението на разходите е следствие от:

- ◆ изпълнение на § 75, ал. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗДБРБ за 2005 г. на база сключени споразумения между Главния данъчен директор и кметовете на общините за възлагане на функции и правомощия по чл.237, ал.3 ал.4 от ДПК, на общините от 01.01.2006 г. са прехвърлени 35 щатни бройки;
- ◆ Нормативни промени, свързани с влизането в сила на ЗВОПС, в резултат на което от 01.05.2006 г. на общините бяха предоставени 435 щатни бройки за изграждането на звена за вътрешен одит и назначаването на ръководители на вътрешния одит и вътрешни одитори;
- ◆ разпределението на предвидените в централния бюджет за 2006 г. допълнителни

561 щатни бройки за подобряване на административния капацитет на общините при администрирането на местните данъци и такси;

В тази група освен издръжката на общинската администрация, която е най-значителното разходно перо, се включват и заплатите на председателите на общинските съвети и възнагражденията на общинските съветници.

Група Б: „Общи служби”

Със разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. за група “Общи служби“ на консолидирано ниво са планирани 79.0 млн. лв., а отчетените разходи за групата са 123.5 млн. лв. (156.2% спрямо годишния разчет). С най-голям относителен дял в разходите за група „Общи служби“ са разходите по системите на министерствата и ведомства – отчетените разходи за годината са в размер на 120.9 млн. лв., като е налице преизпълнение на годишните разчети за групата с 56%. Превишението на разчета за годината се дължи на извършените корекции по бюджетите на редица министерства и ведомства, с които разходите за годината са увеличени с 53.8 млн. лв. (най-голямо е увеличението на разходите на Държавната агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ във връзка със специфичната ѝ дейност в изпълнение на Закона за държавните резерви и военновременни запаси, Закона за задължителните запаси от нефт и нефтопродукти и действащите нормативи за съхранение на резервите). С изразходваните средства са изпълнени основните приоритети и програми в групата. С тези разходи бяха обезпечени дейностите на Националния статистически институт, Държавната агенция за българите в чужбина, Държавната агенция за бежанците, Изпълнителната агенция за икономически анализи и прогнози, Централен регистър за особените залози, Агенцията за чуждестранна помощ, Националния институт по арбитраж и помирение, Център на промишлеността на Република България в Москва, Българската агенция за инвестиции, Държавната агенция „Държавен резерв и военновременни запаси“ и др. дейности.

Група В: „Наука”

Група „Наука” включва разходите за финансиране на науката и научните изследвания. С финансирането на тези дейности държавата има за цел развитието на българската наука в съответствие на националните интереси и общочовешките ценности.

Общата сума на изразходваните средства по тази група за 2006 г. е 147.5 млн. лв., което представлява нарастване с 10.2% спрямо предходната година. Със ЗДБРБ за 2006 г. по група „Наука” за министерства и ведомства са предвидени средства в размер на 53.3 млн. лв., като отчетените разходи в групата за годината възлизат на 47.1 млн. лв. Разликата се дължи основно на предоставените трансфери от фонд „Научни изследвания” (към МОН) за държавните висши училища и научноизследователски институти в системата на БАН по проекти за научни изследвания.

С отчетените средства са финансирани научни изследвания, разработки, проекти, информационно обслужване, приложни и спомагателни дейности, извършвани от: Национален център за аграрни науки и Национална служба за съвети в земеделието към Министерството на земеделието и горите в областта на земеделието, животновъдството и хранително-вкусовата промишленост; Национален център по здравна информация и Национален център по обществено здравеопазване към Министерството на здравеопазването в областта на медицината и здравеопазването; Национален институт

за изследване на виното и спиртните напитки към Министерството на икономиката и енергетиката в областта на винарството и лозарството.

Бяха осигурени средства за конкурсно-проектно финансиране на научните изследвания (Фонд „Научни изследвания” към МОН). През 2006 г. предоставените трансфери от фонд „Научни изследвания” към научни организации по проекти за научни изследвания са в размер на 13.1 млн. лв.

В рамките на средствата за групата бяха осигурени и средства за професионална квалификация на дипломатическите служби (Дипломатически институт към Министерството на външните работи).

3.3.2. Отбрана и сигурност

Разходите по функция „Отбрана и сигурност” по консолидираната фискална програма за 2006 г. са предназначени за обезпечаване на дейностите по осигуряването на националната сигурност и отбрана, опазването на обществения и правовия ред, поддържането на отбранителния потенциал на страната и за издръжка на съдебната власт и администрацията на затворите. Отчетените разходи за 2006 г. за отбрана и сигурност са в размер на 2 390.9 млн. лв., което представлява 4.9% от БВП.

(млн. лв.)

ОТЧЕТ 2006 г.	КФП	РБ	Соц. осигуря ване	ВСС	ВУ	БАН	БНР	Общи ни	ИБСФ	НФ
II. ОТБРАНА И СИГУРНОСТ	2 390,9	1 965,6	0,0	303,1	1,5	0,2	0,0	103,8	0,0	16,7
A. ОТБРАНА	990,0	979,7			1,5			8,8		
Текущи нелихвени разходи	755,1	744,9			1,5			8,8		
Капиталови разходи	234,8	234,8			0,0			0,0		
Б. ПОЛИЦИЯ, ВЪТРЕШЕН РЕД И СИГУРНОСТ	881,6	850,9						17,3	0,0	13,4
Текущи нелихвени разходи	844,6	819,5						17,2		8,0
Капиталови разходи	37,0	31,4						0,1	0,0	5,4
В. СЪДЕБНА ВЛАСТ	332,6	26,2		303,1						3,3
Текущи нелихвени разходи	293,3	22,7		267,5						3,0
Капиталови разходи	39,3	3,5		35,6						0,2
Г. АДМИНИСТРАЦИЯ НА ЗАТВОРИТЕ	77,1	77,1								
Текущи нелихвени разходи	74,3	74,3								
Капиталови разходи	2,8	2,8								
Д. ГРАЖДАНСКА ЗАЩИТА, УПРАВЛЕНИЕ И ДЕЙНОСТИ ПРИ КРИЗИ, СТИХИЙНИ БЕДСТВИЯ И АВАРИИ	109,6	31,6	0,0		0,0	0,2	0,0	77,7	0,0	
Текущи нелихвени разходи	18,2	9,0	0,0			0,2	0,0	9,0		
Капиталови разходи	0,8	0,8	0,0			0,0		0,0	0,0	
Предотвратяване и ликвидиране на последиците от бедствия и аварии	90,6	21,8			0,0	0,1		68,7		

Група А: „Отбрана”

Със ЗДБРБ за 2006 г. за министерства и ведомства по група “Отбрана” бяха одобрени разходи в размер на 907.9 млн. лв. Разходите по тази група за 2006 г. възлизат на 979.7 млн. лв. Най-голям относителен дял имат разходите, отчетени по бюджета на Министерството на отбраната (МО) - 966.5 млн. лв. Тези разходи заедно с разходите за здравеопазване, образование, еднократни парични обезщетения и други, отчетени по бюджетите на МО и на държавните висши военни училища (ДВВУ) възлизат на 1 116.1

млн. лв. В рамките на тези средства през 2006 г. са изразходвани 245.5 млн. лв. за изпълнение на инвестиционната програма на МО.

За финансово осигуряване на дейностите по участието на Република България в НАТО през 2006 г. са отчетени разходи в размер на 74.0 млн. лв., от които 40.4 млн. лв. капиталови разходи. Най-голям дял имат разходите, отчетени по бюджета на МО – 68.5 млн. лв., следван от разходите по бюджетите на МВнР–2.6 млн. лв. и МВР–1.5 млн. лв. Средствата за дейностите на министерствата и ведомствата бяха насочени към изпълнението на поетите от Република България ангажименти, произтичащи от членството ни в НАТО, както и за участието ни в органите и дейностите на Организацията на Северноатлантическия договор. За участие на Българската армия в задгранични мисии са изразходвани 74.3 млн. лв., от които 40.6 млн. лв. капиталови разходи за доставка на специализирано оборудване, въоръжение и техника в зависимост от спецификата на мисията. Разходите са извършени за развитие на многонационалните мироопазващи сили в Югоизточна Европа и участие на формирования от БА в мисии.

Разходите за отбрана на консолидирана основа, които включват разходите отчетени по бюджетите на МО и на ДВВУ (1 116.1 млн. лв.) и тези, отчетени в група “Отбрана” по бюджетите на други министерства, ведомства и общини (22 млн. лв.) възлизат на 1 138.1 млн. лв. или 2.3% от БВП. В рамките на тези средства бяха обезпечени дейностите, свързани с развитието на отбранителната система на страната. Целта е да се изгради среда на сигурност, способстваща за осъществяване на националните ни интереси, в контекста на членството на България в Европейския съюз и НАТО. За постигане на целите на отбранителната политика, усилията бяха съсредоточени към реализирането на два основни приоритета:

- ◆ Ефективно изпълнение на националните и съюзни задължения за гарантиране на националната и евро-атлантическа сигурност и отбрана, за укрепване на международния мир, стабилност и просперитет;
- ◆ Ускоряване процеса на трансформация на въоръжените сили, с цел изграждане на адекватни на съвременните предизвикателства отбранителни способности.

През годината продължи изпълнението на Плана за организационно изграждане и модернизация на въоръжените сили до 2015 г. в съответствие с приетите политически указания и политически насоки на трансформацията на Алианса в следващите 10-15 години. Осъществиха се заложените в План 2015 промени в структурата на въоръжените сили. Също така, през 2006 г. бе взето решение за завършване на процеса на професионализация на Българската армия в срок до 31.12.2007 г. и отмяна на наборната военна служба. В този контекст професионализацията на армията бе едно от основните предизвикателства пред въоръжените ни сили.

Модернизацията като ключов елемент от процеса на трансформация за повишаване способностите на силите за изпълнение на техните мисии и задачи продължи да се осъществява в съответствие с приетите приоритетни проекти. При реализиране на проектите за модернизация се търсеха възможности за оптимална възвръщаемост на инвестициите и създаване на работни места чрез компесаторни (офсетни) споразумения.

Изразходваните средства по общинските бюджети за групата са в размер на 8.8 млн. лв., което представлява 51.0% от годишния разчет. Основна част от тези средства са за делегирани от държавата дейности, свързани с финансирането на разходите за отбранително-мобилизационни дейности, пътните разходи и медицински прегледи за донаборниците.

Група Б: „Полиция, вътрешен ред и сигурност”

Разходите за група „Полиция, вътрешен ред и сигурност” по КФП са в размер на 881.6 млн. лв., което представлява 102.9% спрямо годишните разчети. Със ЗДБРБ за 2006 г. по бюджетите на министерства и ведомства са утвърдени 848.1 млн. лв., в т.ч. на Министерството на вътрешните работи – 812.6 млн. лв., на Националната служба за охрана – 19.1 млн. лв. и на Националната разузнавателна служба – 16.4 млн. лв. По отчет разходите за групата са в размер на 850.9 млн. лв. (100.3% спрямо одобрените със ЗДБРБ за 2006 г.). В рамките на тези средства е реализирано изпълнението на националните приоритети в областта на сигурността и вътрешния ред на страната – защита на националната сигурност, опазване на обществения ред и повишаване ефективността на противодействието на престъпността, борба с корупцията, охрана и контрол на държавната граница, осигуряване на държавен противопожарен контрол, пожарогасителна и аварийно-спасителна дейност, ограничаване и пресичане действията на организирани престъпни групировки, недопускане на терористични действия на територията на страната. В рамките на предоставените им средства за годината НСО и НРС са реализирали своите цели и задачи, свързани с изпълнението на специфичните им функции.

Разходите по **общинските бюджети** са в размер на 17.3 млн. лв. Чрез тях се осигурява финансирането на разходите за издръжка на комисиите за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните, приемните на районните инспектори, детските педагогически стаи към общините и доброволните формирования за подпомагане органите на НС „Пожарна и аварийна безопасност” към МВР.

Във функция „Отбрана и сигурност ” през 2006 г. по общинските бюджети са отчетени средства за други възнаграждения на персонала с 2.6 млн. лв. по-малко спрямо годишният разчет. Средствата са от незаети бройки за обществени възпитатели към местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Група В: „Съдебна власт”

Средствата в тази група са предназначени за определени дейности по бюджета на Министерството на правосъдието (МП), както и за осигуряване на дейността на органите на съдебната власт. Със ЗДБРБ за 2006 г. в тази група са включени разходи в размер на 33.7 млн. лв. по бюджета на Министерството на правосъдието за издръжка на Главна дирекция „Охрана”, Агенцията по вписванията и Националното бюро за правна помощ, второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към министъра на правосъдието. Отчетените разходи от МП по тази група са в размер на 26.2 млн. лв., в т.ч.: за текущи разходи 22.7 млн. лв. и за капиталови разходи – 3.5 млн. лв.

Група Г: „Администрация на затворите”

В тази група са включени разходите за финансово осигуряване на основните дейности и задачи, възложени със Закона за изпълнение на наказанията на Главна дирекция “Изпълнение на наказанията” към МП, както и средства за развитие на пробационната дейност в изпълнение на Наказателния кодекс. Утвърдените средства за годината са в размер на 75.1 млн. лв. за групата и са предназначени за реализиране на следните дейности: приоритетно за подобряване на материалните условия на местата за лишаване от свобода; храна, горива и медикаменти за лишените от свобода в затворите и

задържаните в следствените арести; осъществяване на дейност по ръководство и контрол на местата за лишаване от свобода и контролиране режима в тях; осъществяване на дейност по ръководство и контрол на следствените арести и контролиране режима в тях; развитие на мярката пробация.

Общият размер на отчетените разходи по група “Администрация на затворите“ за 2006г. е 77.1 млн. лв., в т.ч.: за текущи разходи – 74.3 млн. лв. В средствата за издръжка приоритетно значение имат разходите за храна, горива, и медикаменти за лишените от свобода в затворите и задържаните в следствените арести. Чрез извършени вътрешнокомпенсирани корекции по бюджета на МП са осигурени допълнителни средства в размер на 2.3 млн. лв. за издръжката в местата за лишаване от свобода.

Група Д: „Гражданска защита, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии“

С извършените разходи за група „Гражданска защита, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии“ през 2006 г. е осигурено финансовото обезпечаване на дейностите по управление при кризи и отбранително-мобилизационна подготовка:

- ◆ Гражданска защита –незабавна защита на населението и на националното стопанство при кризисни ситуации, причинени от природните фактори и от техногенната дейност;
- ◆ Отбранително-мобилизационна подготовка, поддържане на запаси и мощности;
- ◆ Превантивна дейност за намаляване на вредните последици от кризи, бедствия и аварии по критерии утвърдени от Постоянната комисия за защита на населението при бедствия, аварии и катастрофи;
- ◆ Ликвидиране на последици от бедствия и аварии, съгласно решения на Постоянната комисия за защита на населението при бедствия и аварии;
- ◆ Международни програми и споразумения, участие в национални и международни учения и тренировки..

Анализът на изпълнението на бюджета през 2006 г. показва, че исканията за финансиране на дейности по възстановяването на обекти пострадали при природни бедствия многократно надвишиха предвидените средства. Пораженията на много места бяха значителни, като за това допринесе и дългогодишното недобро поддържане и експлоатиране на обектите. В групата, най-голям дял заемат средствата за преодоляване на последиците от бедствия и аварии, разчетени с ЗДБРБ за 2006 г. в размер на 120 млн. лв. От тях до 10 млн. лв. са за реализиране на политиките и програмите за превенция на МДПБА и още 11 млн. лв. - за превантивни дейности. От тези средства през годината бяха предоставени 90.6 млн. лв. – 68.7 млн. лв. по бюджетите на общините и 21.8 млн. лв. по бюджетите на министерствата и ведомствата. Част от тези средства са изразходвани и за превантивна дейност. Основната тежест по финансирането на програми за превенция се поема от Министерството на държавната политика при бедствия и аварии. През годината стартираха и проектите за единен телефон за спешни повиквания, обновяването на техниката необходима за основните дейности на гражданска защита, обучението на кадрите на всички нива и други.

С цел подобряване на действията и създаването на единен център, отговарящ за изпълнението на държавната политика в тази област се предприеха и доста организационни промени. Основно отговорностите в тази дейност се поеха от МДПБА заедно с МВР, МО, Сдружението на общините и други организации, ангажирани в изпълнението на държавната политика в областта на бедствията, аварията и поддържането на мобилизационната готовност.

За намаляването на последствията от бедствия и аварии е необходимо да се предвиждат повече средства за превенция и съответните ведомства и организации да поемат отговорностите за качествена текуща поддръжка. Необходимо е също така да се предвидят достатъчно средства за капиталови разходи за да се гарантира нормалното и сигурно функциониране на обектите и намаляване на рисковете от непредвидени поражения.

В рамките на предоставените през годината средства, бяха реализирани и дейностите по осигуряването на готовността на централната и териториалната администрация за работа във военно време. Представените средства по дейността са разходвани основно за:

- ◆ подържане в готовност за използване на системата за управление;
- ◆ подържане на денонощно дежурство за оповестяване и преминаване от мирно във военно положение;
- ◆ подържане на индивидуалните и колективни средства за защита;
- ◆ подготовка на ръководния състав за работа във военно време.

В тази област за подобряване на работата бяха разработени и приети редица нормативни документи, които се актуализираха спрямо новите реалности и изискванията на ЕС. Заедно с това, през 2006г. са предприети мерки за подобряване ефективността на контрола и взаимодействието на всички институции, имащи отношение към дейностите, които се отчитат по група „Гражданска защита, управление и дейности при кризи, стихийни бедствия и аварии”.

Разходите по **общинските бюджети** за групата са в размер на 77.7 млн. лв., като от тях 68.7 млн. лв. са изразходвани за предотвратяване и ликвидиране на последиците от бедствия и аварии и 9.0 млн. лв. са текущите разходи.

Отчетът на общините за делегираните от държавата дейности във функция „Отбрана и сигурност” е 80.1 млн. лв., (при одобрени със закона 17.2 млн. лв.), в т.ч. 34.0 млн. лв. капиталови разходи по решения на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет (МВКВП). Разходваните в повече средства, за функция „Отбрана и сигурност” в размер на 32.6 млн. лв. са във връзка с допълнително предоставените средства от централния бюджет на общините за пътни разходи и разходи за медицински прегледи на донаторници и средствата по решения на Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане към Министерския съвет (МВКВП). За дофинансиране на функция „Отбрана и сигурност” за 2006 г. по отчет са разходвани 2.6 млн. лв., като в по-голямата част разходите са за отбранително-мобилизационна подготовка и за превантивна дейност за намаляване последствията от кризи.

3.3.3. Образование

Общата сума на изразходваните средства по функция „Образование” за 2006 г. е 1 941.1 млн. лв., което представлява 4.0% от БВП.

(млн. лв.)

ОТЧЕТ 2006 г.	КФП	РБ	ВУ	Общини	ИБСФ
III. ОБРАЗОВАНИЕ	1 941,1	399,6	452,2	1 085,4	4,0
Текущи нелихвени разходи	1 778,9	332,9	403,6	1 042,1	0,2
Капиталови разходи	162,3	66,6	48,7	43,2	3,7

През 2006 г. бяха извършени компенсирани промени по съответните бюджети, свързани с финансирането на програмите за развитие на образованието, одобрени в изпълнение на § 69 от преходните и заключителните разпоредби на ЗДБРБ за 2005 г. и актуализирани в съответствие с § 71 от преходните и заключителните разпоредби на ЗДБРБ за 2006 г. В тази връзка бяха увеличени разходите по бюджетите на Министерството на образованието и науката (МОН) и Държавната агенция за информационни технологии и съобщения (ДАИТС), както следва:

По бюджета на МОН:

- ◆ 28 млн. лв. по Националната програма и Плана за по-пълно обхващане на децата в задължителна училищна възраст (Решение на Народното събрание от 25.02.2005 г.), от които 15 млн. лв. за закупуване на микробуси и 13 млн. лв. за осигуряване на учебници и учебни помагала за учениците във II – IV клас;
- ◆ 15.7 млн. лв. по Националната стратегия и Плана за въвеждане на информационните и комуникационните технологии в училищата (Решение на НС от 01.03.2005 г., актуализирани с Решение на НС от 17.05.2006 г.), в частта за дейностите по създаване на образователно съдържание и обучение на преподавателския състав.

По бюджета на ДАИТС – 9.3 млн. лв. по Националната стратегия и Плана за въвеждане на информационните и комуникационните технологии в училищата, в частта за изграждане на информационна мрежа.

Отделно бяха предоставени 15.4 млн. лв. по бюджета на МТСП за изпълнение на модул „Закуска и чаша топло мляко” от Националната програма за по-пълно обхващане на децата в задължителна училищна възраст, които са отчетени по функция „Социално осигуряване, подпомагане и грижи”.

Допълнителни корекции по функция „Образование” бяха извършени във връзка с други целеви средства, планирани в централния бюджет и предоставени в етапа на изпълнение по съответните бюджети. Основната част от средствата бяха за следните дейности:

- ◆ 13.4 млн. лв. по бюджета на МОН за модернизиране на материално-техническата база на средните училища;
- ◆ 0.9 млн. лв. за дейности по европейска интеграция;
- ◆ 1.7 млн. лв. за здравни осигуровки на студентите в частните висши училища.

Основните дейности, финансирани с отчетените средства, през изминалата година включват:

- ◆ управление, оценка, контрол и лицензиране на дейности в системата на образованието, осъществявани от регионални инспекторати по образование, Национална агенция за оценяване и акредитация и Национална агенция по професионално образование и обучение – 10.2 млн. лв.;
- ◆ осигуряване на учебния процес в професионалните училища към МОН, МЗГ, МК и ДАМС за общо 185 351 ученици (средно-приравнен брой) – 199.9 млн. лв.;
- ◆ осигуряване на учебния процес в общообразователните училища и училищата в чужбина към МОН за 3 195 ученици – 51 млн. лв.;
- ◆ осигуряване на учебно-възпитателния процес в специалните училища – общо 17 381 ученици – 37.0 млн. лв.;
- ◆ възпитание на деца, лишени от родителски грижи – средно-годишно 4 928 деца – 18.6 млн. лв.;
- ◆ стипендии на учениците в средното образование – 10.8 млн. лв.;
- ◆ обучение и повишаване на квалификацията на служителите в държавната администрация – 1.3 млн. лв.;

- ◆ За издръжка на второстепенни разпоредители към министъра на труда и социалната политика (центрове за професионално обучение)– 2.1 млн. лв.;
- ◆ други дейности по образованието.

Увеличението на текущите разходи спрямо 2005 г. се дължи на разходите за възнаграждения (10.6% ръст) и разходите за издръжка (10.1% ръст). Налице е намаление на разходите за осигурителни плащания (5 млн. лв. или 10.4% намаление) в резултат на намаляването на вноската за фонд „Пенсии” с 6 процентни пункта и промяната в разпределението на осигурителната тежест между работодателя и работещите от 01.01.2006 г. Намалението на капиталовите разходи се дължи на по-ниския размер на планираните средства за 2006 г. за националните програми за развитие на образованието.

През годината беше извършено прехвърляне на четири училища от бюджета на МОН на финансиране чрез общинските бюджети.

Разходите по **общинските бюджети** за функцията са 1 085.4 млн. лв. или 109.5% спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. От тях текущите разходи са в размер на 1 042.1 млн. лв. (в т.ч. делегираните от държавата дейности - 905.6 млн. лв. и за местни дейности - 124.9 млн. лв.) и капиталовите – 43.2 млн. лв. (в т.ч. за делегираните от държавата дейности - 22.7 млн. лв.). Средствата са разчетени в изпълнение на РМС № 21 от 2006 г. за разделение на дейностите, финансирани чрез общинските бюджети на държавни и общински и определянето на стандарти за численост на персонала и стандарти за издръжка на държавните дейности през 2006 г.

За заплати и възнаграждения на персонала за делегираните от държавата дейности са отчетени 513.7 млн. лв., което е с 22.5 млн. лв. повече спрямо годишния разчет. За осигурителни вноски от работодателите общините са изразходвали 143.4 млн. лв., или с 3.8 млн. лв. повече. Увеличените разходи за заплати и осигурителни вноски във функция “Образование” са в резултат на допълнително предоставените средства през 2006 г. от централния бюджет за изплащането на допълнителното възнаграждение на персонала в системата на народната просвета съгласно § 35 от Закона за народната просвета и за допълнителното трудово възнаграждение на класните ръководители /за месец декември 2006 г./

За други възнаграждения на персонала за делегираните от държавата дейности са изразходвани 30.3 млн. лв., или със 7.4 млн. лв. повече от разчетените. Ръстът спрямо разчета за годината е 32.5% и е свързан с изплатените обезщетения на намаления персонал в системата от 01.10.2006 г.

Разходите за издръжка на делегираните от държавата дейности по образование са 208.4 млн. лв., или ръст от 50.9% спрямо определените по закона. Изразходваните в повече средства в размер на 70.3 млн. лв., включват допълнително преведените на общините средства от централния бюджет за заплащане транспортните разходи на учители и ученици, средствата по програмата за безплатна закуска и мляко на учениците от I до IV клас, както и средства от преотстъпения данък по ЗОДФЛ за 2006 г., насочен за подобряване на издръжката в училищата. Разходите за материали, горива, вода и електроенергия в образованието са 100.6 млн. лв. или 48.3% от общия размер на средствата за издръжка.

Текущите разходи за местни дейности са в размер на 124.9 млн. лв. и в основната си част са разходи за издръжка – 122.0 млн. лв. (предимно на целодневните детски градини, други дейности за децата и по образованието, сезонни и полудневни детски градини, столове).

През 2006 г. общините са дофинансирани с местни приходи текущите разходи в

делегираните от държавата дейности по образование в размер на 11.6 млн. лв., в т.ч. за:

- заплати и осигурителни вноски - с 2.0 млн. лв.;
- други възнаграждения на персонала - с 1.3 млн. лв.;
- издръжка - с 8.3 млн. лв.

3.3.4. Здравеопазване

С консолидирания бюджет за 2006 г. разчетените разходи за функция „Здравеопазване” (вкл. резерва) да възлязат на 1 997.4 млн. лв., а реално изразходваните средства по функцията за годината са в размер на 2 022.5 млн. лв. или 101.3% от годишния разчет. Средствата за функция „Здравеопазване представляват 4.1% от БВП.

ОТЧЕТ 2006 г.	КФП	РБ	(млн. лв.)	
			Соц. осигуряване	Общини
IV. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ	2 022,5	561,8	1 317,5	141,4
Текущи нелихвени разходи	1 945,2	498,4	1 315,8	130,8
Капиталови разходи	77,4	63,4	1,7	10,7

Разходите на републиканския бюджет по функция “Здравеопазване” през 2006 г. са насочени към финансиране на следните основни приоритети:

- ◆ Основни системи на общественото здравеопазване – центрове за спешна медицинска помощ; регионални инспекции за опазване и контрол на общественото здраве, центрове за трансфузионна хематология и др.
- ◆ Национални здравни програми по стратегически здравни приоритети и социално значими заболявания;
- ◆ Осигуряване на животоподдържащи и животоспасяващи лекарства и медицински изделия по централна доставка;
- ◆ Диагностично-консултативна и лечебна дейност в лечебните заведения, в системата на МЗ, МТ, МДААР, МО и МВР.
- ◆ Инвестиции в системата на здравеопазването.

От началото на 2006 г., с преминаване на финансирането на основния пакет болнична помощ от един източник (НЗОК), се редуцира дела на разходите за здравеопазване по републиканския бюджет за сметка на увеличаване разходите на Националната здравноосигурителна каса за болнична помощ.

Разходите за болнична помощ чрез бюджета на МЗ за 2006 г. по отчет са 129 млн. лв. при 351 млн. лв. за 2005 г. Основното финансиране на болниците за извършени медицински дейности е по договор с НЗОК, като получените средства от държавните и общински болници през 2006 г. по договор с НЗОК е 651.2 млн. лв. Съотношението между двата източника на финансиране на лечебните заведения за болнична помощ през 2006 г. е 83.5% финансиране по линия на НЗОК и 16.5% по линия на МЗ. Министерството на здравеопазването продължи да субсидира лечебните заведения за болнична помощ с държавно и общинско участие въз основа на договор, но само за дейности, които са определени като държавна отговорност, по критерии и ред, определени от министъра на здравеопазването, в съответствие с чл.82 от Закона за здравето.

През 2006 г. в лечебните заведения за болнична помощ продължава тенденцията от последните години за увеличаване броя на преминалите болни (2 на сто ръст спрямо 2005 г.) при незначително редуциране на легловата база, подобряване на общата използваемост на болничните легла и намален среден престой на преминал болен до 7 дни.

Съществен дял от разходите за здравеопазване по републиканския бюджет заемат разходите по централна доставка на лекарства, консумативи, диагностикуми, ваксини, материали за хемодиализа, кардиостимулатори, радиоактивни изотопи, тестове за СПИН и хепатит и др., които се осигуряват чрез бюджета на МЗ и гарантират ангажимента на държавата по отношение на лечението на онкоболни и други, страдащи от тежки хронични и социално значими заболявания. По отчет тези разходи възлизат на 84.3 млн. лв., от които за скъпоструващи лекарства по Наредба 34/2005 г. за реда за заплащане от републиканския бюджет на лечението на българските граждани за заболявания, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване, са изразходвани 62.5 млн. лв., което е с 25% по-малко от заплатените през 2005 г. Намалението на общия размер на тези разходи през 2006 г. спрямо 2005 г. е в резултат от въвеждането на системата за референтни цени при договарянето на доставката на тези лекарства.

Чрез бюджета на МЗ се финансират основните системи на общественото здравеопазване - спешната помощ, регионалните инспекции за контрол и опазване на общественото здраве, центровете по трансфузионна хематология. Чрез бюджета на МЗ се извършват и разходите по национални програми, приети с решения от МС, свързани с превенция, профилактика и лечение на значими заболявания, определени като национални здравни приоритети. През 2006 г. са финансирани общо 21 национални програми в размер на 4.6 млн. лв. при 18.8 млн. лв. през 2005 г. Основната част от тези средства са за лекарства и консумативи, свързани с изпълнението на националните програми. Отчетеното намаление на разходите за национални програми спрямо 2005 г. е поради изтичане срока на действие на Националната програма по нефрология и диализно лечение. През 2006 г. доставките на консумативи за диализно лечение се извършват на основание Наредба № 34/2005 г. за реда за заплащане от републиканския бюджет на лечението на българските граждани за заболявания, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване.

Разходите, свързани с усвояването на държавно гарантирания заем БУЛ 4565 – Реформа в здравния сектор, възлизат по отчет на 10.8 млн. лв.

Към 31.12.2006 г. е налице незначителен ръст на просрочените задължения в размер на 69.2 млн. лв. при 67 млн. лв. в края на 2005 г.. Натрупването на неразплатени задължения в лечебните заведения за болнична помощ – търговски дружества беше редуцирано до голяма степен в края на финансовата 2006 г. чрез допълнителна субсидия за погасяване на просрочени задължения в размер на 39 млн. лв. по бюджета на МЗ за разплащане на просрочени задължения за централна доставка лекарства и консумативи, за лечебните заведения за болнична помощ, както и за капиталови разходи. Задълженията в системата на здравеопазването е проблем, който е постоянен в последните години, главно поради все още неосъществената структурна реформа в болничната помощ и съществуването на редица неефективни структури в системата, липсата на единна информационна система, недостатъчно използване на ефективни механизми за контрол.

Тенденцията на натрупване на неразплатени задължения в болниците е доказателство, че е налице разминаване с една от основните цели на започналата преди седем години здравна реформа, а именно чрез подобряване на достъпа и обема на медицинските услуги в извънболничната помощ да се намали хоспитализацията в болниците, чиято дейност е свързана със значително по-големи разходи за системата.

През годината лечебните заведения за болнична помощ към МО, МВР, МДААР и МТ са изразходвали 149.7 млн. лв. за своята дейност, като част от тези разходи са по договор с НЗОК за изпълнени клинични пътеки за болнична помощ.

По отчет общите разходи за здравеопазване по министерства и ведомства за 2006 г. са следните:

- ◆ Министерство на здравеопазването – 410.4 млн. лв.
- ◆ Министерство на държавната администрация и административната реформа 25.7 млн. лв.
- ◆ Министерство на отбраната - 112 млн. лв.;
- ◆ Министерство на вътрешните работи – 1.8 млн. лв.;
- ◆ Министерство на транспорта – 9.3 млн. лв.;
- ◆ Държавна агенция за младежта и спорта – 0.2 млн. лв.

По **общинските бюджети** за функция “Здравеопазване” са извършени разходи в размер на 141.4 млн. лв., или 91.1% от предвидените по разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. Разчетените в ЗДБРБ за 2006 г. средства за текущи разходи за делегираните от държавата дейности в здравеопазването са в размер на 87.5 млн. лв., отчетени са 93.1 млн. лв., или ръст от 6.5%. Средствата за заплати за делегираните от държавата дейности по ЗДБРБ за 2006 г. са 30.9 млн. лв., а по отчет са повече с 1.8 млн. лв. Превишението е в резултат на увеличение заплатите на медицинските сестри. Средствата за осигурителни плащания за делегираните от държавата дейности по отчета за 2006 г. са в размер на 7.9 млн. лв. Разходваните 0.3 млн. лв. повече спрямо разчета са също във връзка с предоставените допълнителни средства за заплати на медицинските сестри. Наблюдава се незаемане на планираната численост на персонала във функцията, основно медицински сестри в здравните кабинети към детските заведения, училищата и в детските ясли. Средствата за издръжка за делегираните от държавата дейности по отчета за 2006 г. са в размер на 5.2 млн. лв. при план за 2006 г. – 3.0 млн. лв. Разходваните в повече средства в размер на 2.2 млн. лв. са във връзка с преведените допълнителни средства за лекарства на ветераните от войните, за пътни разходи на правоимащи болни и в изпълнение на чл.32, ал.1 на приетия с ПМС № 97 от 31.05.2005 г. Правилник за устройството и организацията на работа на органите на медицинската експертиза за работоспособността и на регионалните картотеки на медицинските експертизи.

Средствата по общинските бюджети, изразходвани за субсидии за болнична помощ са в размер на 46.3 млн. лв., или с 1.3 млн. лв. над годишния разчет, в т.ч. за:

- ◆ Диспансери за онкологични заболявания – 24.5 млн. лв., увеличение с 0.6 млн. лв.
- ◆ Диспансери за психични заболявания – 9.1 млн. лв., увеличение с 0.4 млн. лв.
- ◆ Диспансери за пневмо-фтизиатрични заболявания – 9.4 млн. лв., увеличение с 0.1 млн. лв.
- ◆ Диспансери за кожно-венерически заболявания – 3.3 млн. лв., увеличение с 0.2 млн. лв.

Средствата за дофинансиране на текущите разходи за функцията за годината по отчет са 1.4 млн. лв. Текущите разходи за местни дейности във функция „Здравеопазване” по общинските бюджети са в размер на 36.2 млн. лв., или с 9.5 млн. лв. по-малко от разчетените към ЗДБРБ за 2006 г., което е в резултат на по-ниските разходи за издръжка.

3.3.5. Социално осигуряване, подпомагане и грижи

Разходите в тази функция за 2006 г. са в размер на 6 210.2 млн. лв., или 12.7% от БВП. Тук са включени разходите за пенсии, социални помощи и обезщетения и разходите за издръжка на службите за социалното осигуряване.

(млн. лв.)

ОТЧЕТ 2006 г.	КФП	РБ	Соц. осигуряване	ВУ	БАН	Общини	ИБСФ	НФ
V. СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ, ПОДПОМАГАНЕ И ГРИЖИ	6 210,2	926,5	5 012,5	10,1	0,0	242,7	0,3	18,1
A. ПЕНСИИ	4 238,5		4 238,5					
Текущи нелихвени разходи	4 238,5		4 238,5					
Капиталови разходи								
Б. СОЦИАЛНИ ПОМОЩИ И ОБЕЗЩЕТЕНИЯ	1 374,2	645,6	719,2	9,4				
Текущи нелихвени разходи	1 374,2	645,6	719,2	9,4				
Капиталови разходи								
В. ПРОГРАМИ, ДЕЙНОСТИ И СЛУЖБИ ПО СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ, ПОДПОМАГАНЕ И ЗАЕТОСТТА	597,5	280,9	54,7	0,7	0,0	242,7	0,3	18,1
Текущи нелихвени разходи	535,6	238,6	48,9	0,7	0,0	234,7	0,0	12,7
Капиталови разходи	61,8	42,3	5,8	0,0	0,0	8,0	0,3	5,4

Група А: „Пенсии”

В тази група се включват пенсиите, изплащани от бюджета на Държавното обществено осигуряване и пенсиите, изплащани от Учителския пенсионен фонд, както и дължимите за изплащането на пенсиите пощенски такси.

◆ *Пенсии по бюджета на Държавното обществено осигуряване*

За изплащане на пенсиите (без пощенските такси) по бюджета на Държавното обществено осигуряване през 2006 г. са разходвани 4 203.8 млн. лв. За пощенски такси са изразходвани 29.9 млн. лв.

Спрямо същия период на миналата година се наблюдава увеличение на отчетените разходи за пенсии с 432.3 млн. лв., дължащо се основно на индексирването на пенсиите с 5% от 1 януари 2006 г., както и на отчетените разходи в резултат на въведения през юли 2006 г. нов размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст /85 лв./ и индексирването от 1 юли на пенсиите до 120 лв. с 5 на сто, а от 120 до 150 лв. – с 4 на сто.

Превишението на планираните разходи за пенсии се дължи на изплащането на допълнителна сума към пенсиите за декември 2006 г. съгласно ПМС № 312 от 2006 г.

◆ *Пенсии по бюджета на Учителския пенсионен фонд*

Разходите за изплатени пенсии през 2006 г. от Учителския пенсионен фонд са в размер на 4.8 млн. лв., което е с 0.123 млн. лв. по-малко от планираните. За пощенски такси за изплащане на пенсиите са изразходвани 0.029 млн. лв.

Група Б: „Социални помощи и обезщетения”

В тази група разходи се включват помощите и плащанията към гражданите на основание: Закона за социално подпомагане, Закона за интеграция на хората с увреждания, Кодекса за социално осигуряване, Закона за семейни помощи за деца, Закона за Министерството на вътрешните работи и Закона за отбраната и въоръжените

сили на Република България. Основно те се разпределят в бюджетите на МТСП, НОИ, МО, МВР и МС. Общата сума на разходите по тази група на консолидирано равнище възлиза на 1 374.2 млн. лв. Разходите по републиканския бюджет са в размер на 645.6 млн. лв., както следва:

- По бюджета на МТСП за 2006 г. са изразходвани 608.6 млн. лв., в т.ч.:
 - ◆ Изплатени помощи по Закона за семейни помощи за деца – 253.7 млн. лв.;
 - ◆ Изплатени помощи по Закона за социално подпомагане – 91.2 млн. лв.
 - ◆ Целеви помощи за отопление по Наредба № 5 от 30.05.2003 г. – 83.3 млн. лв.;
 - ◆ Изплатени помощи по Закона за интеграция на хората с увреждания – 162.1 млн. лв., от които: за месечни добавки за социална интеграция – 133.1 млн. лв.; за месечни добавки за деца с трайни увреждания до 18 г. и до завършване на средно образование, но не повече от 20 годишна възраст – 28.6 млн. лв.; за други помощи по ЗИХУ – 0.4 млн. лв.;
 - ◆ Реализиране на програми и мерки по Закона за закрила на детето в размер на 4.0 млн. лв.
 - ◆ Здравноосигурителни вноски на лицата по чл.40, ал.2, т.1.4 и 8 – 13.1 млн. лв.

В изпълнение на Решение на Народното събрание за приемане на Национална програма за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст, по бюджета на МТСП за 2006 г. са предоставени средства в размер на 15.4 млн. лв., които се отчитат, като предоставени трансфери по бюджета на МОН и общините.

С ПМС №13/2006 г. се предоставиха допълнителни средства в размер на 5.0 млн. лв. по бюджета на МТСП за диагностика и лечение в лечебни заведения за болнична помощ на български граждани през 2006г., които нямат доход и/или лично имущество, което да им осигурява лично участие в здравноосигурителния процес.

- В другите министерства и ведомства са отчетени общо 41.0 млн. лв., разпределени както следва:
 - ◆ за здравни осигуровки на лицата осигурени за сметка на държавния бюджет: по бюджета на МС – за бежанците в РБ (0.023 млн. лв.); по бюджета на Министерството на правосъдието – за лишените от свобода (0.9 млн. лв.); по бюджетите на МВР и МО – за военнослужещите на наборна военна служба (съответно 0.05 млн. лв. и 0.6 млн. лв.).
 - ◆ за обезщетения по чл.237 от Закона за отбраната и въоръжените сили на РБ и чл.252 от Закона за Министерството на вътрешните работи: по бюджета на МО – 7.3 млн. лв.; по бюджета на МВР – 13.1 млн. лв.; по бюджета на НСО – 0.4 млн. лв. и по бюджета на НРС – 0.2 млн. лв., както и за обезщетения за финансово компенсиране на граждани с многогодишни жилищно-спестовни влогове, изплащани от Националния жилищно компенсационен фонд към МС – 14.4 млн. лв.
 - ◆ С изразходваните средства в тази група за годината са постигнати следните цели:
 - ◆ Осигуряване на целева социална защита за отопление на населението с ниски доходи;
 - ◆ Деинституционализация и децентрализация на социалните услуги;
 - ◆ Закрила на децата чрез преход от институционални грижи към алтернативни грижи в семейна среда;
 - ◆ Интеграция на хора с увреждания;
 - ◆ Ресоциализация на други уязвими групи от населението;
 - ◆ Здравно осигуряване на лицата по чл.40, ал.2 от ЗЗО.

Отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по бюджета на ДОО са в размер на 719.2 млн. лв., като от тях за обезщетения и помощи при безработица са изразходвани 89.2 млн. лв. (с 2 млн. лв. по-малко от отчетените през 2005 г.), а за здравноосигурителни вноски за пенсионери, безработни лица, социално слаби и деца до 18-годишна възраст – 254.4 млн. лв.. Средствата включват и обезщетения при бременност и раждане (36.6 млн. лв.), обезщетения за отглеждане на малко дете (114.8 млн. лв.), обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване (180.7 млн. лв) и други.

Група В: „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта”

Общият размер на усвоените средства на консолидирана база по тази група за 2006 г. е 597.5 млн. лв., като основните системи по които са извършени разходите са републиканския бюджет и бюджетите на общините.

Размерът на разходите по **републиканския бюджет** е 280.9 млн. лв. От тях по бюджетите на министерствата и ведомствата са отчетени 261.4 млн. лв. и по централния бюджет 19.6 млн. лв. Планираните разходи със ЗДБРБ за 2006 г. за министерства и ведомства за групата възлизат на 325.3 млн. лв. Основната част от разчетените разходи са по бюджета на МТСП (204 млн. лв.) и са предназначени за изпълнение на дейностите по активните мерки на пазара на труда, с които се осигурява запазването и развитието на политиката по намаляване на безработицата, съхраняване и подържане на работната сила. Освен активните мерки с планираните разходи се финансира и дейността на агенциите второстепенни разпоредители към министъра на труда и социалната политика, които са ангажирани с изпълнението на социалната политика като: Агенцията по заетостта, Агенцията за социално подпомагане, Държавната агенция за закрила на детето и др., както и разходи в размер на 0.034 млн. лв. за издръжка на дейността на Дома на ветераните на културата и изкуствата към МК.

В групата са предвидени и разходите за сметка на заемите от Световната банка за реализирането на проект “Реформа за повишаване благосъстоянието на децата” и проект “Социални инвестиции и насърчаване на заетостта” общо в размер на 29.7 млн. лв.

По бюджета на МТСП за 2006 г. са отчетени разходи за финансиране на проекти за заетост и интеграция на хора с увреждания в размер на 3.5 млн. лв. За 2006 г. по бюджета на МТСП са усвоени и средства за активни мерки на пазара на труда общо в размер на 218.7 млн. лв., от които 121.3 млн. лв. като разходи и 97.5 млн. лв. като трансфери към министерствата и общините. Отчетените средства за активна политика на пазара на труда са над годишните разчети, поради полученото съфинансиране в размер на 18.7 млн. лв. от министерствата и общините при реализирането на проект „Красива България” и Споразумението между МФ и Кралство Нидерландия във връзка с преодоляване на щетите от наводненията.

Общо отчетените разходи по бюджетите на министерствата и ведомствата за групата (261.4 млн. лв.) се разпределят както следва:

- ◆ за програми за временна заетост в министерствата и ведомствата
- ◆ за издръжка на агенциите към МТСП
- ◆ за реализиране на проекти финансирани със заеми от СБ
- ◆ за програми за временна заетост
- ◆ проекти за заетост и интеграция на хора с увреждания

- ◆ за издръжка на Дома на ветераните на културата и изкуствата към МК

По бюджетите на общините със ЗДБРБ за 2006 г. в тази група са предвидени средства в размер на 109.1 млн. лв. Изпълнението е 242.7 млн. лв. Преизпълнение спрямо разчета се отчита основно за делегираните от държавата дейности и се дължи на предоставени трансфери от МТСП на общините (80.2 млн. лв.) за изплащане на възнагражденията и осигурителните плащания на работещите по програмите за временна заетост и 0.5 млн. лв. от компенсирани промени между бюджети на общини и финансиране на разкрити нови форми на социално подпомагане със средства от централния бюджет. Средствата за дофинансиране на заведенията за социални услуги по отчет са общо в размер на 3.6 млн. лв., от които 2.1 млн. лв. са текущи разходи и 1.5 млн. лв. капиталови разходи. Отчетените текущи разходи за местни дейности са в размер на 41.9 млн. лв., като в тях преобладават разходите за издръжка на домашния социален патронаж, трапезариите, клубовете на пенсионера, инвалида и други социални услуги, предоставяни по решение на общинския съвет.

3.3.6. Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство и опазване на околната среда

Основната част от разходите във функцията са насочени към осигуряването на разходите по поети ангажименти със заемни споразумения, капиталови разходи и средства за текуща издръжка по общинските бюджети. Секторът е един от най-перспективните за развитие на публично-частно партньорство.

(млн. лв.)

ОТЧЕТ 2006 г.	КФП	РБ	Общини	ИБСФ	НФ	ПУДООС
VI. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОПАНСТВО И ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	988,1	114,5	793,5	10,9	63,8	5,4
А. ЖИЛИЩНО СТРОИТЕЛСТВО, БЛАГОУСТРОЙСТВО, КОМУНАЛНО СТОПАНСТВО	374,9	57,7	306,8	10,4		
Текущи нелихвени разходи	113,9	27,5	86,3			
Капиталови разходи	261,1	30,2	220,5	10,4		
Б. ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	613,2	56,8	486,7	0,5	63,8	5,4
Текущи нелихвени разходи	324,8	22,1	294,6	0,0	2,9	5,2
Капиталови разходи	288,3	34,7	192,1	0,5	60,9	0,2

Група А: „Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство”

Основни цели в областта на жилищното строителство, благоустройството и комуналното стопанство са:

- ◆ Създаването на благоприятни условия за устойчиво балансирано регионално развитие;
- ◆ Усъвършенстване управлението и разпореждането с недвижимите имоти – държавна собственост на основа на устройствено планиране на територията и създаването и поддържането на кадастъра и имотния регистър;

- ◆ Създаване на условия за ефективен инвестиционен процес в сферата на благоустрояването, доизграждане и поддръжка на водоснабдителните системи;
- ◆ Управление, контрол и регулиране на дейностите по жилищното строителство и териториалното развитие.

По група „Жилищно строителство, благоустройство, комунално стопанство” за 2006 г. са отчетени разходи както следва:

- По бюджета на МРРБ са отчетени средства в размер на 57.5 млн. лв. с които е финансирано изграждането на приоритетни водоснабдителни обекти и управлението на ВиК инфраструктурата, изработването и поддържането на кадастрални карти и регистри, дейности по регулиране и контрол върху проектирането и строителството, дейности по създаване на условия за подобряване състоянието на съществуващия сграден фонд, както и дейности по подобряване жилищните условия на ромите в Република България. За издръжка на Изпълнителния орган на Националния компенсационен жилищен фонд са отчетени разходи в размер на 0.2 млн. лв.

От отчетените разходи по бюджета на МРРБ - 13.4 млн. лв. са разходи по двата инвестиционни заема, изпълнявани в тази група – проект „Кадастър и имотен регистър” и проект „Етноси”, като за проект „Етноси” през 2006 г. реално не са извършени разходи, тъй като след извършване на анализ и изготвяне на доклад за изпълнение на социалните параметри от първа фаза на проекта, Банката за развитие към Съвета на Европа (БРСЕ), прецени, че е целесъобразно изпълнението на втора фаза от проекта, респективно финансирането по кредита да се изпълнява в повече общини с компактно ромско население, а не само на територията на община Пловдив, поради което през 2006 г. за този проект са извършвани разходи само за изплащане на лихви по кредита.

- По бюджетите на общините разходите, отчетени в тази група са в размер на 306.8 млн. лв., като те са с най-голям относителен дял на консолидирано ниво. Капиталовите разходи са 220.5 млн. лв., предвид характера на функционалната им принадлежност. За групата са характерни и значителни разходи за материали, горива и енергия, текущ ремонт и външни услуги. По извънбюджетните сметки и фондове на общините в тази група са отчетени разходи в размер на 10.4 млн. лв.

Група Б: „Опазване на околната среда”

С разчетените средства за група „Опазване на околната среда” по бюджетите на министерствата и ведомствата основните цели в тази група са:

- ◆ подобряване управлението на водите, отпадъците и качеството на атмосферния въздух, опазване на биологичното разнообразие, предотвратяване на вредното въздействие на химичните вещества и препарати върху околната среда, повишаване обществената култура и съзнание и осигуряване на представителна информация за околната среда, интегриране на политиката по околна среда и на екологични проблеми в секторните политики за постигане на устойчиво развитие, намаляване на неблагоприятното въздействие, предизвикано от изменение на климата, върху човешкото здраве, екосистемите и националното стопанство, осигуряване на геоложка информация, минерално суровинен баланс и опазване на земните недра. Изпълнението на тези цели се осъществява предимно от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда.

- ◆ укрепване на свлачища, геозащита и трансгранично сътрудничество.

Със ЗДБРБ за 2006 г. за група „Опазване на околната среда” по бюджетите на министерствата и ведомствата са утвърдени средства в размер на 80.5 млн. лв. и са отчетени разходи в размер на 45.6 млн. лв.

По бюджета на МРРБ за 2006 г. за група „Опазване на околната среда” са предвидени 44.6 млн. лв., а са отчетени 17.1 млн. лв., с които са финансирани дейности по 3 заемни споразумения, а именно Проект България „Защита на речните и морските брегове от ерозията и абразията и свързаните с тях свлачищни процеси”, финансиран съвместно с ЕИБ и БРСЕ, и проект „Пречистване на отпадните води в басейна на р. Марица”, финансиран съвместно с ЕИБ. През 2006 г. за дейности по опазването на околната среда за изпълнението на тези проекти са отчетени разходи в размер на 13.9 млн. лв., както и 3.1 млн. лв. за геозащита. По-ниският размер на изразходваните средства спрямо ЗДБРБ за 2006 г. се дължи главно на намаление на разходите по държавните инвестиционни заеми в изпълнение на ПМС №232/2006 г. и ПМС №342/2006 г. „За разрешаване на бюджетни кредити за сметка на държавни инвестиционни заеми за други цели за 2006 г.” Общото намаление възлиза на 26.3 млн. лв. за 2006 г., поради изоставане извършването на дейности по проектите. Във връзка с изпълнение на горепосочените постановления на МС средствата бяха пренасочени за финансиране на приоритетни водоснабдителни обекти, финансиране на пътни обекти, както и бяха предоставени средства в размер на 7.2 млн. лв. за допълнително финансиране на общини за преодоляване на последиците от бедствия (щетите породени от наводнения).

По бюджета на МОСВ за група „Опазване на околната среда” за 2006 г. са планирани 35.9 млн. лв., като в следствие на текущи вътрешно-компенсирани корекции средствата за годината са в размер на 31.8 млн. лв., от които са изразходвани 28.5 млн. лв. или 89.4% изпълнение.

През 2006 г. са постигнати следните резултати:

- ◆ Обезпечаване на контролната и мониторингова дейност, извършвана в системата на МОСВ. Извършен е физикохимичен мониторинг на повърхностни води, микробиологичен мониторинг (МБМ) на повърхностни течащи води, хидрометричен мониторинг на повърхностни води, биологичен мониторинг на повърхностни води, физикохимичен мониторинг на питейни води, физикохимичен мониторинг на седименти във водни обекти, мониторинг на подземни води, контрол на отпадъчните води, зауствани във водни обекти, мониторинг на качеството на атмосферния въздух и контрол на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух, шум, мониторинг на земи и почви, мониторинг на горските екосистеми, радиологичен мониторинг на компонентите на околната среда – атмосферен въздух, почви и води; разработена е рамката на Национална система за мониторинг на биологичното разнообразие; събрана е и е обработена информацията, изисквана от нормативната уредба по управление на отпадъците и Закона за подземните богатства;
- ◆ Издаване на разрешителни, съгласно законодателството в областта на околната среда;
- ◆ Осъществяване на контрол на водоползването, водностопанските системи;
- ◆ Стопанисване на минералните води;
- ◆ Съставяне на регистри и информационна система за управление на водите и др.
- ◆ Укрепване на свличащата – по-голямата част от извършваните дейности са с продължителен период на изпълнение и крайните резултати ще могат да бъдат

отчетени едва след приключването на обектите, за които всяка година се извършват инвестиционни разходи.

С изразходваните средства са изпълнени поставените цели за годината и са обезпечени приоритетните политики в сферата на опазването на околната среда:

- ◆ Оптимална осигуреност на населението и икономиката с природна вода в необходимото количество и с необходимото качество, както и природна вода за възпроизводството и развитието на водните екосистеми;
- ◆ Предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда;
- ◆ Намаляване вредното въздействие и предотвратяване настъпването на опасности и щети върху здравето на хората, животните, растенията, природните и културни ценности от негативното изменение в качеството на атмосферния въздух в резултат на различни дейности с източници емисии;
- ◆ Съхранени, опазени и възстановени диви растителни и животински видове и генетичните им ресурси, местообитания и забележителни обекти на неживата природа и пейзажи;
- ◆ Предотвратяване на вредното въздействие от опасни химични вещества и препарати върху околната среда;
- ◆ Информационно обезпечаване на политиките и повишаване на общественото съзнание;
- ◆ Предотвратено и ограничено замърсяване;
- ◆ Предотвратяване и смекчаване на негативните въздействия от изменението на климата върху екосистемите, социално-икономическите системи, здравето и благополучието на човека;
- ◆ Геоложка изученост на страната, рационално ползване на подземните богатства и опазване на земните недра и почвите

От централния бюджет са изразходвани 11.2 млн. лв. по програмите за отстраняване на минали екологични щети на приватизираните предприятия, причинени от минали действия или бездействия, до момента на приватизацията.

Основните разходи по КФП в групата са извършени **по бюджетите на общините**, като за годината те възлизат на 486.7 млн. лв. От тях 294.6 млн. лв. представляват текущи разходи и 192.1 млн. лв. капиталови разходи. В групата на текущите разходи преобладават разходите за външни услуги, тъй като в тази сфера са разходите, свързани с поддържането на чистотата и благоустрояването, извършвани от частни фирми или общински предприятия. Характерен за групата е и високият дял на разходите за материали, горива, енергия и текущ ремонт.

Отчетените разходи за група Б „Опазване на околната среда” в бюджета на националния фонд за 2006 г. са в размер на 63.8 млн. лв., като в основната си част това са капиталови разходи.

3.3.7. Почивно дело, култура, религиозни дейности

Основната част от разходите по функция „Почивно дело, култура, религиозни дейности”, са в група В. „Култура” и група Б. „Физическа култура и спорт”. По съставни бюджети разходите са извършени от министерствата и ведомствата, БНТ, БНР, общините и др.

(млн. лв.)

ОТЧЕТ 2006 г.	КФП	РБ	БАН	БНР	БНТ	Общини	ИБСФ	НФ
VII. ПОЧИВНО ДЕЛО, КУЛТУРА, РЕЛИГИОЗНИ ДЕЙНОСТИ	375,2	102,2	0,3	37,7	72,5	158,3	2,2	2,1
А. ПОЧИВНО ДЕЛО	7,9	4,9	0,3		0,3	2,4		
Текущи нелихвени разходи	6,5	4,3	0,3		0,3	1,7		
Капиталови разходи	1,3	0,6	0,0			0,7		
Б. ФИЗИЧЕСКА КУЛТУРА И СПОРТ	43,9	12,8				30,6	0,6	
Текущи нелихвени разходи	34,5	12,8				21,7	0,0	
Капиталови разходи	9,4					8,8	0,6	
В. КУЛТУРА	319,8	80,9		37,7	72,2	125,3	1,6	2,1
Текущи нелихвени разходи	270,8	71,9		35,6	57,2	106,0	0,0	0,2
Капиталови разходи	49,0	9,0		2,1	15,0	19,3	1,6	1,9
Г. РЕЛИГИОЗНО ДЕЛО	3,6	3,6						
Текущи нелихвени разходи	3,6	3,6						
Капиталови разходи								

Група А: „Почивно дело”

Предвидените със ЗДБРБ за 2006 г. разходи по републиканския бюджет за група „Почивно дело” са в размер на 5.1 млн. лв. и са за осигуряване на материално техническата база на почивните станции към МС, МОСВ, МРРБ и МЗГ, а отчетените за годината възлизат на 4.9 млн. лв., в т.ч. текущи разходи – 4.3 млн. лв. По общинските бюджети за дейностите в групата са усвоени 2.4 млн. лв.

Група Б: „Физическа култура и спорт”

Разходите по републиканския бюджет за група „Физическа култура и спорт” в размер на 12.8 млн. лв. са изцяло по бюджета на Държавната агенция за младежта и спорта (ДАМС), в т.ч. 11.3 млн. лв. субсидии за организации с нестопанска цел.

За 2006 г. по бюджета на ДАМС са заложили 5.6 млн. лв. за реализиране на основните цели по провежданите от агенцията политики в областта на физическото възпитание и спорта с оглед финансово обезпечаване изпълнението на дейностите по утвърдените за годината програми на агенцията: „Детско-юношески спорт”, „Спорт за всички”, „Олимпийска подготовка” и „Спорт за високи постижения”, които нараснаха с 7.2 млн. лв. Това нарастване се дължи на актуализирането на средствата за физическо възпитание и спорт в съответствие с размера на внесения в държавния бюджет през предходната година данък от Българския спортен тотализатор в изпълнение на §11, ал.3 от ПЗР на Закона за хазарта и предоставяне на допълнителни средства в съответствие с разпоредбите на ЗУДБ с цел подпомагане развитието на физическото възпитание и спорта по провеждането на значими спортни прояви от държавния и международния спортен календар. С отчетените разходи на Държавната агенция за младежта и спорта за групата са постигнати основните цели в областта на физическото възпитание и спорта. Разходите за субсидии за организации с нестопанска цел по бюджета на ДАМС са в размер на 11.3 млн. лв. (88.3% от общите разходи). Предоставените от агенцията средства са за:

- ◆ финансиране на спортни проекти по целеви програми за развитие на спорта (програма „Ваканция и спорт”, програма „Старт”, „Програма за организиране и провеждане на детско-юношески турнири по футбол през 2006 г.”, програма „Научи се да плуваш” и др.);

- ◆ за подготовка и участие на българските спортисти в олимпийския цикъл 2005 г. - 2008 г. (XX Зимни олимпийски игри - Торино 2006, Зимни Параолимпийски игри – Торино 2006г., подготовка на българските спортисти от проектоолимпийския отбор на Република България за XXIX Олимпиада Пекин 2008 и на аналогични игри за спортисти с увреждания.);
- ◆ участие в европейски и световни първенства (Световно първенство по самбо за мъже и жени, участие на Националния отбор по волейбол-мъже в Световното първенство в Япония, подготовка на международното състезание Европейска купа по ски алпийски дисциплини, участие в мача за световната титла по шахмат и др.);
- ◆ финансиране на програми за развитие на спорта и социалния туризъм, на програми за спортни дейности на хората с увреждания и др.

Общо предоставените на български федерации средства за олимпийска подготовка са в размер на 4.8 млн. лв., или 42.0% от отчетените от агенцията средства за финансиране на дейности и проекти в областта на физическото възпитание и спорта.

За група “Физическа култура и спорт” по бюджетите на общините са изразходвани 30.6 млн. лв., при план 7.9 млн. лв. На консолидирано ниво разходите в тази група за общините са с най-голям относителен дял. В групата за делегираните от държавата дейности са отчетени разходи в размер на 2.7 млн. лв., които са текущи разходи. От тях 2.6 млн. лв. са осигурени от целевите разходи по централния бюджет в изпълнение на ПМС № 129/2000 г. за определяне на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическо възпитание и спорт, които се осигуряват от държавния бюджет и от бюджетите на общините.

По отчета за изпълнението на общинските бюджети за 2006 г. са отчетени средства за дофинансиране на групата в размер на 0.1 млн. лв.

Група В: „Култура”

Разходите по група „Култура” по КФП са 319.8 млн. лв., като основните бюджетни системи, където те са отчетени са републиканския бюджет, бюджетите на БНТ и БНР и бюджетите на общините. Основните цели на публичните разходи в областта на културата са насочени към създаване условия за устойчиво културно развитие, духовно консолидиране и просперитет на нацията, популяризиране достиженията на българските творци и повишаване конкурентноспособността на българския културен продукт.

Общо предвидените със ЗДБРБ за 2006 г. разходи по група “Култура” по бюджетите на министерствата и ведомствата са в размер на 70.2 млн. лв., в т.ч. капиталови разходи – 6.1 млн. лв. и включват публичните разходи по отделни първостепенни разпоредители с бюджетни кредити, както следва:

- МК – 65.1 млн. лв., в т.ч. 6 млн. лв. капиталови разходи. Предоставените средства през 2006 г. са за финансовото обезпечаване на поставените цели в областта на културата: опазване на движимото и недвижимо културно-историческо наследство; подпомагане създаването и разпространението на изкуство и на културни продукти и услуги за реализиране на дейностите в областта на театралното, музикалното и танцово изкуство, музейното дело, финансово подпомагане на проекти и програми в областта на книгата, театъра, музиката, музеите и галериите, филмопроизводството; популяризиране на българската култура и участия в международни фестивали и конкурси.
- Главно управление на архивите при МС - разходи за дейностите, свързани със съхраняване на архивния фонд – 4.4 млн. лв.

➤ МВНР – издръжка дейността на културен институт – 0.6 млн. лв.

В хода на изпълнението на бюджета разходите за култура са увеличени. За дейностите по култура към МК разходите са нараснали както следва:

- ◆ 6.8 млн. лв. в изпълнение на ПМС № 331/2006 г. за предоставяне на допълнителни кредити, в т.ч. 4.6 млн. лв. за основен ремонт на ДМТ”Стефан Македонски”, Софийската опера и балет, обект „Музеен комплекс „Технически университет” и СХУПИ”Св.Лука” и 2.2 млн. лв. за подпомагане на филмопроизводството.
- ◆ 0.3 млн. лв. в изпълнение на ПМС № 188/2006 г. за предоставяне на допълнителни средства за ремонтни дейности на културни институти и текущи разходи.
- ◆ 0.4 млн. лв. в изпълнение на ПМС № 236/2006 г. за предоставяне на допълнителни средства за прехвърляне и консервация на нитратния филмов фонд на трайни носители, както и прехвърляне на част от документалния архив на съвременни носители.
- ◆ 0.5 млн. лв. за обновяване на Църквата Св.40 мъченици” – гр.В.Търново.
- ◆ 0.3 млн. лв. в изпълнение на ПМС №341/2006г. за предоставяне на средства за основен ремонт на Софийската народна опера
- ◆ 0.1 млн. лв. за подготовка на юбилеен спектакъл в Софийската народна опера
- ◆ 0.3 млн. лв. за честване на Илинденско-Преображенското въстание, подпомагане провеждането на Европейски музикален фестивал, за подпомагане провеждането на ежегодния международен театрален фестивал и за наградни фондове на Международния балетен конкурс.

За подпомагане дейността на театрите, филхармониите и оперите в изпълнение на § 36 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗДБРБ за 2006 г. по сключени договори между МК и общините са предоставени 2.2 млн. лв.

Отчетените разходи за дейностите към МК са в размер на 71.6 млн. лв.

Предвидените средства в областта на архивното дело за 2006 г са за издирването, събирането, обработването, опазването и управлението на Държавния архивен фонд и са предназначени за осигуряване на документална информация, извършване на издателска, методическа и научноизследователска работа в областта на архивното дело и внедряване в практиката на нейните резултати. През годината планираните разходи за изпълнение на поставените цели са увеличени с 0.5 млн. лв. и възлязоха на 4.8 млн. лв., които бяха усвоени напълно. Очакваният ефект е подобряване на архивната система.

Отчетените разходи за издръжка дейността на културния институт към МВНР са в размер на 0.3 млн. лв.

Отчетените разходи за издръжка дейността на музея на образованието са в размер на 0.1 млн. лв.

Отговорното министерство, което е ангажирано за изпълнението на държавната политика в областта на културата през 2006 г. е МК.

Отчетените разходи по **бюджета на БНТ** са в размер 72.2 млн. лв. и са извършени за осъществяване на дейността на БНТ, в съответствие с издадените индивидуални лицензии на Българска национална телевизия за телевизионна програма, като национален обществен телевизионен оператор. Излъчената телевизионна програма през 2006 г. е с общ обем от 23 491 часа.

Отчетените капиталови разходи са в размер на 15 млн. лв. За дълготрайни материални активи са отчетени разходи в размер на 3.5 млн. лв. - за реконструкция, придобиване на компютри и хардуер, оборудване, машини и съоръжения, придобиване на транспортни средства. Основните разходи, свързани с реализиране на програмите на БНТ са разходите за производство и закупуването на телевизионна програма. Значителна част от тези разходи по отчет в размер на 11.5 млн. лв. са нематериални дълготрайни активи, в т.ч. средства за филмопроизводство – 4.7 млн. лв. за европейски

и световни първенства – 3.5 млн. лв., отстъпени права за излъчване на чужди и български програми – 3.0 млн. лв.

Изпълнението на разходите **по бюджета на БНР** за 2006 г. е в размер на 37.7 млн. лв., което представлява 99.1% от разчета за годината. Изпълнението на разходите за годината е по-ниско от утвърдения размер по бюджета на националното радио, което се дължи на по ниското усвояване на планираните средства за дълготрайни материални активи. Спрямо 2005 г. отчетените разходи реализират ръст от 3.8%, което се дължи на индексация на доходите на персонала. За реализиране на основната политика на БНР - „Обществен оператор за създаване и разпространение на радиопрограми” са отчетени разходи в размер на 35.6 млн. лв.

Общият обем на излъчената от БНР програма е 74 387 часа (в т.ч. 552 часа реклама).

В група „Култура” по **бюджетите на общините** са отчетени разходи в размер на 125.3 млн. лв., от които текущи 106.0 млн. лв. и капиталови 19.3 млн. лв. Изпълнението спрямо предвидените разходи към ЗДБРБ за 2006 г. е 131.4%, като разходите от тази група за общините са с най-голям дял по КФП. Отчетените разходи за делегираните от държавата дейности за годината са в общ размер на 60.4 млн. лв., което е с 9.6 млн. лв. над разчета за годината. За издръжка на делегираните от държавата дейности “Музеи и художествени галерии, паметници на културата и етнографски комплекси с регионален характер” и “Библиотеки с регионален характер” са отчетени 10.2 млн. лв. Увеличението е във връзка с предоставените на общините от централния бюджет средства за: „Национален събор на българското народно творчество – Рожен 2006 г.”, консервация и реставрация на крепостта „Перперикон”-Кърджали, съфинансиране на културни прояви, честване на 130 години от Априлското въстание и . за национални чествания на бележити културни дейци и събития .

Предвидените с разчетите за 2006 г. субсидии за дейност “Читалища” са в размер на 27.8 млн. лв., като са отчетени - 32.4 млн. лв., за сметка на средства от централния бюджет за подпомагане дейността на народните читалища общо в размер на 2.5 млн. лв., в т.ч. 2.2 млн. лв. за текущ ремонт на сградите, обновяване на библиотечния фонд и 0.3 млн. лв. за закупуване на компютърна техника.

По отчета за изпълнението на общинските бюджети за 2006 г. са отчетени средства за дофинансиране делегираните от държавата дейности в групата в общ размер на 6.8 млн. лв., в т.ч. 2.5 млн. лв. за текущи разходи и 4.3 млн. лв. за капиталови разходи.

Текущите разходи, изразходвани за изпълнение на местните дейности по бюджетите на общините в групата, са в размер на 49.5 млн. лв. Спрямо разчетените към ЗДБРБ за 2006 г. те са с 5.7 млн. лв. по-високи, което представлява изпълнение от 112.9%. Значителен дял имат разходите за заплати и издръжка за финансирането на общинските театри, оркестри и ансамбли, обредни домове и зали, зоопаркове и други местни дейности в областта на културата.

Група Г: „Религиозно дело”

Дирекция "Вероизповедания" към МС е специализираната администрация, която координира отношенията на изпълнителната власт с вероизповеданията. Дирекцията прави предложения пред МС по проекта на държавния бюджет за разпределението на държавната субсидия, предназначена за регистрираните вероизповедания и осигурява отчетността. Съгласно чл. 28 от Закона за вероизповеданията разпределението на държавната субсидия за регистрираните вероизповедания се извършва с годишния закон за държавния бюджет. В тази връзка със закона за 2006 г. беше определена субсидия в

размер на 2.95 млн. лв., а в Постановление №14 от 31.01.2006г. за изпълнението на държавния бюджет за 2006 г. сумата беше разпределена по дейности.

През годината като субсидия за вероизповеданията бяха предоставени допълнително 0.1 млн. лв., като част от средствата, предоставени по бюджета на МС, съгласно ПМС № 331/2006г.

Изразходваните средства за групата за годината са в размер на 3.6 млн. лв.

3.3.8. Икономически дейности и услуги

Тази функция отразява поетите ангажименти на правителството по извършване на структурните реформи и взаимоотношенията на бюджета с реалния сектор. Основен механизъм на тези взаимоотношения са програмите по финансиране и субсидиране на отделните подотрасли, както и издръжката на администрациите, ангажирани в този процес.

(млн. лв.)

ОТЧЕТ 2006 г.	КФП	РБ	БАН	Общини	ИБСФ	НФ
VIII. ИКОНОМИЧЕСКИ ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ	2 205.3	1 359.3	0.9	376.2	101.7	367.3
A. МИННО ДЕЛО, ГОРИВА И ЕНЕРГИЯ	26.1	19.4			0.0	6.7
Текущи нелихвени разходи	19.2	16.1			0.0	3.1
Капиталови разходи	6.9	3.3			0.0	3.6
B. СЕЛСКО СТОПАНСТВО, ГОРСКО СТОПАНСТВО, ЛОВ И РИБОЛОВ	605.3	366.0		9.4	83.2	146.6
Текущи нелихвени разходи	439.1	350.4		8.5	77.8	2.0
Капиталови разходи	166.2	15.6		0.9	5.4	144.6
B. ТРАНСПОРТ И СЪОБЩЕНИЯ	1 253.1	854.0		285.3	4.5	109.3
Текущи нелихвени разходи	630.6	437.3		191.1	0.1	2.1
Капиталови разходи	622.5	416.8		94.3	4.3	107.1
Г. ПРОМИШЛЕНОСТ И СТРОИТЕЛСТВО	9.7	9.7				
Текущи нелихвени разходи	9.5	9.5				
Капиталови разходи	0.3	0.3				
Д. ТУРИЗЪМ	15.8	8.7		6.0		1.2
Текущи нелихвени разходи	12.0	8.6		2.3		1.1
Капиталови разходи	3.9	0.1		3.7		0.1
Е. ДРУГИ ДЕЙНОСТИ ПО ИКОНОМИКАТА	295.3	101.5	0.9	75.5	14.0	103.5
Текущи нелихвени разходи	243.5	98.7	0.8	63.3	10.0	70.8
Капиталови разходи	51.8	2.9	0.0	12.2	4.0	32.7

Група А: „Минно дело, горива и енергия”

Основната цел на публичните разходи в областта на минното дело, горивата и енергията са насочени към неговото развитие като важен за икономиката отрасъл. Извършените разходи през годината в размер на 26.1 млн. лв. са свързани с финансовото обезпечаване и осигуряване на:

- ◆ Създаване на подходяща социално-икономическа среда, която да благоприятства интеграцията на България в ЕС;
- ◆ Постигане на устойчив и балансиран икономически растеж, сравним с другите страни в процеса на присъединяване към ЕС и подобряване на конкурентността на ниво индустрия, компания и човешки ресурси;
- ◆ Намаляване на различията между регионите и социалните групи и цялостно подобряване по отношение на заетост, доходи и качество на инфраструктура.

Политиката в областта на минното дело, горивата и енергията през 2006 г. е „Ефективност и сигурност на енергийните услуги”. Основните усилия са насочени към постигане на следните резултати:

- ◆ Извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация;
- ◆ Безопасно съхранение на ядрени отпадъци;
- ◆ Извършване на експертизи и обследвания на енергийни потребители;
- ◆ Разработване на мерки за намаляване на енергийното потребление в индустрията;
- ◆ Осъществяване на дейности и програми за енергийна ефективност;
- ◆ Засилване на държавния надзор при търсенето, проучването, добива и първичната преработка на подземните богатства, с цел тяхното рационално и екологосъобразно ползване;
- ◆ Набиране на информация за суровинния потенциал на страната, минерално-суровинния ресурс за икономиката;
- ◆ Ликвидиране и рекултивация на стари геологопроучвателни и минни изработки в района на Варненското, Ямболското, Софийското и Асеновградското геологопроучвателни предприятия.

Отговорните министерства и ведомства, които са ангажирани с изпълнението на държавната политика в областта на минното дело, горивата и енергията през 2006 г. са МИЕ, в т.ч. Агенцията по енергийна ефективност (фондовете “Извеждане на ядрени съоръжения от експлоатация” и “Радиоактивни отпадъци”) и Центъра за енергийна ефективност в индустрията, второстепенни разпоредители с бюджетни кредити към МИЕ и МОСВ.

Група Б: „Селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов”

Със ЗДБРБ за 2006 г. в група “Селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов” по бюджетите на министерствата и ведомствата са утвърдени разходи в размер на 362.7 млн. лв. Това са разходи по бюджета на МЗГ, свързани с борбата със заразни и паразитни болести; за събиране и унищожаване на високо рискови отпадъци; за закупуване на ваксини и диагностикуми; за покупка на противорадови ракети за борба с градушките за 8-те полигона и 200-те ракетни площадки в системата на земеделието; за охрана и възпроизводство на горите; за издръжка на горската и ловна стража с оглед опазване на горите и дивеча; за опазване, възстановяване и подобряване на почвеното плодородие и екологичните функции на почвената покривка; за развитието на лозаровинарския сектор в страната, съгласно изискванията на ЕС; за опазване селекцията в животновъдството с оглед подобряване породата им; за контрол на зърното и фуража; за опазване и възпроизводство на рибата и аквакултурите, опазване и обогатяване на рибните ресурси в страната; за изпитване, изследване и сертифициране на земеделската и горска техника; за сортоизпитване, сертифициране и контрол на посевния и посадачен материал; опазване на страната от проникването и разпространяването на вредители по растенията и растителните продукти; за субсидиране цената на водата за поливни нужди.

За премии на тютюнопроизводителите и целева парична подкрепа за 2006 г. средствата са в размер на 160.9 млн. лв., а за издръжка на фонд “Тютюн” 9 млн. лв.

Капиталовите разходи в размер на 9.1 млн. лв. са изразходвани за строеж на горски пътища за дърводобив, за ремонт на дивечовъдните станции, оборудване на лаборатории за изследване на растителни продукти, животински продукти и лаборатории по лозата и виното, за строеж и оборудване на КПП по границата и други.

По **извънбюджетните сметки и фондове** са усвоени 83.2 млн. лв., от които текущи разходи в размер на 78.2 млн. лв. и капиталови разходи в размер на 5.0 млн. лв.

Съществен дял в разходите по група “Селско стопанство, горско стопанство, лов и риболов” са извършени по бюджета на НФ към МФ, като това са разходи по предприсъединителните инструменти на ЕС (основно по програма САПАРД). Разходите по бюджета на НФ са в размер на 146.6 млн. лв. (основно капиталови разходи), като изпълнението им спрямо разчетите за годината 108.4%. Спрямо предходната година е налице нарастване на усвоените средства с 2.3%.

Група В: „Транспорт и съобщения”

Основните цели на разходите през 2006 г. за група „Транспорт и съобщения” е финансово осигуряване на изграждането, реконструкцията и модернизацията на транспортната и съобщителната инфраструктура в съответствие със стандартите на Европейския съюз.

Извършените разходи през 2006 г. са свързани с финансовото обезпечаване и осигуряването на:

- ◆ изграждане и модернизиране на транспортната инфраструктура;
- ◆ изграждането и текущото поддържане на републиканската пътна мрежа;
- ◆ безопасността във водния транспорт;
- ◆ безопасността във въздушния транспорт;
- ◆ безопасността в автомобилния транспорт;
- ◆ високо ниво на контрол на превозвачите във всички видове транспорт.

През 2006 г. изпълняваните приоритетни политики в областта на транспорта са: „Модернизация на транспортната инфраструктура”; „Подобряване на организацията и управлението на транспорта” и „Постигане на безопасност, сигурност и екологосъобразност в транспорта”.

Основните усилия през 2006 г. са насочени към извършването на текущ и основен ремонт и рехабилитация на републиканската пътна мрежа, обекти на летищната, пристанищна и железопътна инфраструктура, което е съобразено с предписанията на контролните органи и цели създаването на условия за нормална и безаварийна работа на летищата и пристанищата за обществен транспорт.

Анализът на изпълнението на бюджета през 2006 г. показва, че разчетените средства за по-важните инвестиционни проекти в сферата на транспорта не бяха усвоени по предназначение, като по-голяма част от средствата бяха пренасочени към други приоритетни области. Основните дейности, които бяха изпълнени по тези инвестиционни проекти са:

- ◆ по проект „Изграждане на втори мост на р. Дунав при Видин – Калафат” са финализирани тръжните досиета за строител и независим надзор на прилежащата инфраструктура в съответствие с изискванията на Делегацията на ЕК. Извърши се подготовка на търговете. Тръжните процедури стартираха на 20.12.2006г.;
- ◆ през 2006 г. се отчита забавяне в изпълнението на проект “Реконструкция и електрификация на ж.п. линия Пловдив–Свиленград–турска/гръцка граница” и неусвояване на разчетените средства със ЗДБРБ за 2006 г. Основните причини за ниската ефективност и ефикасност на изпълнението на проекта са:
 - Едва на 25.05.2006 г. започна ефективното изпълнение на договора за проектиране и строителство на Фаза 1 от проекта – участъка Пловдив (гара Крумово) – гр. Първомай. Завърши проектирането за реконструкция и електрификация на участъка гара Крумово – гр. Първомай и започна СМР. През отчетния период бяха извършвани проектни дейности, като в началото на

декември 2006 г., на свое заседание Националният експертен съвет за устройство на територията и регионална политика при МРРБ взе решение да предложи на министъра на регионалното развитие и благоустройството да одобри представената проектна документация и да издаде разрешение за строеж за подготвителните СМР за Фаза I;

- Едва през септември 2006 г. бе завършена пълната тръжна документация за избор на изпълнител за проектиране и строителство за Фаза II: ж.п. участъка Първомай – Димитровград - Свиленград - гръцка/турска граници. Международният открит търг беше обявен на 20.12.2006г.
- ◆ през 2006 г. общо изразходените средства по проект “Разширение на Пристанище Бургас” са в размер на 23.9 млн. лв., в т.ч. за лихвени плащания по заема към Банката за международно развитие, Япония – 3.9 млн. лв. и за капиталови разходи 20 млн. лв., като през 2006 г. са извършени следните основни дейности:
 - Получено бе съгласието на JBIC от 6 април 2006 г. за провеждане на тръжна процедура за драгирането на подходния канал по проекта от ДП „Пристанищна инфраструктура” в съответствие с българското законодателство. На 4.07.2006 г. бе обявена обществена поръчка за драгиране на подходния канал и на 23.11.2006 г. бе подписан договор за изпълнението със срок от 12 месеца;
 - Строителството на новия вълнолом бе завършено на 01.09.2006 г.;
 - Подписани бяха Изменения № 5 и 6 към Договора за консултантски услуги (на 20.02 и 6.10.2006 г.), с които бе осигурено предоставянето на допълнителни услуги от Консултанта във връзка със забавянето на монтажа на оборудването и с осъществяването на строителен надзор върху драгирането на подходния канал.Изпълняваните дейности от фонд „Републиканска пътна инфраструктура” са за постигането на следните цели:

- Подобряване развитието на съществуващата пътна мрежа, изпълнявайки поетите ангажименти по действащи проекти за привеждането ѝ към европейските норми и стандарти и интегрирането ѝ към тази на страните от ЕС;
- Ефективност и ефикасност в управлението на финансовите ресурси по заеми от Европейската инвестиционна банка и Европейската банка за възстановяване и развитие, като се търсят оптимални икономически резултати предвид динамичността на транспортната система.

Анализът на изпълнението на бюджета на фонд „Републиканска пътна инфраструктура” през 2006 г. показва, че разчетените средства за по-важните инвестиционни проекти са усвоени по предназначение, както следва:

- ◆ По проект „Транзитни пътища III”, който обхваща доизграждането и рехабилитацията на около 637 км. първокласни пътища, магистрали и ремонт на част от мостовете и виадуктите по автомагистрала „Тракия” и „Хемус”. Проектът включва пътни участъци, обединени в 14 лота, по-голямата част от които се намират по транс европейски коридори IV, VIII и IX. Проектът е приключил през 2005 г., като усвоените през 2006 г. средства в размер на 0.8 млн. лв. са за извършени строително-монтажни работи и разходи за супервизия на обектите.
- ◆ По проект „Транзитни пътища IV” са включени пътни участъци с дължина 378 км., обособени в 10 лота с местоположение по общоевропейските транспортни коридори и главни пътища на Република България, характеризиращи се с висока интензивност на движението и доказани икономически параметри за определяне възвращаемостта на инвестициите. Проектът се финансира с държавно гарантиран заем от Европейската инвестиционна банка и съфинансиране от държавния бюджет, като през 2006 г. са усвоени общо 31.2 млн. лв., в т.ч. от държавния бюджет – 15.7 млн. лв. и от заема – 15.5 млн. лв.

В областта на контрола и осигуряването на безопасността във всички видове транспорт през 2006 г. бяха разработени и приети редица наредби, стандарти и други актове, чрез които нормативно се регламентира уеднаквяването на българските техническите стандарти с тези на ЕС. Паралелно през 2006 г. са предприети мерки и дейности за подобряване ефективността на контрола върху спазването на стандартите за безопасност на различните видове превозвачи.

С цел подобряване на организацията и създаването на единен център, отговарящ за изпълнението на държавната политика в областта на информационните технологии и съобщенията през 2006 г. се предприеха структурни промени, като ДАИТС бе преобразувана в ПРБК. Отговорните министерства и ведомства, които са ангажирани за изпълнението на държавната политика в областта на транспорта и съобщенията през 2006 г. са МТ, МФ, ДАИТС и КРС.

Отчетените текущи разходи по **общинските бюджети** за група “Транспорт и съобщения” възлизат на 285.3 млн. лв., от които 191.1 млн. лв. текущи и 94.3 млн. лв. капиталови разходи. В групата, за делегираните от държавата дейности за издръжка са отчетени 2.1 млн. лв., от които 1.2 млн. лв. са осигурени от целевите разходи по централния бюджет за издръжка на фериботен комплекс Белослав. С РМС № 21 от 2006 г. за разделение на дейностите, финансирани чрез общинските бюджети, на местни и делегирани от държавата и определяне на стандарти за численост на персонала и стандарти за издръжка на делегираните от държавата дейности през 2006 г., издръжката на фериботен комплекс Белослав е определена за делегирана от държавата дейност, като средствата за нея бяха разчетени по централния бюджет.

За общините, текущите разходи в групата съставляват 16.1% от общия размер на текущите разходи за местни дейности. Изпълнението на текущите разходи спрямо предвидените в разчетите по ЗДБРБ за 2006 г. е 219.8%. и се дължи на по-високите разходи, гласувани на сесиите на общинските съвети. Утвърдените средства за тази цел в първоначалните бюджети на общините, приети на сесии, са в размер на 116.3 млн. лв., или изпълнението на отчетените разходи спрямо гласуваните бюджети от сесиите е 148.8%, като с най-висок относителен дял в текущите разходи са тези за текущи ремонти и разходите за организиран обществен транспорт на територията на общината в по-големите градове – София, Пловдив, Стара Загора и др.

Разходите по бюджета на Националния фонд към МФ за група „Транспорт и съобщения” са по предприсъединителни инструменти на ЕС, като техният размер за годината е 109.3 млн. лв.

Група Г: „Промисленост и строителство”

Основната цел на публичните разходи през 2006 г. за група „Промисленост и строителство” е свързана с повишаването конкурентноспособността на българската икономика (създаване, развитие и повишаване на конкурентноспособността на малките и средните предприятия).

В тази връзка изпълняваните през 2006 г. приоритети в тази група са: „Насърчаване развитието на малките и средните предприятия (МСП) и „Насърчаване на иновациите, изследванията и високотехнологично развитие”.

С оглед осигуряване изпълнението на така посочените приоритети, извършените през 2006 г. разходи (както и през 2005 г.) са насочени към финансово обезпечаване изпълнението на следните програми:

- ◆ Стимулиране на износа и промоция на експортния потенциал чрез организиране на бизнес-форуми между български и чуждестранни фирми в страната и чужбина, чрез специализирано обучение на фирми с външнотърговска дейност, чрез подготовка на

специализирани ръководства за обучение на български фирми, чрез изготвяне на промоционални материали за търговско-икономическия потенциал на България, чрез информационно осигуряване на външнотърговската дейност;

- ◆ Подпомагане въвеждането на системи за управление в МСП;
- ◆ Подкрепа и развитие на МСП и предприемачеството чрез подкрепа за повишаване на конкурентноспособността им, чрез подобряване на административния капацитет на държавните служители за управление на проекти по донорски програми, чрез актуализиране на част II на информационния продукт „Информационно гише за предприемача и базиране в уеб сайта”, чрез подобряване на достъпа до информация и услуги за МСП и информизиране, чрез предоставяне на дейности, подпомагащи участието на МСП в интегрирани проекти и Мрежи по компетентност по тематичен приоритет „Науки за живота”;
- ◆ Подпомагане създаването на МСП чрез обучение в предприемачество;
- ◆ Насърчаване въвеждането на енергоспестяващи и екологосъобразни технологии;
- ◆ Създаване и поддържане на „Национален иновационен фонд” като инструмент на иновационната политика.

Чрез изпълняването на горепосочените програми през 2006 г. са постигнати следните планирани резултати:

- ◆ Разширяване присъствието на български стоки на чуждестранните пазари;
- ◆ Подготовка на българските фирми за конкурентната обстановка след присъединяването на България в ЕС;
- ◆ Създаване на нови и задълбочаване на съществуващите бизнес контакти между български и чуждестранни фирми;
- ◆ Подобряване на партньорството между държавния и частния сектор;
- ◆ Стимулиране на сътрудничеството с браншови съюзи и асоциации;
- ◆ Развитие и укрепване на взаимовръзките на Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия с образователните институции и академичната сфера, предоставящи специализирани външноикономически знания;
- ◆ Нарастване на знанията и повишаване на уменията на българските фирми за повишаване на техния опит в международните продажби;
- ◆ Разработване на национални промоционални и продуктови рекламно-информационни материали на основните световни езици;
- ◆ Създаване на условия за ефективно въвеждане и прилагане на системи за управление;
- ◆ Създаване на активни мерки за подпомагане на МСП и повишаване на тяхната конкурентноспособност;
- ◆ Подобряване квалификацията и знанията на държавните служители;
- ◆ Подобряване качеството на проектните предложения, представяни от българската администрация;
- ◆ Разширяване използването на продукта „Информационно гише за предприемача” от общини и/или областни управи;
- ◆ Създаване нови и устойчиво работещи „Информационни гишета за предприемача” в общини и/или областни управи;
- ◆ Развитие на изследователска дейност в научни звена и увеличаване на развойната дейност в предприятията;
- ◆ Обучаване на мениджъри в реализацията на мерки за повишаване на енергийната ефективност, енергоспестяващи технологии и екологичен мениджмънт;
- ◆ Въвеждане на пазарни механизми за финансиране повишаването на иновационния потенциал на предприятията;

- ◆ Финансиране разработването и реализирането на пазарноориентирани научно-приложни продукти;
- ◆ Финансиране повишаване на заетостта на млади висококвалифицирани специалисти в иновативни фирми;
- ◆ Ефективно управление на средствата от Националния иновационен фонд.

Отговорните министерства и ведомства, които са ангажирани за изпълнението на държавната политика в областта на промишлеността и строителството през 2006 г. са Министерството на икономиката и енергетиката и Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия.

Група Д: „Туризм”

Основната цел на публичните разходи в областта на туризма са насочени към неговото развитие като водещ отрасъл в икономиката и ефективен инструмент за социално-икономически растеж.

През 2006 г., както и през 2005 г., извършените разходи са свързани с финансовото обезпечаване и осигуряване на дейностите по:

- ◆ Разширяване позициите на Република България на основните туристически пазари;
- ◆ Възвръщане позициите на традиционните пазари;
- ◆ Диверсификация на туристическия продукт – превръщане на България в целогодишна туристическа дестинация (преодоляване на териториалната и сезонна концентрация на туризма в развитието на България като туристическа дестинация /летен – морски туризъм и зимен – ски-туризъм/ чрез развитие на специализираните видове туризъм (екотуризъм, исторически, културен и балнеолечебен туризъм).

Изпълняваните приоритети в областта на туризма продължават да са: „Реклама на България като туристическа дестинация”; „Развитие на качеството и диверсификация на туристическия продукт” и „Изграждане на информационна система и мониторинг на развитието на туризма”.

Изпълнението на горепосочените приоритети в областта на туризма през 2006 г. цели постигането на следните планирани резултати:

- ◆ Създаване на ефективна стратегия за национална реклама в чужбина и повишаване ефективността при разходване на средствата;
- ◆ Повишаване качеството на предлагания туристически продукт, повишаване търсенето на България като туристическа дестинация, повишаване на приходите от туризъм в бюджета и текущата сметка на платежния баланс и др.;
- ◆ Повишаване ефективността от членството на Република България в международни организации в сферата на туризма - увеличаване размера на получената информация, повишаване възвращаемостта на ноу-хау;
- ◆ Координация с други министерства и ведомства за развитие на туризма и туристическия продукт – намаляване на общите разходи за развитие на туризма и подобряване управлението в туризма;
- ◆ Изграждане на информационна система и мониторинг на развитието на туризма с оглед улесняване на дейността на българските и чуждестранни туристически фирми по продажбата на българския туристически продукт, осигуряване на информация за рекламата на България като туристическа дестинация, създаване на сигурност в туристическите фирми и потребителите на българския туристически продукт, осигуряване с информация на държавната и публична администрация, осигуряване на актуална информация за анализи, прогнози и оценки в туризма, осигуряване на маркетингова информация за рекламата на България като туристическа дестинация, мониторинг на ефективността на рекламата по пазари.

Отговорното ведомство, което е ангажирано с изпълнението на държавната политика в областта на туризма през 2006 г. е Държавната агенция по туризъм, второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на икономиката и енергетиката.

Група Е: „Други дейности по икономиката”

Средствата в тази група са предназначени основно за изграждане на инфраструктурни обекти, дейностите в областта на метрологията и техническия надзор, на стандартизацията, на сертификацията и изпитването, на приватизацията и следприватизационния контрол, на патентната дейност, на дейностите по акредитирането на лаборатории и органи, на дейностите, насочени към насърчаване на търговията, покриване на щетите нанесени от стихийни бедствия и крупни производствени аварии и др.

Разходите за групата по републиканския бюджет са в размер на 101.5 млн. лв., от които по централния бюджет 37.7 млн. лв. и по бюджетите на министерствата – 63.8 млн. лв. Разходите по централния бюджет са основно разходи за издръжка (32.3 млн. лв.) и за други субсидии и плащания – 5.4 млн. лв. Разходите за издръжка са за осигуряването на дейностите по техническата ликвидация и консервация на обекти от миннодобивния отрасъл, отстраняване на последствията и за саниране на околната среда, разходи за външни услуги и други разходи.

Със ЗДБРБ за 2006 г. за група ”Други дейности по икономиката” за министерства и ведомства са утвърдени нелихвени разходи в размер на 57.7 млн. лв., от които 56.5 млн. лв. текущи и 1.2 млн. лв. капиталови разходи. Вследствие на разпределението на бюджета съгласно ПМС №14/2006 г. и извършени текущи корекции през годината утвърдените разходи за групата са в размер на 67.7 млн. лв., от които 64.8 млн. лв. текущи и 2.9 млн. лв. капиталови разходи.

През 2006 г. по бюджетите на министерства и ведомства по групата са изразходвани 63.8 млн. лв., от които 60.9 млн. лв. текущи и 2.9 млн. лв. капиталови разходи, разпределени за финансирание на следните дейности:

- ◆ Издателската дейност, Държавен вестник и хранителния комплекс на НС;
- ◆ Редакция „Нормативни актове”, Ловни стопанства „Воден” и „Искър” към МС;
- ◆ Център за преводи и редакции, издръжка на дворци, резиденции и стопанства към Министерство на държавната администрация и административната реформа.
- ◆ Дейност по отпечатване на ценни книжа, издаване на списание „Бюджет” към МФ.
- ◆ Разходи по бюджета на МИЕ за подобряване на бизнесклимата чрез ефективен контрол на регулативните режими, чрез ускоряване на демонополизацията и приключване на приватизацията, осигуряване закрила на индустриалната собственост, осигуряване достъпа на български стоки и услуги до други пазари.
- ◆ Главна редакция „Педагогически издания”, вестник „Аз-буки” към МОН.

Разходите, отчетени **по общинските бюджети**, са в размер на 75.5 млн. лв., от които текущи разходи 63.3 млн. лв. и капиталови – 12.2 млн. лв. Основната част от текущите разходи (55.7 млн. лв.) са за местни дейности и изпълнението им спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. е 155.2%.

При общините разходите за функция “Икономически дейности и услуги” са с втори по големина относителен дял в общия размер на текущите разходи за местните дейности – 22.2 на сто, който се запазва и за 2006 г. Всичко това показва значението, което имат тези отрасли за развитието на местните общности, изразяващо се в поддържането и развитието на общинската инфраструктура, която е ключов фактор за нормалното функциониране на общината.

3.3.9. Разходи неклассифицирани в другите функции

(млн. лв.)

ОТЧЕТ 2006 г.	КФП	РБ	Соц. осигуряване	ВУ	БНР	Общини	ИБС Ф
IX. РАЗХОДИ НЕКЛАСИФИЦИРАНИ В ДРУГИТЕ ФУНКЦИИ	640,3	630,8	0,9	0,0	0,0	8,5	0,1
Лихвени разходи	640,3	630,8	0,9	0,0	0,0	8,5	0,1

В тази функция се отчитат лихвените плащания по вътрешния и външния дълг. Предвидените разходи за лихви през 2006 г. са в размер на 661.7 млн. лв. Реално отчетените в края на годината лихвени плащания на консолидирана основа са в размер на 640.3 млн. лв., или 96.8% от предвидените в разчетите към ЗДБРБ за 2006 г.

3.4 Изпълнение на показателите в частта на финансирането по консолидираната фискална програма за 2006 г.

3.4.1. Външно финансиране

Нетният размер на външното финансиране по КФП за 2006 г. е отрицателно и възлиза на 932.8 млн. лв., което е значително над предвидените 16.1 млн. лв. в разчета по ЗДБРБ за 2006 г. Преизпълнението спрямо разчета за годината е следствие на по-високи от планираните погашения по външни заеми и на по-нисък от планирания размер на постъпленията от външни заеми.

Външни заеми

Размерът на усвоените външни заеми на консолидирана база за 2006 г. е 247.8 млн. лв., което представлява изпълнение от 53.9% спрямо планираното в ЗДБРБ за 2006 г. Заемите са усвоени както следва:

- По бюджетите на министерствата и ведомствата - в ЗДБРБ за 2006 г. беше заложено ново външно финансиране по ДИЗ в размер на 323.0 млн. лв. През годината продължиха усвояванията по 11 заема на обща стойност 141.6 млн. лв., което представлява 43.8% спрямо разчета. Предвид изтичане на крайните срокове за усвояване на средствата и приключване на проектите се отчита преизпълнение на външното финансиране при 3 от кредитите, като с най – висок процент усвояване на заложените в ЗДБРБ за 2006 г. средства е отчетено от страна на Фонд „Републиканска пътна инфраструктура” – 96.97%, следван от МТСП – 71.3%. Въпреки това, като цяло се наблюдава ниска усвояемост на средствата по ДИЗ, което налага последващи промени в условията на сключените договори и в разпределението на външното финансиране по бюджетите на съответните получатели.

Размерът на усвоените заеми по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество е 79.8 млн. лв., или 81.8% от заложеното в програмата. Сравнително високият процент на изпълнение се дължи на усвояването на последния транш по проекта за модернизация на Летище София от ЕИБ през 2006 г. поради закъснение през предходната година и на средства от заема за разширение на пристанище Бургас в по-голям размер от предвидените.

- По бюджетите на общините – усвоените външни заеми са в размер на 26.5 млн. лв., което представлява 58.5 % от предвидените в ЗДБРБ за 2006 г.

Най-голям брой инвестиционни проекти управлява МФ - 10 на брой, от които 7 са на фонд “Републиканска пътна инфраструктура” - второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към МФ от месец септември 2006 г. Следва МРРБ с 5 заема, МЗ с 4 заема, МТСП и МТ с по 3 заема. Както и през предходните две години, за отчетния период не е отчетено усвояване на средства по заемите на МТ, поради забавяне изпълнението на проектите.

Погашения по външни заеми

Размерът на извършените през годината погашения по външни заеми на консолидирана основа е 787.4 млн. лв., което съпоставено с разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. представлява изпълнение от 163.3%. Извършените погашения са както следва:

По централния бюджет - през отчетната година бяха изплатени погашения по външни заеми в размер на 681.3 млн. лв., което е с 310.9 млн. лв. над годишния разчет. През годината бяха извършени няколко операции по предварително изплащане на външен дълг, съобразени с конкретните параметри на дълга, условията на заемните споразумения и наличните във фискалния резерв средства за извършване на подобни транзакции. Предплатени са пет заема от Световна банка на обща стойност от 367.6 млн. лв., както и изцяло е погасен дълга към Кралство Испания в размер на 10.1 млн. лв. Плащанията към всички останали външни кредитори бяха извършени регулярно, в съответствие с предвидените в договорите погасителни планове. С най-съществен дял са погашенията по заемите от Световната банка – 406.5 млн. лв. и от Европейския съюз - 141.8 млн. лв.

Преизпълнение на показателя от 224.5% в сравнение с предвидената стойност по закон се отчита и на ред “Плащания по активирани гаранции по заеми от чужбина”, което се дължи на предсрочното погасяване на задълженията към Американската корпорация за стокови кредити в размер на 11.1 млн. лв.

По бюджетите на министерствата и ведомствата - в ЗДБРБ за 2006 г. са заложили погашения по ДИЗ, администрирани по бюджетите на министерствата на обща стойност 63.2 млн. лв. съгласно договорените в споразуменията погасителни схеми. Изплатените средства за погашения са в размер на 51.3 млн. лв., което представлява 81.1% изпълнение на предвидения в закона показател. Разликата между параметрите по отчет и закон се дължи на няколко основни фактора. Един от тях е настъпилата промяна в погасителните схеми по заеми, по които усвояването на средства не е започнало или е преустановено временно през изминалата година. Такива са заемите за финансиране на проекти като управлявания от Министерство на транспорта „България – проект за реконструкция и електрификация на железопътната линия Пловдив – Свиленград”, който е на обща стойност 150 млн. евро, управлявания от МРРБ проект за „Пречистване на отпадъчни води в басейна на река Марица” и заема на Фонд „РПИ” за строителство на автомагистрала Тракия. При заемите, деноминирани в щатски долари, влияние върху размера на плащанията по главница оказва и по-ниския курс на щатския долар, при който са извършени съответните плащания, в сравнение с използвания прогнозен курс при изготвяне на разчетите за ЗДБРБ за 2006 г.

Погашенията по ДИЗ с краен бенефициент се извършваха регулярно, в съответствие с предвидените погасителни схеми и към края на периода са изплатени средства на обща стойност 48.8 млн. лв., което представлява 100.3% от предвиденото по закон.

- По бюджета на ДОО – погашения в размер на 2.1 млн. лв., или 100% от предвиденото в ЗБДОО за 2006 г.

Операции на външния пазар

През 2006 г. са извършени редица операции по предплащане на външен дълг, чиято обща стойност възлиза на 685.0 млн. лв. Резултатите от тези транзакции се отразиха благоприятно в посока намаление размера на външния дълг като абсолютен размер и като съотношение спрямо БВП, нарастване на дълга с фиксирани лихвени купони и редуциране на задълженията в щатски долари и специални права на тираж. Същевременно, постигнати са и по-дългосрочни цели в областта на дълга, като повишаване на кредитния рейтинг и стесняване на рисковата премия за финансиране.

През месец януари 2006 г. са изплатени напълно пет заема от Световна банка на обща стойност от 367.63 млн. лв., а през месец февруари - шест транша по двегодишно

стенд-бай споразумение с МВФ в размер на 296.20 млн. лв. Изцяло е погасен дълга към правителството на Испания в размер на 10.1 млн. лв. и дълга към Американската корпорация за стокови кредити в размер на 11.1 млн. лв. Всички операции са извършени в съответствие с условията на кредитните споразумения и след анализ на конкретните параметри по дълга и на възможностите за неговото предплащане.

Вземания от чужбина (+)

При предвидени в ЗДБРБ за 2006 г. 7.8 млн. лв., като погашения по предоставени правителствени кредити на други държави през годината бяха получени валутни постъпления в равностойност на 8.2 млн. лв. от Никарагуа и Ангола.

При планирано през 2006 г. пасивно салдо по ред „Клирингови разчети”, нетният резултат, отчетен във финансирането на бюджета е положителен и възлезе на + 734.4 хил. лева. Същият се формира от два превода в полза на бюджета: превод, извършен от МИЕ в размер на 86.4 хил. лв., с цел откупуване на салдо в индийски рупии за издръжка на СТИВ – Делхи, както и на превод по българо-сирийската спогодба за икономическо сътрудничество от 09.12.1974 г.

Наличности (нето) в легова равностойност на валутни с/ки в чужбина

Нетното изменение на наличностите в легова равностойност по валутни сметки в чужбина е увеличение на наличностите с 402.3 млн. лв., от които 394.6 млн. лв. представляват остатъка от гаранционния депозит на Министерство на отбраната за осигуряване на финансирането на 60% от стойността на приоритетен инвестиционен проект за доставка на вертолети за Въоръжените сили на Република България.

Вътрешно финансиране

Нетният размер на вътрешното финансиране за годината е отрицателен – 1 552.7 млн. лв. и включва заеми от БНБ и други банки (нето), операции с ДЦК (нето), покупко-продажба на ДОБЦК, нетно изменение на депозитите, друго финансиране, възмездно финансиране (нето) и придобиване на дялове, акции и съучастия (нето).

Заеми БНБ (нето)

Дългът към БНБ /МВФ/ в края на 2006 г. възлиза на 506.3 млн. лв. През отчетния период са извършвани редовно обратни покупки на СПТ в съответствие с договорените погасителни схеми. Наред с това, през месец януари предсрочно беше погасен дълга по шест транша от двегодишното стенд-бай споразумение с МВФ на стойност 296.2 млн. лв. (151.5 млн. евро). С това общият размер на извършените обратни покупки на специални права на тираж /погасителни вноски/ възлезе на 545.4 млн. лв.

Заеми от други банки и финансови институти – нето

Изпълнението на показателя за годината е 27.2 млн. лв. и отразява получените краткосрочни и дългосрочни заеми по общинските бюджети, както и извършените погашения по тези заеми.

Операции с държавни ценни книжа (нето)

На консолидирана база отчетеното изпълнение за показателя е положително и е в размер на 126.3 млн. лв., което представлява 19.9% от планираното в ЗДБРБ за 2006 г. изпълнението е както следва:

- По централния бюджет – нетното вътрешно финансиране за 2006 г. от операции с държавни ценни книжа е положително и възлиза на 118.8 млн. лв., което представлява 18.7% изпълнение на разчетеното в Закона за ДБ за 2006 г. Обща номинална стойност

на емитираните през годината ДЦК на вътрешния пазар, възлиза на 517.7 млн. лв. или изпълнение от 51.3%, спрямо заложеното в разчетите по ЗДБРБ за 2006 г. Редукцията на брутната вътрешна емисия е преди всичко за сметка на средносрочните и дългосрочни ДЦК, като пряко следствие както от пазарните условия с очаквания за дългосрочно покачване на лихвените проценти, така и от реализирания размер на бюджетен излишък и нивото на фискалния резерв. Осъществените през годината погашения по ДЦК възлизат на 381.8 млн. лв., като е реализирано изпълнение от 102%.

Пазарната среда за емитиране на вътрешен държавен дълг остана относително благоприятна и през 2006 г., при запазване на интереса на участниците на пазара към ДЦК от всички матуриретни групи. Търсенето на ДЦК продължаваше да превишава предлагането, което рефлектира в постигане на сравнително високи коефициенти на покритие и леко понижаване на постигнатата на аукционите доходност в края на годината. Това спомогна за изпълнение на правителствената стратегия в областта на вътрешния дълг, изразяваща се в увеличаване на относителния му дял, приоритетно емитиране на средносрочни и дългосрочните ДЦК, и удължаване на матуриретната крива.

От планираните 59.4 млн. лв. емисии на съкровищни бонове са емитирани такива с обща стойност 64.6 млн. лв. Периодичността на аукционите за тримесечни съкровищни бонове през 2006 г. беше редуцирана и Министерството на финансите проведе три аукциона на 3-месечни ДЦК. Предложеното през периода за продажба количество е в размер на 65 млн. лв. при заявени 120.8 млн. лв. Среднопретегленият коефициент на покритие на реализираните емисии на тримесечни съкровищни бонове през годината възлиза на 1.86.

Емитираните през годината облигации са в размер на 452.7 млн. лв., което представлява 47.7% изпълнение на този показател. През годината са емитирани 3-, 5- и 10-годишни ДЦК, деноминирани в лева. И през 2006 г. се запази тенденцията към удължаването на матурирета на емисиите ДЦК, като средния матурирет на държавните ценни книжа, емитирани на аукционен принцип нарасна до 7 години и 2 месеца, което е с 3 месеца повече в сравнение с предходната година.

- По бюджетите на общините – нетните стойност на операциите с ценни книжа отчетени по общинските бюджети за 2006 г. е положителна и е в размер на 7.5 млн. лв. В разчетите по КФП за 2006 г. за този показател не са планирани стойности.

3.4.2. Възмездно финансиране (нето)

Нетният размер на възмездното финансиране за годината е положителен – 31.3 млн. лв.

Нетните операции по ДИЗ с краен бенефициент търговско дружество за 2006 г. са в размер на 30.9 млн. лв., или 63.3%, тъй като общият размер на усвоените средства значително надвишава сумата на извършените погашения.

В ЗДБРБ за 2006 г. е заложено ново външно финансиране по 4 заема с краен бенефициент търговско дружество. Към края на отчетния период са усвоени средства на обща стойност 79.8 млн. лв., което представлява изпълнение на показателя от 81.8% спрямо предвидената стойност по закон.

Погашенията по ДИЗ с краен бенефициент се извършваха регулярно, в съответствие с предвидените погасителни схеми. Към края на периода бяха изплатени средства на обща стойност 48.8 млн. лв., което представлява 100.3% спрямо предвиденото по закон.

Нетният размер на възмездното финансиране за 2006 г. на фонд „Земеделие” е 22.9 млн. лв.

Нетният размер на възмездното финансиране, извършено от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) е в размер на 6.8 млн. лв., използвани главно за финансиране на инвестиционни екологични проекти.

През 2006 г. бе предсрочно погасен дълг на „Химимпорт“ по сключен заем между Министерство на финансите и „Лукойл Нефтохим Бургас“ АД в размер на 35.3 млн. лв., постъпили по централния бюджет.

3.4.3. Приватизация

В изпълнение на одобрения план за приватизация за 2006 г., приватизацията на държавните активи се осъществи в условията на значително ограничен ресурс от дружества с държавно участие, подлежащи на приватизация. Към настоящия момент е раздържавена по-голяма част от предприятията от основните отрасли на икономиката, като оставащите за приватизация пакети от дялове/акции са основно на дружества от енергийния сектор и дружества от значение за националната сигурност на Република България..

За 2006 г. отчетените приходи от приватизация по републиканския бюджет са в размер на 606.1 млн. лв., в т.ч. средствата от банковата приватизация в размер на 11.6 млн. лв. при планирани 103.5 млн. лв., което представлява преизпълнение на заложените приходи от приватизация около 5.9 пъти. Значителното преизпълнение на приходите от приватизация се дължи основно на успешно финализираната приватизационна продажба на „ТЕЦ ВАРНА“ ЕАД, достигнатите високи продажни цени на предложените за продажба пакети от акции/дялове от дружества, продиктувано от повишения инвеститорски интерес от страна на потенциалните купувачи и постъпилите средства от продажбата на електроразпределителните дружества, които сделки бяха реализирани в предходни периоди.

Частта от приходите от приватизация за Фонда за покриване на разходите за приватизация, отчетени за 2006 г. е в размер на 24.6 млн. лв.

Отчетените приходи от приватизация **по извънбюджетните сметки на общините** са в размер на 107.1 млн. лв.

III. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА КОНСОЛИДИРАНАТА ФИСКАЛНА ПРОГРАМА ЗА 2006 г. ПО СЪСТАВНИ БЮДЖЕТИ

1. Републикански бюджет

✓ Основни параметри на изпълнението на републиканския бюджет за 2006 г.

През 2006 г. продължи тенденцията от предходните години на нарастване на постъпленията по републиканския бюджет и бе реализирано значително преизпълнение на бюджетните приходи главно в резултат на общото икономическо оживление, проявилите се динамични ефекти от извършените данъчни реформи и добрата работа на приходните администрации. Финансирането на разходите бе извършено съобразно приоритетите и целите на съответните бюджети в рамките на законовите ограничения. В резултат на внимателно прецизиране и приоритизиране на разходите бяха посрещнати допълнителни разходи в сфери с важно социално-икономическо значение.

Изпълнението на основните показатели на републиканския бюджет за 2006 г., съпоставено към същия период на предходната година и програмата е както следва:

Изпълнение на републиканския бюджет за периода 2005 г. - 2006 г. и изпълнение на параметрите по ЗДБРБ за 2006 г.

(млн. лв.)					
РЕПУБЛИКАНСКИ БЮДЖЕТ	ОТЧЕТ 2005	ЗДБРБ ¹⁵ 2006	ОТЧЕТ 2006	Отчет 2006 към 2005 (к.4:к.2)	Отчет 2006 към ЗДБРБ (к.4:к.3)
К.1	к.2	К.3	К.4	К.5	К.6
ПРИХОДИ	11 762,5	12 288,9	13 528,6	115,0	110,1
Данъчни приходи	9 828,5	10 736,0	11 652,1	118,6	108,5
Неданъчни приходи	1 898,7	1 546,3	1 794,4	94,5	116,0
Помощи	35,3	6,6	82,1	232,6	1243,9
РАЗХОДИ И ТРАНСФЕРИ	10 422,9	11 901,1	11 713,4	112,4	98,4
Разходи	6 869,6	7 632,9	6 998,8	101,9	91,7
Текущи нелихвени разходи	5 133,9	5 611,9	5 134,3	100,0	91,5
Капиталови разходи ¹⁶	1 056,7	1 361,5	1 233,7	116,8	90,6
Лихвени разходи	679,0	659,5	630,8	92,9	95,6
Трансфери	3 553,3	4 268,2	4 714,6	132,7	110,5
ДЕФИЦИТ (-)/ИЗЛИШЪК (+)	1 339,6	387,8	1 815,2		

Общата сума на приходите по републиканския бюджет за 2006 г. е 13 528.6 млн. лв., или 110.1% спрямо планираните със ЗДБРБ за 2006 г. В сравнение с предходната година са постъпили 1 766.1 млн. лв. повече, като е постигнат ръст от 15%. Постъпленията от данъци по републиканския бюджет за 2006 г. са в размер на 11 652.1 млн. лв., което представлява преизпълнение с 8.5% на разчетите за годината и ръст от 18.6%, или 1 823.6 млн. лв. повече спрямо предходната година.

¹⁵ За целите на анализа в разчета за 2006 г. по републиканския бюджет разчета по позицията „Резерв за непредвидени и неотложни разходи“ е отнесен в съответните разходни позиции според основното предназначение на планираните средства

¹⁶ ii) прираста на държавния резерв и изкупуване на земеделска продукция са отнесени в позицията „Капиталови разходи“.

За разлика от предходни години, основната част от преизпълнението спрямо годишните разчети на данъчните приходи се отчита в групата на преките данъци. През 2006 г. по републиканския бюджет постъпиха 2 875.4 млн. лв. от **преки данъци** (вкл. и други данъци по републиканския бюджет), което представлява преизпълнение с 25.7% на разчета за годината. Основна причина за това преизпълнение е високият ръст на облагаемата печалба – над 40%, реализирана за 2005г. спрямо 2004г. както от нефинансовите предприятия, така и от банките, обусловена от по-ниската данъчна ставка, респ. стимулиране на инвестиционните процеси и икономическата активност, намаляване на безработицата под прогнозираната, увеличение на средната работна заплата, излизане на част от сивата икономика на светло. Спрямо 2005 г. се отбелязва ръст на постъпленията от преки данъци от 16.4%, или 404.4 млн. лв. повече. Значително над планираните постъпления за годината са приходите от данъка върху дохода на физическите лица, корпоративния данък, данъка върху дивидентите и доходите и другите данъци по ЗКПО. Същевременно се наблюдава намаление на относителния дял на преките данъци в данъчните постъпления спрямо предходната година – от 25.1% за 2005 г. на 24.7% за 2006 г.

Постъпленията от **косвени данъци** за 2006 г. са в размер на 8 776.7 млн. лв. и са с 1 419.1 млн. лв. повече в сравнение с предходната година, или бележат ръст от 19.3%. Спрямо предвидените със ЗДБРБ за 2006 г. нива изпълнението им е 103.9%. Основните фактори, които влияят върху високото изпълнение на косвените данъци е ръстът на вноса в страната (25.5% на годишна база), високите цени на суровия петрол (Price index 118.1%) и на цветните метали, увеличените количества внесени горива (с 30% повече за сметка на местното производство), както и увеличените ставки на акциза през 2006 г. Влияние в тази посока оказва и повишената събираемост в резултат на усилията на Националната агенция за приходите и Агенция „Митници” в борбата срещу митническите и данъчни измами. По видове косвени данъци, спрямо 2005 г. са постъпили в повече 1 025.8 млн. лв. (21.4%) от ДДС; 310.2 млн. лв. (14.2%) от акцизи; 83.2 млн. лв. (22.4%) от митни сборове.

Неданъчните постъпления по републиканския бюджет за 2006 г. са в размер на 1 794.4 млн. лв., или изпълнение 116.0% спрямо разчета за годината. В сравнение с 2005 г. се отбелязва намаление от 104.3 млн. лв., което се дължи на отчетените през първото полугодие на 2005 г. значими по размер еднократни приходи (около 200 млн. лв.) по бюджетите на министерствата и ведомствата от лицензии за извършване на далекосъобщителна дейност и от продажба на имущество.

През 2006 г. по републиканския бюджет постъпиха 82.1 млн. лв. **помощи**. Постъпленията по централния бюджет са в размер на 46.2 млн. лв., като по значима е финансова помощ от Фонда за солидарност на Европейския съюз в размер на 39.8 млн. лв. за компенсиране на предоставените средства за преодоляване на последствията от наводненията от лятото на 2005 г. По бюджетите на министерствата и ведомствата са постъпили помощи от страната и чужбина в размер на 35.8 млн. лв.

Разходите по републиканския бюджет (вкл. и трансферите за др. бюджети), извършени през 2006 г., са в размер на 11 713.4 млн. лв., или 98.4% от предвидените в ЗДБРБ за 2006 г. при прилагане на предвидените в ЗДБРБ за 2006 г. ограничения. Спазването на законовите ограничения се наложи предвид влошения дефицит по текущата сметка на платежния баланс.

Нелихвените разходи по републиканския бюджет (без трансферите за др. бюджети), извършени през 2006 г. са в размер 6 368.0 млн. лв., което представлява 91.3% от предвидените в ЗДБРБ за 2006 г. средства. Размерът на извършените **текущи нелихвени разходи** за периода е 5 134.3 млн. лв. (91.5% от разчета за годината), а за

капиталови разходи и прираст на държавния резерв са изразходвани 1 233.7 млн. лв., или 90.6% спрямо разчета за годината. Съпоставено с предходната година нелихвените разходи са с 2.9% (177.3 млн. лв.) по-високи, като текущите нелихвени разходи остават на нивата от 2005 г., а капиталовите разходи нарастват с 16.8%.

Извършените **лихвени плащания** по републиканския бюджет за 2006 г. са в общ размер на 630.8 млн. лв., или 95.6% от предвидените със ЗДБРБ за 2006 г. В основната си част това са разходи за **лихви по външни заеми**, които за отчетния период са в размер на 445.8 млн. лв. **Лихвите по вътрешни заеми** по републиканския бюджет за отчетния период са в размер на 185.0 млн. лв., или 85.2% от разчета за 2006 г.

Нетният размер на **трансферите по републиканския бюджет** за отчетния период е 4 714.6 млн. лв., или 110.5% от одобрените за годината, като в т. ч.:

✓ Трансфери/субсидии от републиканския бюджет за общините (нето) са в размер на 2 064.4 млн. лв., от които държавен трансфер на преотстъпления данък по Закона за облагане доходите на физическите лица в размер на 842.2 млн. лв., субсидии от централния бюджет в размер на 1 128.7 млн. лв., нетни трансфери от други бюджети в размер на 93.9 млн. лв. и възстановени субсидии от предходни години в централния бюджет – 0.2 млн. лв. Нето предоставените средства на общините превишават годишните разчети по ЗДБРБ за 2006 г. с 40.1%. Над разчетите по ЗДБРБ за 2006 г. на общините са предоставени други целеви трансфери от централния бюджет в размер на 238.2 млн. лв., трансфери от др. бюджети в размер на 93.9 млн. лв. (основно по програмите за временна заетост от МТСП) и предоставените 138 млн. лв. в края на годината от компенсираното преизпълнение на преотстъпените държавни данъци по ЗОДФЛ в изпълнение на ЗДБРБ за 2006 г. и др.

✓ За социално-осигурителните фондове – 1 760.9 млн. лв., което представлява 92.1% от годишния разчет.

✓ За съдебната власт – 250.2 млн. лв., или 111.3% спрямо годишния разчет, което е с 52.8 млн. лв. (26.6%) повече в сравнение с 2005 г.

Излишъкът по републиканския бюджет към 31.12.2006 г. е в размер на 1 815.2 млн. лв.

2. Съдебна власт

Одобрените със ЗДБРБ за 2006 г. средства по бюджета на съдебната власт са предвидени за осигуряване на необходимите ресурси на органите на съдебната власт за изпълнение на заложените приоритети в Стратегията за реформа на българската съдебна система и Програмата за нейното изпълнение. Финансирането на дейностите при изпълнението на бюджета, приоритетно са свързани с: укрепване на правоприлагащия капацитет; квалификацията на магистратите и съдебните служители, с оглед въвеждане и прилагане на европейските стандарти в правораздаване; преодоляване изоставането в материалните и кадрови ресурси; подобряване на инфраструктурата и сигурността в съдебната система.

През 2006 г. по бюджета на съдебната власт са постъпили неданъчни приходи в размер на 68.2 млн. лв., или 142.1% изпълнение на предвидените в ЗДБРБ за 2006 г. в т.ч. съдебни такси - 52.8 млн. лв. (121.3% изпълнение спрямо разчета за годината). Най-голям относителен дял в другите неданъчни приходи заемат постъпленията от Агенцията за държавни вземания. Спрямо 2005 г. приходите по бюджета на съдебната власт са нараснали с 16.5 млн. лв. или с 32.0%.

В хода на изпълнението на бюджета по реда на чл. 34, ал. 1 и чл. 35, ал. 2 от ЗУДБ са отпуснати допълнителни средства по бюджета на съдебната власт, както следва:

✓ 13.0 млн. лв. от централния бюджет на основание §58 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗДБРБ за 2006 г. (допълнено с ПМС №368/28.12.2006г.), във връзка със създаване на административни съдилища и за изплащане на обезщетения, свързани с девоенизирането на кадровия състав на Националната следствена служба и окръжните следствени служби;

✓ 10.0 млн. лв. от републиканския бюджет във връзка с §57 от Преходните и заключителни разпоредби на ЗДБРБ за 2006г.;

✓ 2.5 млн. лв. допълнителни бюджетни кредити за издръжка на Прокуратурата на Република България.

Общо извършените разходи по бюджета на съдебната власт за 2006 г. са 303.2 млн. лв., което представлява 110.8% изпълнение на закона. Спрямо 2005 г. разходите са нараснали с 21.9%, или с 54.5 млн. лв. повече. За капиталови разходи са изразходвани 35.6 млн. лв., (178.1% изпълнение на разчета към ЗДБРБ за 2006 г.), или 11.2 млн. лв. повече в сравнение с предходната година.

С отпуснатите средства по бюджета на съдебната власт са положени усилия за осигуряване на условия за провеждане на реформа в съдебната система и нормалното функциониране на органите на съдебната власт.

3. Социално-осигурителни фондове

3.1 Държавно обществено осигуряване

Приходите по бюджета на държавното обществено осигуряване за 2006 г. възлизат на 3 248.4 млн. лв., което представлява 106.6% спрямо заложените в Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2006 г. Най-голям е дялът на приходите от осигурителни вноски, които за отчетния период са в размер на 3 221.6 млн. лв. и представляват 99.2% от общите приходи. От тях: осигурителни вноски за работници и служители от работодатели - 2 074.8 млн. лв.; лични вноски от работници и служители – 899.2 млн. лв.; вноски от самоосигуряващи се – 158.8 млн. лв. Спрямо 2005 г. постъпленията от осигурителни вноски са с 201.3 млн. лв. по-малко, главно поради намалената вноска за фонд „Пенсии”.

Основните фактори, които са оказали влияние върху изменението на приходите са следните:

- намаляване на вноската за фонд „Пенсии” с 6% от 1 януари 2006 г.;
- нарастването на минималната работна заплата за страната от 150 на 160 лв. от 1 януари 2006 г.;
- промяна в минималните осигурителни прагове по основни квалификационни групи и професии;
- нарастването на средния осигурителен доход;
- нарастването на максималния осигурителен доход (от 1300 на 1400 лв. от 1 януари 2006 г.).

По-слабо изпълнение по бюджета на държавното обществено осигуряване се наблюдава при неданъчните приходи. Отчетените постъпления възлизат на 26.8 млн. лв. или 47.3% спрямо планираните по ЗБДОО за 2006 г. В структурно отношение преобладават приходите от глоби, санкции и наказателни лихви (19.8 млн. лв.).

През 2006 г. отчетените разходи по бюджета на ДОО са в размер на 5 008.1 млн. лв., което представлява 101.1% спрямо предвидените в ЗБДОО за 2006 г. средства.

Най-голям е делът на разходите за пенсии 4 203.8 млн. лв. (без пощенски такси) или 83.9% от общия размер на разходите. Спрямо предходната година средствата за пенсии са се увеличили с 432.3 млн. лв. Това се дължи основно на индексирания на пенсиите с 5% от 1 януари 2006 г., повишените разходи в резултат на въведения през юли 2006 г. нов размер на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст (85 лв.), както и на увеличението от 1 юли на пенсиите до 120 лв. с 5%, а от 120 до 150 лв. – с 4%. Превишението на планираните разходи за пенсии се дължи на изплащането на допълнителна сума към пенсиите през месец декември съгласно ПМС № 312 от 2006 г.

Отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по бюджета на ДОО са в размер на 719.1 млн. лв., или 14.4% от общите разходи, като от тях за обезщетения и помощи при безработица са изразходвани 89.2 млн. лв. (с 2 млн. лв. по-малко от отчетените през 2005 г.), а за здравноосигурителни вноски за пенсионери, безработни лица, социално слаби и деца до 18-годишна възраст – 254.4 млн. лв. Средствата включват и обезщетения при бременност и раждане (36.6 млн. лв.), обезщетения за отглеждане на малко дете (114.8 млн. лв.), обезщетенията за временна неработоспособност поради общо заболяване (180.7 млн. лв.) и други.

Към края на 2006 г. отчетените разходи за издръжка по бюджета на ДОО са в размер на 44.6 млн. лв. (77.0% от заложеното в ЗБДОО за 2006 г.), като от тях 30.6 млн. лв. са за пощенски такси при изплащането на пенсиите и обезщетенията за безработица. Разходите за лихви по заема от Световната банка са в размер на 0.9 млн. лв., а разходите за членски внос по участието в Международната асоциация по социално осигуряване – 0.032 млн. лв. За заплати на персонала, нает по трудово правоотношение, са изплатени 25.7 млн. лв., в т.ч. за допълнително материално стимулиране по чл. 20, ал. 7 от Кодекса за социално осигуряване – 6.4 млн. лв. Разходите, свързани с управлението на системата на ДОО, представляват едва 1.4% от общия размер на разходите по бюджета на ДОО.

Отчетените капиталови разходи са в размер на 5.8 млн. лв., или през годината са усвоени само 63.0% от капиталовите разходи, заложи в ЗБДОО за 2006 г.

3.2 Учителски пенсионен фонд

Отчетените приходи по бюджета на Учителски пенсионен фонд (УПФ) за 2006 г. са в размер на 27.8 млн. лв. или 106.6% спрямо планираните. Приходите от осигурителни вноски са 22.8 млн. лв. и формират 82% от общите приходи, а постъпленията от лихви са 4.7 млн. лв.

Общите разходи по бюджета на Учителския пенсионен фонд за 2006 г. възлизат на 5.0 млн. лв. или 97.6% от планираните за 2006 г.

Размерът на пенсиите, изплатени от УПФ е 4.8 млн. лв., което е с 0.1 млн. лв. по-малко от планираните. Пощенските такси за изплащане на пенсиите са в размер на 0.029 млн. лв.

Националният осигурителен институт, в качеството си на администриращ УПФ орган, провежда следната основна политика - осигуряване на предсрочно пенсиониране на педагогическия персонал от предучилищното, началното, основното и средното образование. За осъществяване на тази политика през 2006 г. са разходвани 4.8 млн. лв. за изплащане на добавки към пенсиите и пенсии за предсрочно пенсиониране. Извършено е осъвременяване на пенсиите с 5% от 1 януари 2006 г. Към пенсиите за месец декември е изплатена еднократна допълнителна сума на основание ПМС № 312 от 2006 г.

3.3 Фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите”

Приходите по бюджета на фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите” (ФГВРС) за 2006 г. са в размер на 32.3 млн. лв. или 108.2% спрямо планираните за 2006 г. Приходите от осигурителни вноски са 32.3 млн. лв. и формират 99.7% от общите приходи.

Общите разходи по бюджета на ФГВРС за 2006 г. са в размер на 0.27 млн. лв., което представлява 8.9% от предвидените по закона за 2006 г. средства.

3.4 Национална здравно-осигурителна каса

Приходите по бюджета на Националната здравно-осигурителна каса (НЗОК) за 2006 г. възлизат на 1 065.9 млн. лв., или 100.4% спрямо предвидените в Закона за бюджета на НЗОК (ЗБНЗОК) за 2006 г. Най-съществен дял (96.9%) в приходите заемат постъпленията от здравноосигурителни вноски, които са в размер на 1 032.4 млн. лв. Отчетените неданъчни постъпления възлизат на 33.5 млн. лв., което представлява преизпълнение с 53.7% спрямо предвидените в ЗБНЗОК за 2006 г. Преобладаваща част от тях са глоби и санкции (21.0 млн. лв.) и приходи от лихви по срочни депозити на НЗОК (12.7 млн. лв.).

Общият размер на актуализираните разходи съгласно ЗБНЗОК е 1 357.6 млн. лв. От тях през 2006 г. са разходвани 1 317.5 млн. лв. (97%), като с най-голям относителен дял (98.0%) са здравноосигурителните плащания, в размер на 1 289.4 млн. лв. В сравнение с 2005 г. са извършени с 289.3 млн. лв. повече здравноосигурителни плащания, поради промяна в системата за финансиране на здравните заведения от единен източник (НЗОК). Административните разходи (заплати, осигурителни вноски и издръжка) възлизат на 26.4 млн. лв., което представлява 85.4% спрямо предвидените по закон и заемат 2% от общия размер на разходите.

Структурата на здравноосигурителни плащания по отделни направления за 2006 г. е следната:

- първична извънболнична медицинска помощ – 100.5 млн. лв.;
- специализирана извънболнична медицинска помощ – 111.2 млн. лв.;
- стоматологична помощ – 61.0 млн. лв.;
- медико-диагностична дейност – 46.2 млн. лв.
- лекарства за домашно лечение – 270.0 млн. лв.;
- болнична помощ – 735.1 млн. лв.

Предвидените първоначално със Закона за бюджета на НЗОК за 2006 г. 1 219.2 млн. лв. за здравноосигурителни плащания бяха увеличени със средствата от резерва за непредвидени и неотложни разходи в размер на 104.0 млн. лв., както и с направените икономии от разходите за издръжка и капиталови разходи. Най-голям е относителният дял на здравноосигурителните плащания за болнична помощ - 55 на сто от общо изплатените на изпълнителите на медицинска помощ през 2006 г. 1 323.9 млн. лв. разходи за здравноосигурителни плащания. В тази сума се включват и 34.5 млн. лв. плащания за болнична помощ на лечебните заведения по чл.5 от Закона за лечебните заведения, отчетени като трансфер. С тези средства е заплатено лечението на над 1 100 000 преминали болни по 299 клинични пътеки. НЗОК е сключила договори за болнична помощ с 313 лечебни заведения

4. Бюджети на общините

През 2006 г. по бюджетите на общините са постъпили приходи в размер на 1 232.1 млн. лв., което представлява 150.5% изпълнение на годишния разчет към ЗДБРБ за 2006 г.

Данъчните приходи, формирани от имуществени данъци по Закона за местните данъци и такси, възлизат на 364.6 млн. лв. и представляват 29.6% от общия размер на приходите. В сравнение с 2005 г. тези постъпления са нараснали с 48.5%. С въвеждането на пътната такса (винетна система) за ползване на републиканската пътна мрежа, пътният данък отпадна окончателно от 2005 г. и през 2006 г. бе компенсирани с трансфер от централния бюджет в размер на 58.0 млн. лв. Преобладаващ дял (68.9%) в общинските приходи заемат неданъчните постъпления, които са 849.4 млн. лв. и основно представляват общински такси (423.4 млн. лв.) и приходи от продажби на нефинансови активи (287.7 млн. лв.). Наблюдава се положителна тенденция към повишаване събираемостта на приходите през 2006 г. и вследствие на предоставяне на правомощия на общините по администриране на местните данъци и такси, във връзка с измененията в Закона за местните данъци и такси.

Бюджетните взаимоотношения (нето) на централния бюджет с общините за годината са в размер на 1 970.5 млн. лв. В това число са включени:

- държавен трансфер на преотстъпен данък по ЗОДФЛ, усвоен в размер на 842.2 млн. лв., при лимитиран такъв в размер на 842.2 млн. лв., което представлява 100% от годишния уточнен размер;
- обща допълваща субсидия, усвоена в размер на 530.1 млн. лв. при 563.6 млн. лв. лимитирана такава, или 94.1% от годишния уточнен размер;
- трансфери за местни дейности, усвоени в размер на 142.2 млн. лв. при отпуснат лимит от 142.2 млн. лв., което представлява 100% от годишния уточнен размер;
- целева субсидия за капиталови разходи, усвоена в размер на 218.0 млн. лв. при лимитирана такава 218.1 млн. лв., или 100% от уточнения размер за годината;
- други целеви трансфери в размер на 238.2 млн. лв.;
- възстановени субсидии в централния бюджет в размер на 0.2 млн. лв.

Общо увеличенията на субсидиите/трансферите от централния бюджет са 541.3 млн. лв. и се дължат основно на направените корекции на бюджетните взаимоотношения на общините с централния бюджет през 2006 г., с които са им предоставени допълнително средства над предвидените по чл. 10, ал. 1 от ЗДБРБ за 2006 г. По-значителна част от средствата са насочени към различни инфраструктурни обекти; допълнителни възнаграждения на учители и увеличаване работните заплати на медицинските сестри; за пътни разходи и медицински прегледи на донаторници, за лекарства на ветерани; за прехвърляне на одитори от АДФИ към общините; за съфинансиране на различни културни прояви.

Към края на 2006 г. общините са отчели временни безлихвени заеми (нето) от централния бюджет (по програма САПАРД) в размер на 6.5 млн. лв. Отчетените временни безлихвени заеми между бюджетни и извънбюджетни сметки/фондове (нето) към 31.12.2006 г. са в отрицателен размер от 1.0 млн. лв. Временните безлихвени заеми от/за ПУДООС (нето), отчетени към края на 2006 г., са 0.8 млн. лв.

През 2006 г. общините са получили трансфери от МТСП, МРРБ, МОН и др. в размер на 212.1 млн. лв., с които са финансирани целеви програми за временна заетост, образователни дейности, физкултурни, спортни и други дейности.

Извършените разходи по местните бюджети през 2006 г. са в размер на 3 283.3 млн. лв., или 138% спрямо разчетите към ЗДБРБ за 2006 г. За финансиране на местните дейности по общинските бюджети са изразходвани общо средства в размер на 1 680.2 млн. лв., разходите за финансиране на делегираните от държавата дейности са в размер на 1 555.8 млн. лв., а отчетената сума за дофинансиране на разходите в делегираните от държавата дейности с местни приходи е в общ размер на 47.3 млн. лв.

Към 31.12.2006 г. просрочените задължения на общините са в размер на 41.3 млн. лв., от които за делегирани от държавата дейности – 2.2 млн. лв. (5.3% от общата сума), за местни дейности – 38.4 млн. лв. (93.1%) и за други просрочени задължения – 0.7 млн. лв. (1.6% от общия размер). В сравнение с 2005 г., просрочените задължения на общините като цяло са намалели с 6.6 млн. лв., като това се дължи предимно на започналия през 2005 г. и продължил през 2006 г. процес на администриране на местните данъци и такси, който допринесе за повишаване на събираемостта на данъчните приходи по общинските бюджети и увеличаване на приходната им база.

Същевременно просрочените вземания на общините към 31.12.2006 г. възлизат на 45.3 млн. лв., от които в делегираните от държавата дейности 0.4 млн. лв., в местните дейности – 35.6 млн. лв. и в други – 9.3 млн. лв. Спрямо края на 2005 г. просрочените вземания като цяло са се увеличили с 8.1 млн. лв.

С приемането на Закона за държавния бюджет за 2006 г. с Приложение № 10 към §41 от ПЗР са определени видовете извънбюджетни сметки и фондове, които функционират през 2006 г. Общинските съвети съставят, приемат и отчитат извънбюджетните приходно-разходни сметки заедно с приемането и отчитането на изпълнението на общинския бюджет.

За 2006 г. общините отчитат по извънбюджетните си сметки извършени разходи общо в размер на 57.5 млн. лв., от които най-голям дял имат направените капиталови разходи (50.3 млн. лв.).

Постъпилите приходи по извънбюджетните сметки на общините са в размер на 4.4 млн. лв., от които неданъчни приходи – 4.0 млн. лв. и помощи – 0.4 млн. лв. Финансирането е в размер на 56.6 млн. лв., чийто източник основно са постъпилите приходи от приватизация в размер на 107.1 млн. лв. С част от средствата са извършени трансфери от извънбюджетните към бюджетните сметки на общините в размер на 4.5 млн. лв. (нето), като от тях получени трансфери са 107.4 млн. лв. и предоставени – 111.9 млн. лв. От извънбюджетните сметки на общините са предоставени (нето) временни безлихвени заеми в размер на 1.0 млн. лв.

5. Българско национално радио

Приходите по бюджета на БНР за 2006 г. са в размер на 2.3 млн. лв. и бележат ръст от 18.8% спрямо 2005 г. Това са неданъчни постъпления и включват приходи от реклама, спонсорски съобщения, технически услуги, продуцентски и изпълнителски права, наеми на имущество и други. Постигнатият ръст на приходите се дължи основно на участието на БНР в съвместни проекти във връзка с присъединяването на страната ни към ЕС и преведените авансови вноски по сключени договори за извършване на услуги през 2007г.

Изпълнението на разходите по бюджета на БНР за 2006 г. е в размер на 37.7 млн. лв., което представлява 99.1% от разчета за годината. Изпълнението на разходите в размер по-нисък от утвърдения по бюджета на националното радио се дължи основно на ниския процент усвояване на определените със ЗДБРБ за 2006 г. средства за дълготрайни материални активи. Спрямо 2005 г. отчетените разходи реализират ръст от 3.8%, което се дължи на индексация на заплащането на персонала и др.

За реализиране на основната политика на БНР - „Обществен оператор за създаване и разпространение на радиопрограми” са отчетени разходи в размер на 35.6 млн. лв.

Общият обем на излъчената от Българското национално радио програма е 74 387 часа (в т.ч. 552 часа реклама).

6. Българска национална телевизия

През 2006 г. БНТ отчита приходи в размер на 16.5 млн. лв., при заложи в консолидираната програма 13.5 млн. лв., т.е. наблюдава се преизпълнение от 22.1%. Спрямо отчета за 2005 г. приходите за 2006 г. са се повишили с близо 4.0 млн. лв. или 31.5%. В структурно отношение най-голям относителен дял в приходите за 2006 г. заемат постъпленията от продажба на услуги, стоки и продукция.

На основание чл. 62, т. 6 от Закона за радиото и телевизията, Управителният съвет на БНТ приема бюджета на БНТ, като включва в него и определената със Закона за държавния бюджет на Р България за 2006 г. субсидия в размер на 59.0 млн. лв.

Отчетените разходи за 2006 г. са в размер на 72.5 млн. лв. в т.ч. за почивно дело – 0.3 млн. лв. Разходи в размер 72.2 млн. лв. са за осъществяване на дейността на БНТ, в съответствие с издадените индивидуални лицензии на Българска национална телевизия за телевизионна програма, като национален обществен телевизионен оператор. Излъчената телевизионна програма през 2006 г. е с общ обем от 23 491 часа.

Отчетените капиталови разходи са в размер на 15.0 млн. лв. За дълготрайни материални активи са отчетени разходи в размер на 3.5 млн. лв. и са за реконструкция, придобиване на компютри и хардуер, оборудване, машини и съоръжения, придобиване на транспортни средства.

Основните разходи, свързани с реализиране на програмите на БНТ са разходите за производство и закупуването на телевизионна програма. Значителна част от тях (11.5 млн. лв.) са разходи за нематериални дълготрайни активи, в т.ч. средства за филмопроизводство – 4.7 млн. лв. за европейски и световни първенства – 3.5 млн. лв., отстъпени права за излъчване на чужди и български програми – 3.0 млн. лв.

7. Държавни висши училища

Приходите на държавните висши училища за 2006 г. възлизат на 174.3 млн. лв. и са с 9.6% по-високи от отчетените за 2005 г. Най-значителен е ръстът на постъпленията от семестриални такси за обучение – 12.4 млн. лв. или 14.9%. При липсата на промени в нормативната база, като основни фактори за увеличението на приходите могат да се определят по-високите семестриални такси за обучение (средно с 5.5% спрямо 2005 г.), увеличеният брой на магистърските програми и стимулите за генериране на повече приходи, произтичащи от статута на автономен бюджет с право на преходен остатък.

Със ЗДБРБ за 2006 г. бе определен трансфер от републиканския бюджет за държавните висши училища в размер на 241.0 млн. лева. Отчетът на изпълнението на субсидията възлиза на 108.9%. Преизпълнението в размер на 21.5 млн. лв. се формира основно от предоставените допълнителни средства за:

- 18.8 млн. лв. за подобряване на материално-техническата база на държавните висши училища, от които: 6.0 млн. лв. за увеличаване на субсидията за капитални вложения, в изпълнение на § 71 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2006 г.; и 12.8 млн. лв., отпуснати на основание чл. 34 от Закона за устройството на държавния бюджет за сметка на икономия на други разходи по държавния бюджет;

- 1.7 млн. лв. за допълнителна издръжка на обучението в Софийския университет „Св. Климент Охридски”, предоставени в изпълнение на § 94 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2006 г.;
- 0.55 млн. лв. за квартирни помощи на студентите, които не са настанени на общежития, поради недостиг на места (средствата са първоначално планирани в централния бюджет).

Годишният отчет на разходите по бюджетите на ДВУ възлиза на 439.4 млн. лв., основна част, от които – 347.5 млн. лв. - са свързани с дейностите по осигуряването на учебния процес във висшите училища. От тези разходи 58.2% са средствата за възнаграждения и осигурителни плащания на заетите, 29.7% са средствата за издръжка, и 12.1% - за капиталови разходи. В сравнение с 2005 г. се наблюдава увеличение на дела на разходите за издръжка и капиталовите разходи за сметка на разходите за персонал. Основни фактори за това са намаляването на вноската за Държавното обществено осигуряване и увеличената инвестиционна активност на ВУ.

Друга значителна част са социално-битовите разходи, свързани с дейностите по осигуряване на равен достъп до висше образование и здравно обслужване. За 2006 г. тези разходи възлизат на 71.9 млн. лв., в т.ч.:

- за стипендии на студентите и докторантите – 24.4 млн. лв.;
- за студентски общежития – 29.2 млн. лв.;
- за студентски столове – 9.4 млн. лв.;
- за здравно-осигурителни вноски на студентите и докторантите – 9.0 млн. лв.

Третият основен елемент от отчетените разходи са разходите за научно-изследователска дейност. За 2006 г. тези разходи възлизат на 5.7 млн. лв.

Четвърта част от разходите са свързани с дейностите по участие в международни програми и споразумения, получени дарения и помощи от чужбина. За 2006 г. тези разходи възлизат на 14.4 млн. лв. и се увеличават със 17.5% спрямо 2005 г.

8. Държавни висши военни училища

Приходите на държавните висши военни училища (ДВВУ) за 2006 г. са в размер на 1.4 млн. лв., или с 24.8% повече спрямо отчетените за 2005 г. Основната част от приходите са постъпления от такси за обучение (0.96 млн. лв.).

Разходите на ДВВУ за 2006 г. са свързани с изпълнението на следните основни функции:

- подготовка на офицери за националната сигурност, отбраната на страната и въоръжените сили, в съответствие със съвременните световни тенденции и стандартите на НАТО;
- провеждане на научни и приложни изследвания - основен фактор за трансфера на знания и “ноу-хау” във военния аспект на сигурността, колективната отбрана и многонационалните операции;
- издателска дейност - разпространяване на научни теоретични знания сред войските, допринасящи за воденето на дебат по въпросите на националната сигурност, отбраната на страната и въоръжените сили.

Годишният отчет на разходите по бюджетите на ДВВУ възлиза на 29.4 млн. лв. От тези разходи 63.7% са средства за заплати, осигурителни вноски и други възнаграждения и плащания на персонала, 35.4% - за издръжка и 0.9% - за капиталови разходи.

9. Българска академия на науките

Отчетените приходи на Българската академия на науките (БАН) за 2006 г. са в размер на 26.5 млн. лв. Спрямо 2005 г. се наблюдава намаление с 5.8%, което се дължи на получените трансове през 2005 г. от Европейската комисия по Шеста рамкова програма за научни изследвания на ЕС. Основна част от реализираните собствени приходи на БАН са в резултат от участието в международни проекти за научни разработки.

Основна част от извършените разходите през 2006 г. са свързани с осигуряването на издръжката на 87-те поделения в системата на БАН. От общия размер на разходите (96.8 млн. лв.) – 63.3% са средства за заплати и осигурителни плащания, 27.3% са средства за издръжка и 9.4% за капиталови разходи.

Наблюдава се увеличение на отчетените разходи спрямо 2005 г. с 5.7%, което се дължи преди всичко на увеличения размер на утвърдената със ЗДБРБ за 2006 г. субсидия, разрешените разходи за сметка на преходни остатъци и получените трансфери от фонд „Научни изследвания” към Министерството на образованието и науката.

10. Национален фонд към Министерство на финансите

Националният фонд (НФ) към Министерството на финансите е централен съкровищен орган за помощта, предоставена на България от Европейската общност по пред-присъединителните инструменти ФАР, САПАРД и ИСПА. Отговаря за цялостното финансово управление на средствата, включително и на националното съфинансиране по програмите, като задължително условие на средствата.

С решение на Министерски съвет № 988/27.12.2005 г. дирекция „Национален фонд” е определена за Сертифициращ орган и орган, отговорен за получаване на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд след присъединяване на Република България в ЕС.

Националният фонд отговаря за финансово управление на средствата от ЕС (пред-присъединителни инструменти, Структурни фондове и Кохезионен фонд), включително и на националното съфинансиране, като задължително условие за усвояване на средствата.

Изпълнението на проектите по пред-присъединителните инструменти се извършва от Изпълнителни агенции/Агенция САПАРД (по смисъла на съответните финансови меморандуми/споразумения и на Меморандума за създаване на Националния фонд). За целите на отчетността и касовото изпълнение всички активи, пасиви, приходи, разходи и операции на извънбюджетен фонд Националния фонд се третира като отделна консолидационна единица, независимо че Изпълнителните агенции/Агенция САПАРД организационно и юридически са в състава на други министерства и ведомства.

Постъпилите по извънбюджетни сметки на Националния фонд средства по пред-присъединителните инструменти на Европейския съюз за 2006 г. са 517.3 млн. лв., което е 78.4% от заложените приходи от помощи на НФ в консолидирания държавен бюджет, а приходите от лихви са 21.2 млн. лв., което е 266.1% от заложените приходи от лихви. Важно е да се отбележи, че скоростта и ритмичността на постъпване на средствата от ЕС в рамките на одобрените годишни квоти за България зависи единствено от скоростта и ритмичността на усвояване на средствата от Изпълнителните агенции/Агенция САПАРД. От държавния бюджет постъпилите трансфери са в размер на 195.0 млн. лв. или 81.5% от предвидените за 2006 г.

Общите разходи, заложен в консолидирания държавен бюджет за 2006 г., са 785.4 млн. лв., като от тях са изразходвани 539.3 млн. лв. или 68.7%. Направените капиталови разходи са 70.6% от общите, разходите за текуща издръжка са 27.1%, субсидиите са 2.2% и разходите за заплати и социални осигуровки – 0.2%.

Сумата на общите разходи по трите пред-присъединителни инструмента с включени изходящи трансфери възлиза на 594.3 млн. лв. и се разпределят както следва:

Програма ФАР

Изразходваните средства по програма ФАР са в размер на 348.1 млн. лв. (включително предоставени трансфери на училища, общини и др.) и представляват 58.8% от общо извършените разходи. Основната цел на програмата е укрепване на българските институции, хармонизиране на българското законодателство с това на ЕС и стимулиране на пограничните райони. Делът от разходите по програма ФАР за вноските на Р България за участие в програмите и агенциите на ЕС са в размер на 48.3 млн. лв. или 13.9%.

При финансовото изпълнение на програма ФАР през 2006 г. се наблюдават тенденции, които са следствие на спецификата ѝ, като на първо място се откроява неравномерността в трансфера на средства от Европейската комисия. Начинът за получаване на средства от ЕК е определен от разпоредбите на съответните Финансови меморандуми/споразумения, което не позволява гъвкавост при изготвяне на исканията и регулярност на потока от средства. Процесът на одобрение на съответния транш трае около шест месеца, което води до забавяне на дължимите плащания. Продължава наложилата се през последните години тенденция за системно закъснение от страна на изпълнителните агенции на всеки етап от тръжния процес, което води до забавяне при сключване на договорите и съответно изместване на заложените прогнозни плащания.

Програма САПАРД

Извършените разходи по програма САПАРД през 2006 г., след приспадане на възстановените суми по регистрирани дългове, възлизат на 146.6 млн. лв. – европейско и национално публично съфинансиране или 24.8% от общите разходи. Основната цел на програмата е подобряване на ефикасността на земеделското производство и насърчаване на конкурентноспособен хранително-преработвателен сектор, чрез добра пазарна и технологична инфраструктура и стратегическа инвестиционна политика, насочени към достигане на европейските стандарти и устойчивото развитие на селските райони в България.

Основният проблем по програма САПАРД, констатиран през 2006 г., е закъснението на трансферите, с които ЕК възстановява разходваните средства, декларирани с предоставяните тримесечни декларации за разходите и заявки за плащане от общността. Поради това имаше недостиг на средства по САПАРД-евро сметката и се използваха национални средства за европейския съ-финансиращ елемент при извършване на плащания към Агенция САПАРД. Средствата са възстановени след получаване на съответния транш от ЕК.

През месец август беше възстановена частта от декларираните разходвани средства, към 31 декември 2004 г. и 31 март 2005 г., отнасящи се до платени проекти по две от втората група акредитирани мерки по САПАРД. Възстановяването на тези разходи от страна на ЕК беше временно задържано до предоставяне на приемлив доклад от вътрешния контрол на Агенция САПАРД по тях. Този доклад беше предоставен на ЕК още в средата на месец декември 2005 г.

През месец септември бе извършено плащане в размер на 51.1 млн. лв. по проекти, със сключени договори по „Процедурата при ограничено време” като тази сума бе

включена в Декларация за разходите и Заявка за плащане до Европейската комисия за третото тримесечие. Тези разходи бяха извършвани от специална сметка на Държавен фонд „Земеделие” в БНБ от октомври 2005 г.

Програма ИСПА

Изразходвани са 99.6 млн. лв. или 16.5% от общите разходи. Областите на приложение на програмата са пряко насочени към осигуряване на финансов ресурс за екологични проекти и проекти в областта на транспортната инфраструктура, с цел изравняване с инфраструктурните стандарти на Европейската общност.

По отношение на програма ИСПА най-важният момент през 2006 г. е проведения одит от страна на ЕК, в периода 28 август – 1 септември с цел удостоверяване на възможностите на четирите Изпълнителни агенции по ИСПА в България да работят в условията на разширена децентрализация. В следствие на този одит бяха акредитирани три от Изпълнителните агенции: Министерство на транспорта, Министерство на регионалното развитие и благоустройството и Фонд „Републиканска пътна инфраструктура” (бивша ИА „Пътища”). Изпълнителната агенция към Министерство на околната среда и водите не успя да покрие минималните изисквания за получаване на такава акредитация и с писмо от Европейската комисия бяха временно спрени плащанията по 17 ИСПА проекти, управлявани от тази изпълнителна агенция.

През 2006 г. не бяха получени очакваните междинни траншове от ЕК по ИСПА проектите 2001/BG/16/P/PE/006 “Градска пречиствателна станция за отпадъчни води-Пазарджик” и 2000/BG/16/P/PE/002 “Шест регионални депа за битови отпадъци – Монтана, Перник, Русе, Севлиево, Силистра и Созопол”, поради сериозни проблеми при изпълнението на строителните работи и липсата на приемлива информация, отразяваща действителното състояние на проблемните проекти. Временното спиране на траншовете от ЕК доведе до необходимостта от одобряване на исканията от Изпълнителната агенция изключително със средства от държавния бюджет. Одобрението на лимити от Национален фонд и отпускането на средства по горепосочените проекти, независимо от недостига на европейско съфинансиране, бе продиктувано с оглед избягване на негативни последици за изпълнението на договорите, тъй като, Възложителят – МОСВ е длъжен да заплати тези разходи, като всяко едно закъснение щеше да доведе до плащане на неустойки в значителен размер и евентуално прекратяване на договорите по вина на Възложителя. От друга страна спирането на плащания би довело до ненавременен приключване на строителните работи по проектите и би застрашило успешното им приключване.

Поради временното преустановяване на плащанията по споменатите два проекта от страна на Европейската комисия, Национален фонд не беше в състояние да сертифицира разходи по тях и съответно не бяха изготвени искания за средства до ЕК. Също така не бяха изготвени искания за средства и сертификати за извършени разходи по 17-те ИСПА проекта, управлявани от ИА към МОСВ, поради временно спрени плащания от Брюксел, считано от 14.12.2006 г.

11. Държавен фонд “Земеделие”

Предназначението на създадения съгласно чл.11 от Закона за подпомагане на земеделските производители Държавен фонд „Земеделие” е да подпомага финансово земеделските производители за инвестиции в земеделието, производство на земеделска продукция за пазара, създаване на земеделски ферми и др.

Общата събираемост на приходите през 2006 г. е в размер на 10.6 млн. лв., което е 92% от предвидените 11.5 млн. лв. В сравнение с 2005 г. се наблюдава намаление на приходите от лихви по срочни депозити и банкови сметки, което се дължи на

намаления размер на депозитите в търговските банки. Приходите от лихви по предоставени инвестиционни и краткосрочни заеми в страната са 8.9 млн. лв., или с 32.8% повече спрямо 2005 г. Високият размер на тези постъпления се дължи на:

- Високата събираемост на вземанията на Фонда;
- Успешното прилагане на инвестиционните програми на ДФ „Земеделие” и нарастващият обем на кредитирането;
- Редовното плащане на лихвите по предоставените инвестиционни кредити, които постъпват в приход на Фонда в целия си размер.

През 2006 г. се отчита преизпълнение на приходите от продажба на земя, като за годината са постъпили 1.1 млн. лв., при планирани 0.1 млн. лв.

През 2006 г. държавното финансово подпомагане, чрез дейността на ДФ „Земеделие”, е осъществено в съответствие с основните принципи, заложи в Стратегията за финансово подпомагане развитието на земеделието и селските райони за периода до присъединяване на страната в ЕС, и цели реализирани на мерките, включени в Националния план за развитие на земеделието и селските райони. Приложен е интегриран модел на финансово подпомагане на земеделието и селските райони, който съчетава два типа източници на подпомагане – национално и външно, и паралелно прилагане на три типа финансови инструменти – инвестиционно кредитиране, капиталово субсидиране и пряко (текущо) субсидиране. Инвестиционното кредитиране е насочено към финансиране на дребни и средни земеделски производители с оглед улесняване на достъпа им до прякото субсидиране и увеличаване капацитета на използване на помощта по програма САПАРД. Чрез преки субсидии са подпомогнати секторите зърнопроизводство, млекопроизводство, животновъдство, оризопроизводство, зеленчукопроизводство и други.

Набирането и разходването на средства по Фонда се извършва съгласно приходно-разходна сметка, която ежегодно се утвърждава от МС.

През 2006 г. усвояването на средствата по разходните параграфи на план-сметката на ДФ „Земеделие” е в рамките на лимитите и съобразено с разпоредбите на действащото в страната законодателство, вътрешните актове на Фонда и решенията на Управителния съвет.

Отчетените разходи към 31.12.2006 г. са в размер на 83.2 млн. лв. и представляват 50.5% от планираните за годината.

През 2006 г. на земеделските производители са предоставени под формата на преки субсидии 57.1 млн. лв., което е 95.2% от предвидените за годината.

Разпределеният ресурс за капиталови субсидии по инвестиционните програми „Растениевъдство” и „Животновъдство” възлиза на 15.3 млн. лв. и е предоставен в пълния му размер. През 2006 г. продължи разходването на допълнителни средства за плащане на безвъзмездната помощ по програма САПАРД по договори с крайни бенефициенти, сключени по процедура за разглеждане на проекти в ситуация на ограничено време за обработка на проектите по Решение № 856 на МС от 2005 г., като предоставените средства за периода са в размер на 21.3 млн. лв. През септември 2006 г., по сметката на ДФ „Земеделие” са постъпили 51.1 млн. лв. за възстановяване на изплатените през 2005 и 2006 г. средства.

През отчетния период усвоеният от земеделските производители ресурс по краткосрочните финансови линии на Фонда е в размер на 3.0 млн. лв., или 24.3% от планираните средства. Възстановените средства към 31.12.2006 г. по краткосрочни финансови линии на Фонда са в размер на 20.3 млн. лв., което е 162.4% от планираните постъпления.

През 2006 г. се осъществяваше и инвестиционно кредитиране, насочено към финансиране на дребни и средни земеделски производители с цел улесняване на достъпа им до прякото субсидиране и увеличаване капацитета за използване на помощта по програма САПАРД. Към 31.12.2006 г. усвоените средства за отпуснати кредити от ДФ „Земеделие” по инвестиционни програми са в размер на 109.1 млн. лв. и представляват 57.4% от заделените 190.0 млн. лв. Възстановени са главници по инвестиционните кредити за 68.9 млн. лв., което е 76.6% от планираните 90 млн. лв.

През 2006 г. финансовото подпомагане на земеделските производители е осъществено съгласно Правилата за финансово подпомагане и приетите указания при прилагането на строга финансова дисциплина и контрол по целевото използване на средствата. Финансирани са земеделски производители, които нямат данъчни задължения и невнесени осигурителни вноски.

През 2006 г. по извънбюджетната сметка на ДФ „Земеделие” от държавния бюджет е преведен трансфер в размер на 185.6 млн. лв., или 100% от предвидения за годината.

Във връзка със спазване на строга финансова дисциплина и предприети навременни мерки за контрол по целевото използване на средствата и решенията на Управителния съвет на ДФ „Земеделие” за облекчаване на условията за изплащане на дължимите средства, изпълнението на план-сметката към 31.12.2006 г. е в рамките на определените лимити по отделните параграфи.

12. Фонда за покриване на разходите за приватизация

През отчетния период *собствените приходи* на Фонда за покриване на разходите за приватизация (ФПРП) към Агенцията за приватизация възлизат на 0.42 млн. лв., при планирани 0.15 млн. лв., предимно от продажби на информационни меморандуми и документация за участие в конкурси или търгове и приходи от организирания от АП курсове за лицензирани оценители.

За изпълнение на плана за приватизация за 2006 г. на ФПРП към Агенцията за приватизация бяха заложили *разходи* за осъществяването на приватизационния процес в размер на 10.6 млн. лв., в т.ч. 1.0 млн. лв. разходи, свързани с дейността на Агенцията за следприватизационен контрол. Към 31.12.2006 г. разходите на ФПРП към АП са в размер на 9.9 млн. лв. и представляват 93% от разчетените по Фонда, като е осъществен и целеви трансфер на средства в размер на 1.0 млн. лв. към Агенцията за следприватизационен контрол. Основната част от разходите са разходи за външни услуги – 6.1 млн. лв., които са свързани основно с ползваните консултантски услуги, заплащане на посредници, изготвяне на правни анализи, публикации и реклама. Разходите за възнаграждения на персонала са в размер на 0.999 млн. лв.

13. Държавно предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС) е създадено през 2003 г. със статут на държавно предприятие по смисъла на чл.62, ал.3 от Търговския закон.

С решение на Управителния съвет на ПУДООС за 2006 г. са одобрени приходи в размер на 56.4 млн. лв., от които са постъпили 55.7 млн. лв., или с 1.3% по-малко. Намалението на приходите се дължи на:

- по-малкото постъпления от продуктови такси (0.32 млн. лв.), тъй като лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, съгласно чл. 36, ал.2 от Закона за управление на отпадъците не заплащат продуктови такси, когато докажат пред министъра на околната среда и водите, че изпълняват задълженията си за разделно събиране и оползотворяване на отпадъците или членуват в организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки;
- от неизплатените от клиенти услуги (0.68 млн. лв.) по изгарянето на болнични отпадъци в Инсеператора за болнични отпадъци на територията на Медицинска академия – гр. София;
- за 2006 г. са отчетени лихви постъпили от общини и фирми за несвоевременно изплатени погасителни вноски по предоставени заеми в размер на 0.27 млн. лв.

С извършените разходи и предоставените трансфери за други бюджети през 2006 г. в размер на 53.6 млн. лв. са финансирани следните дейности и проекти:

- Инвестиционни екологични проекти (45.4 млн. лв.) - водоснабдяване, водопроводи, улични канализации, пречиствателни станции, колектори и канализации, и съоръжения за третиране на отпадъци.
- Неинвестиционни проекти и дейности (2.0 млн. лв.) – кампании по почистване, екозалесяване и озеленяване; мероприятия за безопасно съхранение на негодни за употреба и с изтекъл срок на годност пестициди; изграждане на мониторингова система отговаряща на изискванията на ЕС за включването на България в Европейската единна система за екологичен мониторингов контрол; научни разработки и изследвания с приложен характер.
- Предоставени заеми (0.8 млн. лв.);
- Административни разходи на предприятието -5.4 млн. лв. (текущи и капиталови)

С изразходваните средства са изпълнени поставените цели, което води до следните ползи за обществото:

- Оптимална осигуреност на населението и икономиката с природна вода в необходимото количество и с необходимото качество, както и природна вода за възпроизводството и развитието на водните екосистеми;
- Предотвратяване, намаляване или ограничаване вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда;
- Намаляване вредното въздействие и предотвратяване настъпването на опасности и щети върху здравето на хората, животните, растенията, природните и културни ценности от негативното изменение в качеството на атмосферния въздух в резултат на различни дейности с източници емисии;
- Съхранени, опазени и възстановени диви растителни и животински видове и генетичните им ресурси, местообитания и забележителни обекти на неживата природа и пейзажи;
- Предотвратяване на вредното въздействие от опасни химични вещества и препарати върху околната среда;
- Информационно обезпечаване на политиките и повишаване на общественото съзнание;
- Предотвратено и ограничено замърсяване;
- Предотвратяване и смекчаване на негативните въздействия от изменението на климата върху екосистемите, социално-икономическите системи, здравето и благополучието на човека;
- Геоложка изученост на страната, рационално ползване на подземните богатства и опазване на земните недра и почвите.

IV. СЪСТОЯНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ И ДЪРЖАВНОГАРАНТИРАНИЯ ДЪЛГ ПРЕЗ 2006 г.

1. Държавен дълг

Номиналният размер на държавния и държавногарантиран дълг в края на 2006 г. възлиза на 12 119.9 млн. лв., от който 9 164.1 млн. лв. външен и 2 955.8 млн. лв. вътрешен дълг. Държавният дълг е 11 041.9 млн. лв. Намалението на дълга в абсолютна стойност спрямо 2005 г. е 1 266.7 млн. лв., което основно се дължи на реализираното отрицателно нетно финансиране, в т.ч. и поради извършените операции по предсрочно погасяване на дълг. Влияние в посока намаление на номиналната стойност на задълженията оказват и валутно-курсните разлики.

Вътрешният дълг през изминалата година нараства със 113.1 млн. лв., поради реализираната положителна нетна емисия на ДЦК на вътрешния пазар. Отнесен спрямо общия размер на дълга, дялът на вътрешния дълг регистрира увеличение от около 3% за периода декември 2005 – декември 2006 година.

Размерът на външния държавен дълг бележи намаление от 1 452.1 млн. лв. през годината в резултат на регулярните плащания по главници, промяна на валутните курсове, и основно на предсрочното погасяване на задълженията на Република България към външни кредитори, като МВФ и Световна банка.

Размер на държавния и държавногарантирания дълг

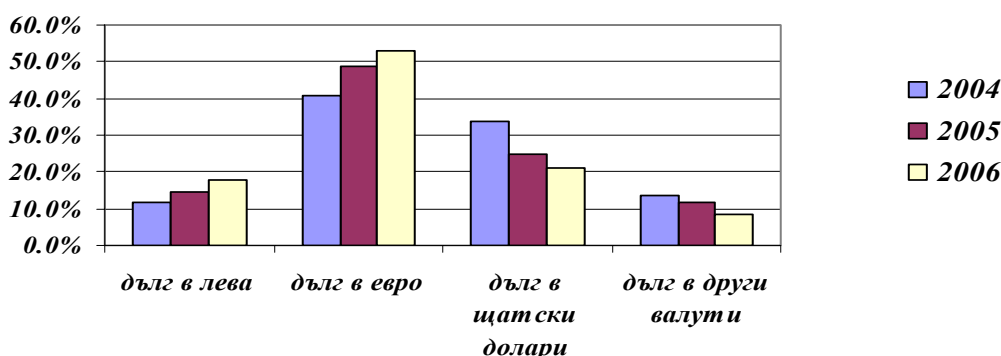
Структура	31.12.2004		31.12.2005		31.12.2006	
	млн. лв.	% от ДДГД*	млн. лв.	% от ДДГД*	млн. лв.	% от ДДГД*
Вътрешен дълг	4 379.7	28.1%	3 937.1	29.4%	3 462.1	28.6%
I. ДЦК	2 680.6	17.2%	2 842.7	21.2%	2 955.8	24.4%
II. МВФ	1 699.1	10.9%	1 094.4	8.2%	506.3	4.2%
Външен дълг	10 310.9	66.3%	8 443.8	63.1%	7 579.7	62.5%
I. Облигации	6 224.2	40.0%	4 229.4	31.6%	4 009.8	33.1%
II. Кредити	4 086.7	26.3%	4 214.4	31.5%	3 569.9	29.5%
Общо държавен дълг	14 690.6	94.4%	12 380.9	92.5%	12 380.9	92.5%
Вътрешни държавни гаранции	-	0.0%	-	0.0%	-	0.0%
Външни държавни гаранции	868.5	5.6%	1 005.7	7.5%	1 078.0	8.9%
Общо държавногарантиран дълг	868.5	5.6%	1 005.7	7.5%	1 078.0	8.9%
Общо държавен и държавногарантиран дълг	15 559.1	100.0%	13 386.5	100.0%	12 119.9	100.0%
Вътрешен дълг и вътрешни държавни гаранции /БВП	11.3%		9.2%		7.1%	
Външен дълг и външни държавни гаранции/БВП	28.8%		22.1%		17.6%	
Общо държавен и държавногарантиран дълг/БВП	40.1%		31.3%		24.7%	
БВП, (млн. лв.)	38 822.6		42 797.4		49 090.6	

*ДДГД - държавен и държавногарантиран дълг

Извършените през годината плащания по дълга (в т.ч. погашения и лихви) са в размер на 2 340.3 млн. лв. или с 2 373.8 млн. лв. по-малко от плащанията през предходната година. Платените главници са в размер на 1 708.7 млн. лв., а платените лихви са в размер на 631.6 млн. лв.

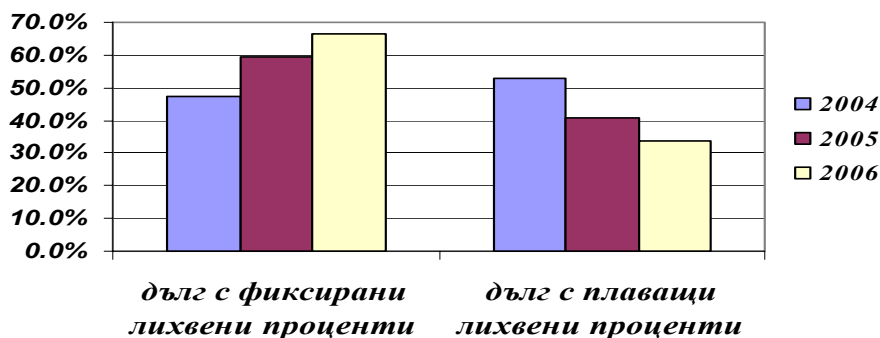
По отношение на валутната структура на дълга се наблюдава запазване на тенденциите в промяната ѝ. Увеличава се дела на дълговите инструменти, деноминирани в евро и лева и намалява дела на тези, деноминирани в щатски долари и други валути. Спрямо края на 2005 г. дългът в евро нараства от 48.7% до 52.8%, а дълга в лева от 14.7% до 17.7%. Частта на дълга в щатски долари спада с 4 процентни пункта до 21%, а дълга в други валути намалява с около 3 процентни пункта. Отчетената промяна е в резултат на доминантното ново финансиране в лева (на вътрешния пазар) и евро, извършените редовни погашения на доларов дълг, както и на извършените операции по предварително изплащане на дълг.

Валутна структура на дълга



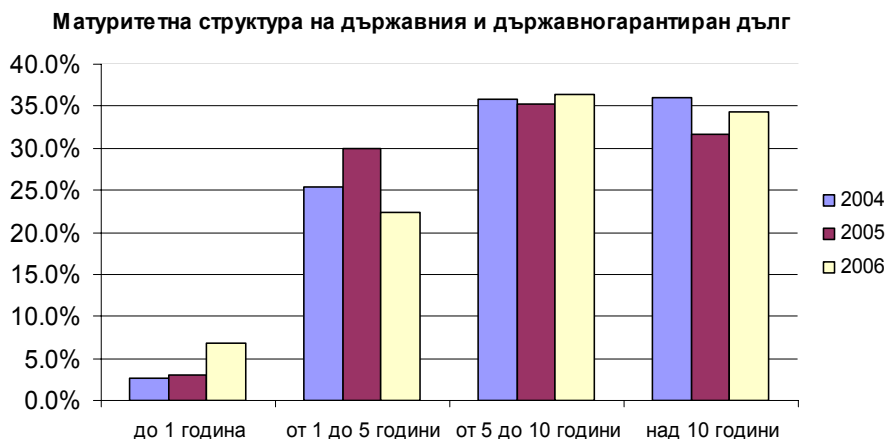
През 2006 г. е регистрирано покачване на дълга с фиксирани лихви с 6.4% като в края на периода задълженията от този тип достигнаха 66.2% от общия държавен дълг. Изменението се дължи на емитираните на вътрешния пазар ДЦК, изцяло с фиксирани лихвени купони, придържането в общия случай към усвояване на външни кредити с фиксирани лихви и извършените през годината погашения на вътрешен и външен дълг с плаващи лихвени проценти. Това се отразява в посока редуциране влиянието на плаващите лихвени проценти и съответно до по-добра прогнозируемост на бюджетните средства, необходими за обслужване на държавния дълг.

Лихвена структура



Промените, настъпили през 2006 г. в матуриретната структура на дълга са обусловени от погашенията на дългосрочни кредити по външния дълг, нарастването на обемите на ДЦК със срочност 5 и 10 години, реализирани на вътрешния пазар, както и

преминаването от една група в друга на по-големи по обем задължения, като еврооблигациите с номинална стойност 250 млн. евро, чийто падеж е през 2007 година. За периода декември 2005 – декември 2006 година по-съществени са намалението на дълга със срочност от 1 до 5 години със 7.7% и увеличението на дълга със срочност до 1 година с 3.8%.



В структурата на държавния дълг по видове кредитори с най-голям относителен дял към 31.12.2006 г. са облигациите, емитирани на международните капиталови пазари (в т.ч. глобални и еврооблигации) – 33.1%, следвани от ДЦК, емитирани на вътрешния пазар – 24.4%, дълга към Световна банка – 17.3%, други кредитори – 9.3%, ЕИБ – 4.7% и МВФ – 4.2%. По отношение на външните кредитори по-съществени изменения през 2006 г. се наблюдават при дела на дълга на правителството към БНБ (МВФ), който е намалял с 4.0% в сравнение с 2005 г. и облигациите, които са нараснали със 1.5% до 33.1% на фона на общото намаляване на номиналния размер на държавния дълг. Делът на вътрешния дълг се е увеличил с 3.8% в резултат на изпълнението на целите в Стратегията за управление на държавния дълг.

2. Гарантиран от държавата дълг

Гарантираният дълг в края на 2006 година възлиза на 1 078.0 млн. лв. или 8.9% от общия размер на държавния и държавно-гарантиран дълг. Отбелязва се увеличение в сравнение с 2005 г. със 72.3 млн. лв., вследствие основно на по-големия обем на усвоените средства и промяната във валутните курсове за валутите, в които е деноминиран държавногарантирания дълг. Гарантираният дълг е изцяло външен, като 55.9% от него е в евро, 26% - в щатски долари, а 18.2% - в японски йени. Съотношението му към БВП е 2.2%.

През 2006 г. по държавногарантирания дълг са усвоени 183.9 млн. лв. или със 42.8 млн. лв. повече от 2005 г. Плащанията по гарантирания от държавата дълг през годината са на стойност 97.5 млн. лв. (в т.ч. главници – 58.6 млн. лв. и лихви – 38.9 млн. лв.). В сравнение с 2005 г. са изплатени 16.8 млн. лв. повече. През годината не са активирани нови държавни гаранции и средствата, предвидени като резерв за покриване на този риск не бяха използвани.

Индикаторът държавен и държавно-гарантиран дълг към БВП в края на 2006 г. възлиза на 24.7%, в това число дял от 7.1% на вътрешния дълг и дял от 17.6% на външния дълг. Към края на предходната година нивото на този индикатор е 31.3%, съответно – 9.2% вътрешен дълг и 22.1% външен дълг. Редукцията в съотношението се

дължи на реалния прираст на БВП през годината, извършените редовни погашения на главници по държавния и държавно-гарантиран дълг и на извършените операции по предсрочно погасяване на дълг.

3. Консолидиран държавен дълг

Консолидираният държавен дълг в края на 2006 г. възлиза на 11.3 млрд. лв., при 12.6 млрд. лв., регистрирани в края на 2005 г. В състава на консолидирания държавен дълг, намаление през разглеждания период отбелязва дълга на централното правителство с 1 339.0 млн. лева, докато дългът на общините нараства от 181.1 млн. лв. на 232.1 млн. лв. Съотношението консолидиран държавен дълг/БВП намалява за периода 2005 – 2006 година от 29.4% до 23.0%.

Размер на държавния и държавногарантирания дълг

Структура	(млн. лв.)		
	към 31.XII. 2004 г.	към 31.XII. 2005 г.	към 31.XII. 2006 г.
Консолидиран държавен дълг	14 781.7	12 562.0	11 274.0
1. Дълг на централното правителство	14 690.6	12 380.9	11 041.9
2. Дълг на социалноосигурителните фондове	0.0	0.0	0.0
3. Дълг на общините	91.1	181.1	232.1
Консолидиран държавен дълг/БВП в(%)	38.1	29.4	23.0

Забележки:

1. Дълга на централното правителство се отчита по номинална стойност и не включва държавногарантираните заеми.
2. За изчисляване е използвано БВП за 2006 г. - 49 090.6 млн. лв., БВП за 2005 г. – 42 797.4 млн. лв. и БВП за 2004 г. - 38 822.6 млн. лв.
3. Преизчислението на дълга в евро е по централния курс на БНБ за съответните валути към българския лев за последния работен ден на периода.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Запазването на макроикономическата стабилност и максималното усвояване на европейските фондове, с цел повишаване конкурентността на икономиката за постигане на устойчив икономически растеж, развитие на човешкия капитал за осигуряване на висока заетост, доходи и социална интеграция са основни приоритети на настоящето правителство. За постигането им се прилага разумна фискална политика, приоритизиране на публичните разходи и спазване на строга фискална дисциплина в публичния сектор. Част от тази политика е намаляване на влиянието на публичните разходи върху основните макроикономически стълбове, сред които е и платежния баланс на страната. В тази връзка през последните години Народното събрание и Министерският съвет предприеха редица мерки за ограничаване на разходите на публичния сектор като отговор на неблагоприятното развитие на външния баланс на страната.

Прилагането на последователна и гъвкава фискална политика е в основата на успешното приключване на Бюджет 2006, както и на постигането на фискалните цели за годината. Спестяването на част от изпълнението на приходите, както и провежданата стегната фискална политика в областта на публичните разходи, формираха значим по размер бюджетен излишък, което облекчи натиска върху външната позиция на страната. Стесняването на фискалната позиция се осъществи чрез рестриктивната политика по отношение на разходите на републиканския бюджет, свързана с прилагането на общите ограничители на нелихвените разходи (при условията и ограниченията, регламентирани в ЗДБРБ за 2006 г.)

В съответствие с поставените цели през 2006 г. бяха постигнати следните резултати:

- ◆ Постигнат икономически ръст от 6.1% от БВП при прогноза 5.5%.
- ◆ Неколкократно повишаване на кредитния рейтинг на Република България от международните рейтингови агенции;
- ◆ Намаляване на безработицата до 9.1% в края на годината и нарастване на заетостта;
- ◆ Рекордни преки чуждестранни инвестиции за годината – около 4 млрд. евро.
- ◆ Реализиран значителен бюджетен излишък на консолидирана основа в размер на 1 747.6 млн. лв. или 3.6% от БВП;
- ◆ Фискалният резерв нарасна в номинално изражение с близо 1.3 млрд. лв., вследствие реализирания бюджетен излишък, и към 31.12.2006 г. достигна 5 829.5 млн. лв.;
- ◆ Съотношението консолидиран държавен дълг/БВП намалява от 29.4% за 2005 г. на 23.0% за 2006 г. За 2006 г. е отчетено общо номинално намаление на държавния дълг с 1 266.7 млн. лв., което основно се дължи на извършените операции по предсрочно погасяване на дълг към МВФ, Световна банка и др.
- ◆ Подобрена бюджетна дисциплина и осигурено спазването на твърди бюджетни ограничители;
- ◆ Укрепване на данъчната система и намаляване на данъчната и осигурителната тежест;
- ◆ Разширяване обхвата на включените в процеса на програмно бюджетиране пилотни министерства и ведомства с три нови министерства;

- ◆ Подобряване структурата на разходите, чрез увеличаване дела на капиталовите разходи, свързани с осъществяването на инфраструктурни инвестиционни проекти.

Изпълнението на фискалната програма за 2006 г. следваше заложените цели и приоритети в процеса на социално-икономическото сближаване и интеграция на икономиката на страната към единния европейски пазар в заключителната фаза по пътя на България към пълноправно членство в Европейския съюз.

Фискалната политика в контекста на членство на Република България в ЕС и усилията, насочени за успешна конвергенция на икономиката на страната в икономическите условия на Европейската общност, бяха изцяло в унисон с общите насоки на икономическата политика на страните-членки за периода 2005 г. - 2008 г., дефинирани в Декларацията към Пакта за стабилност и растеж на Европейския съвет, които отразяват целите, заложи в Лисабонската стратегия. Двата стълба на икономическата и фискалната политика на съюза и на страните-членки акцентират върху потенциала за растеж и осигуряването на стабилни бюджетни позиции.

ПРИЛОЖЕНИЯ:

1. Отчет за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2006 г.
2. Отчет на консолидирания държавен бюджет за 2006 г.
3. Кратък анализ на изпълнението на програмните и ориентирани към резултатите бюджети на пилотните министерства и агенции: Министерство на околната среда и водите, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на транспорта, Министерството на образованието и науката, Министерството на икономиката и енергетиката, Министерството на земеделието и горите, Министерството на здравеопазването, Министерството на регионалното развитие и благоустройството, Министерството на културата и Държавната агенция за младежта и спорта.